

uitgave: politieke partij democraten '66

HOOFDBESTUURSRESOLUTIE nr. I

De algemene ledenvergadering van D'66 bijeen op 18 en 19 november 1977 te Nijmegen, spreekt -onverkort het recht van regio's en afdelingen hierover een zelfstandig besluit te nemen - haar sterke voorkeur uit voor het zelfstandig ingaan van de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden 1978.

Zij overweegt hierbij:

- dat op provinciaal niveau krachtig naar een landelijke lijn van onafhankelijkheid moet worden gestreefd;
- dat op gemeentelijk niveau situaties denkbaar zijn die aan opvolging van dit advies in de weg staan.

DE KABINETSFORMATIE

door Jan Terlouw

Vandaag is het 24 oktober, de uiterste datum waarop ik de kopy voor de Democraat kan inleveren. Helaas, ik kan niet als uitgangspunt nemen een geslaagde kabinetsformatie. Nog steeds niet. Morgen is het vijf maanden geleden dat de verkiezingen werden gehouden. Kan er overtuigender bewijs worden geleverd dat D'66 gelijk had met z'n staatsrechtelijke voorstellen? De indirecte invloed van de kiezer op de totstandkoming van een kabinet is onvoldoende. Er is niet aan te ontkomen: we zullen opnieuw voorstellen in die richting moeten doen.

De fractie van D'66 heeft in deze formatie twee ministerszetels geclaimd. Niet ontijdig, niet door op de verkeerde plaats, voor het verkeerde gehoor daar overspannen uitspraken over te doen, maar door op het gepaste moment, tegenover de geëigende toehoorders (de informateurs en de gesprekspartners) daar een argumentatie voor op tafel te leggen.

Met twee zetels in het kabinet zijn we overbe-deeld, dat is een feit. Maar, als het lichtere posten zijn, niet zo idioot overbedeeld als sommige commentatoren willen doen geloven. We hebben om twee posten gevraagd niet om meer macht te krijgen dan ons toekomt, niet om een zogenaamde wippositie te krijgen (die we immers bij 8+/7/1 niet zouden hebben), maar omdat we ons voldoende met het kabinet willen kunnen identificeren. We moeten kunnen zeggen, maar vooral kunnen aanvoelen: dit is ook ons kabinet, we staan voor dit kabinet. Daarvoor heb je een eigen fractie in het kabinet nodig, hun overlegmogelijkheid. Eén alleen is maar verdrietig, voor één man is de verleiding groot om zijn isolement te verkleinen door te neigen naar de ene of de andere grote groepering. Voor één man is het ontmoedigend om D'66-uitgangspunten onder woorden te brengen, bij gebrek aan toehoorders; want wie luistert naar iets anders dan naar zijn eigen uitgangspunten?

HOOFDBESTUURSRESOLUTIE nr. II

Taakverdeling binnen het dagelijks bestuur

De algemene ledenvergadering van D'66 in Nijmegen bijeen op 18 en 19 november 1977,

- machtigt het hoofdbestuur gedurende één jaar te experimenteren met de taakafbakening binnen het DB, zoals vermeld in de Democraat van oktober 1977;
- draagt het hoofdbestuur op uiterlijk op het na-jaarscongres van 1978 wijzigingsvoorstellen voor het huishoudelijk reglement in te dienen, die gebaseerd zijn op de ervaringen in de genoemde proefperiode en die bewerkstelligen dat in de toekomst ieder DB-lid in functie gekozen wordt.

Op het moment dat ik dit schrijf is het CDA niet bereid D'66 een tweede minister, zonder portefeuille, te gunnen. Dit ondanks het feit dat we al overeen waren gekomen dat het wenselijk was om eindelijk in Nederland, in navolging van de meeste andere industrielanden, het belang van de sector industrie/technologie/energie te beklemtonen door de samenstelling van de ministerraad. D'66 krijgt met Justitie al een zware post, zeggen ze. Dat is waar, maar we hadden, bij slechts één ministerspost, gevraagd om een zetel in de sociaal-economische driehoek. Dat is niet bestreden, ook niet door het CDA. Wat ons betreft kan Justitie ook naar de PvdA. Moeten wij ervoor betalen dat het CDA het daar psychologisch moeilijk mee zal hebben?

Bij één minister drie staatssecretarissen, dat vindt het CDA niet onredelijk. Dat is: houden wat we nu hebben. Onredelijk kun je dat inderdaad moeilijk noemen, na winst bij de verkiezingen. Maar het CDA eist zelf zeven staatssecretarissen. Redelijkerwijs krijgt de PvdA er dan acht, zodat het totaal op achttien komt. In het vorige kabinet waren er zeventien, en we hadden al besloten het aantal te doen dalen, niet te doen stijgen. Nou ja, zegt het CDA, om er uit te komen lengen we de boel toch maar een beetje aan. Een paar staatssecretarissen erbij, hupeakee. Ten behoeve van D'66.

Over geen enkel voorstel hebben we, gedurende vijf maanden, een onaanvaardbaar uitgesproken. Hierover doen we dat onverbidde. Onnodige uitbreiding van het bestuurlijke apparaat, om D'66 te kunnen laten meedoen, zo'n beetje buiten de sterkte. Daar passen wij voor.

Artikel 1

Het congres is een Algemene Ledenvergadering van D'66.

Artikel 2

Moties en amendementen voor de ALV op 18 en 19 november 1977 moeten uiterlijk op donderdag 10 november 1977 om 12.00 uur op het landelijk secretariaat D'66, Javastraat 6, te Den Haag, zijn.

De moties en amendementen moeten door tenminste vijf leden van D'66 ondertekend zijn en verzonden worden t.a.v. de rapportagecommissie. Zij zullen op de ALV op de balie liggen.

Artikel 3

De rapportagecommissie heeft het recht op grondslag van de ingediende moties ook tijdens de algemene ledenvergadering amendementen in te dienen.

Artikel 4

Het congres wordt geleid door drie voorzitters, die worden aangewezen door het hoofdbestuur. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij één van de voorzitters uit hoofde van enige partijfunctie is betrokken, treedt deze niet als fungerend voorzitter op, zolang de behandeling van dit onderwerp duurt.

Artikel 5

De fungerend voorzitter heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. Beslissingen van de congresleiding zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op het congres, dat daarover stemt zonder discussie.

Artikel 6

De behandeling van amendementen en moties geschiedt als volgt:

1. de indiener of een door hem aangewezen lid van D'66 geeft desgewenst een beknopte toelichting;
2. de fungerend voorzitter verleent degenen, die zich volgens bij de congresleiding berustende sprekerslijst als spreker hebben aangemeld, in volgorde van aanmelding het woord;
3. het hoofdbestuur en de rapportagecommissie kunnen aan het congres een advies omtrent het voorstel geven;
4. de fungerend voorzitter brengt de amendementen in volgorde van ingrijpendheid in stemming en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel;
5. de fungerend voorzitter brengt resoluties en moties over een bepaald agendapunt in stemming als alle resoluties en moties over dat agendapunt zijn toegelicht. De fungerend voorzitter bepaalt de volgorde waarin de resoluties en/of moties in stemming worden gebracht.

Artikel 7

Het congres begint met het aanwijzen van een stemcommissie en een notulencommissie op voordracht van de congresleiding.

Artikel 8

De stemcommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist daarover zonder beroep over de geldigheid daarvan en constateert de uitslag van de stemmingen.

Artikel 9

Tenzij de statuten of het huishoudelijk reglement anders bepalen, neemt het congres besluiten met dien verstande, dat het verschil tussen vóór- en tegenstemmers tenminste 5% is.

Het congres kan besluiten een besluit met tweederde meerderheid van stemmen te nemen.

Indien geen van de aanwezige leden stemming wenst kan het congres bij acclamatie een besluit nemen.

Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen.

Artikel 10

Ieder bij de stemming op het congres aanwezig lid van D'66 kan één stem uitbrengen.

Artikel 11

Stemming over personen geschiedt schriftelijk. Over zaken wordt gestemd op een door de congresleiding te bepalen wijze.

Artikel 12

In gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres waarin dit reglement niet voorziet, beslist de congresleiding met inachtneming van de statuten en het huishoudelijk reglement.

REDAKTIERAAD

De uitgifte van de Democraat geschiedt onder verantwoordelijkheid van een door het hoofdbestuur benoemde Redaktieraad die als volgt is samengesteld:

Piet van Baarsel (eindredacteur)
Ernst Bakker
Eric Denig
Frans Rogier
Jan Veldhuizen
Stijn Verbeeck

Als redaktiesekretaresse is aan de Redaktieraad toegevoegd:

Kitty Warburg-van Rijn.

Korrespondentie, kopij e.d. richten aan
Het Redaktiesekretariaat Democraat
Javastraat 6
Den Haag.

Verantwoordelijkheid

Artikelen, die namens het hoofdbestuur, de fracties in vertegenwoordigende lichamen, het SWB-bestuur, de VAR of andere officiële partijorganen worden geschreven, vallen onder volledige verantwoordelijkheid van de redaktieraad.

De overige artikelen vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redaktieraad en bevatten diensten-gevolge de persoonlijke mening van de schrijver. Teneinde deze artikelen duidelijk te onderscheiden zullen de titels worden gevolgd door een + teken.

De Democraat wordt gratis toegezonden aan alle leden van D'66. Niet-leden kunnen zich abonneren voor f. 25,- per jaar. Losse nummers zijn verkrijgbaar bij het sekretariaat voor f. 3,- per stuk.

Advertenties kunnen worden opgegeven bij het sekretariaat.

De tarieven zijn:

1/1 pagina f. 400,- ; 1/2 pagina f. 240,-;
1/4 pagina f. 160,- ; 1/8 pagina f. 100,-.

De redaktieraad behoudt zich het recht voor advertenties zonder opgaaf van redenen te weigeren.

WANNEER VERSCHIJNT DE DEMOCRAAT?

De volgende Democraat verschijnt 16 december 1977. De redactie sluit onverbiddelijk op 30 november om 12.00 uur.

De eerste Democraat van 1978 zal 12 januari verschijnen. Kopij inzenden vóór 28 december 1977.

Paula Wassen-van Schaveren
voorzitter Emancipatiecommissie (EK)

Rare belevenis om als gast in het blad van mijn ex-partij te schrijven, waarin ik jaren zo intens met alles heb meegeleefd.

Uiteindelijk was de hergroepering van alle progressieven in een grote moderne partij het belangrijkste ideaal waarvoor ik me bij D'66 aansloot, en later - na het verdwijnen van het ideaal van de Progressieve Partij - om lid te worden van de P.v.d.A. Maar daarmee is, het betrokken voelen bij het wel en wee van D'66 niet over!

Terwijl ik dit schrijf is er nog geen nieuwe regering. Een zeer slechte zaak, vind ik: allereerst natuurlijk vanwege de grote problemen die dringend om aanpak door politieke keuzes vragen, maar ook voor het aanzien van de politiek. Over één van die grote problemen wil ik het nu hebben: de emancipatie van de vrouw en de maatschappelijke ontwikkelingen die ermee samenhangen.

Het is voor veel mensen een verrassing geweest dat het emancipatiebeleid één van de negen punten in het regeerakkoord was, dat in de formatiefase Den Uyl - Veringa tot stand is gekomen.

Als mensen er tenminste kennis van hebben genomen, want het was weer een ongelooflijk staaltje van selectieve perceptie van de heren bij radio en TV, dat ongeveer alle punten besproken werden behalve het emancipatiebeleid. Behalve dat dit slechte voorlichting is aan het publiek, is het ook negeren van een aantal feiten en ontwikkelingen die naar mijn overtuiging onze samenleving ingrijpend zullen veranderen.

Wie nog overtuigd moet raken van de feiten raad ik aan de pas uitgekomen "Sociale Atlas Van De Vrouw"¹⁾ te lezen; wie zich wil verdiepen in enkele modellen, waarin de huidige ontwikkelingen in opvattingen en gedragingen van mensen zijn doorgetrokken, verwijs ik naar de toekomststudie van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid over de emancipatie van de vrouw²⁾.

Tenslotte hoort nog in dit rijtje: wie zich wil oriënteren op doelstellingen en middelen van de overheid om een emancipatiebeleid te voeren, zou twee basisrapporten moeten lezen^{3) 4)}, van de EK, de adviescommissie van de Regering voor emancipatiebeleid.

Waar komt het in het kort op neer?

Het leven van vrouwen is in de laatste 75 jaar drastisch veranderd: de gemiddelde leeftijd is met de helft verlengd (van + 50 naar ruim 75 jaar) terwijl de periode van het hebben van thuiswonende kinderen hoogstens één derde van het volwassen leven uitmaakt tegen vroeger het hele volwassen leven (minder kinderen, korter thuis), allerlei functies worden niet of veel minder in gezinsverband - en dus door vrouwen - uitgevoerd (onderwijs, verzorging, verpleging, ontspanning), vrouwen volgen aanzienlijk meer onderwijs (hoewel nog veel minder dan mannen), gehuwde vrouwen nemen in toenemende mate deel aan de arbeidsmarkt (in 1960 + 7%, in 1975 + 27%).

Daarnaast of daaraanvoorafgaand - een kip en eiverhaal! - zijn de opvattingen drastisch veranderd over seksuele vrijheid, zelfblijfsen over kinderen (hoeveel en wanneer, of géén, abortus), over huwelijk en scheiding, over meedoen van vrouwen aan het maatschappelijk leven.

Maar ook veranderingen in meer algemene opvattingen zijn in dit verband van belang: afnemen van de nadruk op prestatie, 'in'worden van gevoel (sensitivity-training e.d.), humanisering van werk en organisaties, opkomen van 'klein is mooi', aksepteren van 'gelijke kansen' voor alle groeperingen.

Al deze ontwikkelingen hebben geleid tot de situatie

waarin we nu zitten: formeel op bijna alle terreinen gelijke rechten en kansen, terwijl de dagelijkse realiteit wel heel anders is.

Vrouwen hebben immers minder onderwijspapieren, lager loon, zijn meer werkloos (van vrouwen ruim 8%, van mannen minder dan 5%), ze hebben 'lagere' posities in werkorganisaties, nauwelijks functies in het openbaar bestuur (één kommissaris van de koningin, 1% van de burgemeesters), ze zijn in de minderheid in vertegenwoordigende organen (+ 20% in de Tweede Kamer), ze hebben meestal een dubbele taak als ze een beroep uitoefenen omdat ze ook voor zichzelf en anderen zorgen, ze hebben minder tijd en geld voor zichzelf te besteden, ze hebben minder zelfvertrouwen al vanaf + 10 jaar en ze hebben in het algemeen minder aanzien dan mannen bij ongeveer alles wat ze doen buiten moeder-zijn, assistente-zijn e.d.

Er is op een breed terrein van alles op gang gekomen van partikuliere initiatieven van vrouwen, meestal in groepsverband, die de publiciteit niet halen, behalve als er bijvoorbeeld ergens mannelijke journalisten zijn geweest.....

Bij telefonische hulpdiensten voor vrouwen, bij zgn. drempelkursussen (Vrouwen Oriënteren zich op de Samenleving), bij oprichting van Vrouwenhuizen en Vrouwencafé's, speciale uitgeverijen en boekwinkels, bij zgn. praatgroepen zijn honderdduizenden vrouwen betrokken. Ze zien niet allemaal de relatie tussen hun eigen gevoel van onvrede, isolement, overbelasting, wrikken tussen idealen en werkelijkheid, en de 'dubbele' situatie die we met elkaar geschapen hebben. Toch zijn veel knelpunten hierop terug te voeren: we hebben de samenleving georganiseerd in twee werelden, een 'grote' wereld en een 'kleine' wereld met alles wat daarbij hoort aan invloed, aanzien en ontplooiingsmogelijkheden. Zolang mensen een beeld voor ogen houden waarin mannen vooral in de 'grote' en vrouwen vooral in de 'kleine' wereld thuis horen, komen we er niet uit.

Zolang niet wordt ingezien dat de feitelijke veranderingen in de positie van vrouwen consequenties moeten hebben in 'opschikken' van mannen, in herverdeling van werk (betaald en onbetaald, buitens- en binnenshuis) in opnieuw doordenken van ons inkomensstelsel en met name de consequenties voor overdracht van inkomens (sociale uitkeringen, premies, subsidies etc), zolang blijft het wrikken.

Er is ontzaggelijk veel denkwerk te doen voor politieke partijen, voor de nieuwe regering - en hopelijk een staatssecretaris! - op dit gebied.

Wat is ieders ideaal van een andere samenleving waarin de 'rechten en plichten, lusten en lasten' eerlijk verdeeld zijn tussen de sexen en waarin mensen authentiek kunnen zijn en niet een sjabloon van een man of een vrouw?

Het ligt duidelijk in de lijn van D'66 om op dit nieuwe politieke terrein ideeën te ontwikkelen, omdat de partij - minder dan anderen - gebonden is aan traditionele belangenbehartiging en aan een lange historie van betrokkenheid bij al lang bestaande problemen. Het gaat om een boeiende zaak die niet zonder aantasting van bestaande waarden, belangen en structuren aangepakt kan worden en daarom des te meer de aandacht van politici en burgers waard is.

1) Sociale Atlas van de Vrouw; drs. J.L.Meyer, Sociaal en Cultureel Planbureau. Staatsuitgeverij, Den Haag, aug. 1977.

2) De emancipatie van de vrouw; drs. I.J. Schoonenboom en dr. H.M. in 't Veld-Langeveld, Staatsuitgeverij, Den Haag, maart 1976

3) Aanzet voor een vijfjarenplan; Emancipatiecommissie, J.C. van Markenlaan 3, Rijswijk, maart 1976

4) Organisatie Emancipatiebeleid, nota aan de kabinetsformateur; Emancipatiecommissie, J.C. van Markenlaan 3, Rijswijk, mei 1977.

Procedure

Op woensdag 29 maart 1978 zullen de verkiezingen voor de Provinciale Staten worden gehouden. In alle regio's is men inmiddels aan de voorbereidingen begonnen. Teneinde de gehele procedure zo doelmatig en dus zo goedkoop mogelijk te laten verlopen is besloten alle informatie over kandidaatstelling, kandidaten, presentatievergaderingen en stemmingen via de Democraat bekend te maken.

De stembiljetten zullen als inlegvel in de Democraat, alleen aan de leden, worden verzonden. Hiertoe is het echter noodzakelijk, dat in alle provincies eenzelfde tijdschema wordt gehanteerd.

Immiddels zijn aan de regio's aanwijzingen verstrekt over de gehele procedure en binnenkort zal een bespreking worden belegd met de provinciale verkiezingscommissies, die onlangs door het HB zijn ingesteld. Deze commissies zijn belast met de zorg voor en de afwikkeling van de kandidaatstelling, de stemming en de indiening van de kandidatenlijsten.

Voordat de schriftelijke stemming wordt gehouden zullen in alle provincies één of meer presentatievergaderingen worden gehouden, waar de leden met de kandidaten kennis kunnen maken teneinde een goede en bewuste keuze te kunnen doen. Elders in deze Democraat verschaft Jan Veldhuizen de eerste gegevens over de verkiezingscampagne voor de Provinciale Staten.

Tijdschema

Voor de voorbereidingen geldt het volgende tijdschema:

13 december 1977 (12.00 uur)	Sluiting kandidaatstelling
14 december 1977	Bekendmaking regionale presentatievergaderingen in Democraat 9/77
1-22 januari 1978	Regionale presentatievergaderingen (minstens één per regio)
12 januari 1978	Verzending van Democraat 1/78 met overzichten van kandidaten en verzending van stembiljetten (als inlegvel alleen voor leden)
24 januari 1978 (12.00)	Sluiting schriftelijke stemming
28 januari 1978	Bekendmaking uitslagen in de regio's (regionale pers) en bericht aan hoofdbestuur
2 februari 1978	Goedkeuring kandidatenlijsten door hoofdbestuur
14 februari 1978	Indiening kandidatenlijsten door provinciale verkiezingscommissies
22 februari 1978	Bekendmaking kandidatenlijst in Democraat 2/78
29 maart 1978	Verkiezingen Provinciale Staten

Kandidaatstelling

Ieder lid van D'66, dat tenminste zes maanden lid is en voldoet aan de wettelijke vereisten voor verkiezbaarheid, kan zich kandidaat stellen. Het hoofdbestuur kan dispensatie verlenen van de eis van zes maanden lidmaatschap, doch zal hiervan slechts in uitzonderingsgevallen gebruik maken.

Kandidaatstelling kan tot 14 december 1977 geschieden bij de provinciale verkiezingscommissies. Hiervoor

dient gebruik gemaakt te worden van een standaardaanmeldingsformulier, dat verkrijgbaar is bij de provinciale verkiezingscommissies en het landelijk secretariaat. Dit formulier dient in 2-voud te worden ingevuld en ondertekend. Het origineel dient tijdig te worden verzonden aan de provinciale verkiezingscommissie en het duplicaat aan het landelijk secretariaat. De adressen van de provinciale verkiezingscommissies zijn:

Groningen:	F. de Vries, Petunialaan 14, Winsum
Friesland:	D. van de Berg, Stoukamp 17, Bakkeveen
Drenthe:	K. Blokzijl, Telgenkamp 9, Rolde
Overijssel:	A. Arts, Wierdensestraat 36, Almelo
Gelderland:	J. van de Hazel, Postbus 66, Zevenaar
Utrecht:	G. Röhner, Obbinklaan 48, Utrecht
Noord-Holland:	W. van Amstel, Fresiahof 9, Nibbixwoud
Zuid-Holland:	Y. de Haan, Wolfertstraat 18, Zoetermeer
Zeeland:	W. Akkerman, Breedmede 1, Middelburg
Noord-Brabant:	C. Boers, Broekhovenseweg 27, Riethoven
Limburg:	C. Vlot, het Bat 5b, Maastricht

Wij hopen hiermede voorlopig voldoende informatie over de verkiezingen voor de Provinciale Staten te hebben verstrekt. Nadere inlichtingen kunt U inwinnen bij de Verkiezingscommissie in Uw provincie.

Wij houden U via de Democraat op de hoogte.

Frans Rogier
secretaris-organisatie

TOEGANG EN STEMRECHT CONGRES

De toegangsprijs voor het congres van 18 en 19 november 1977 is vastgesteld op f. 10,- per persoon. De toegangskarten gelden zowel voor vrijdag 18 november als voor zaterdag 19 november.

Stemrecht

Op het congres van 18 en 19 november a.s. hebben alleen de leden stemrecht, die aan hun contributieverplichting 1977 hebbenvoldaan. Op vertoon van hun lidmaatschapskaart, die vóór half oktober aan elk lid, dat over 1977 heeft betaald wordt toegezonden, ontvangen de leden aan de congresbalie een stemkaart die voor beide dagen geldt. Leden die nog geen lidmaatschapskaart hebben ontvangen, worden verzocht hun giro/bankafschrift mede te brengen. Aan de kassa kan eveneens tegen kwitantie de contributie worden voldaan, maar gebruik liever de tijdig toegezonden accept-girokaarten.

LOGIES IN NIJMEGEN

In de vorige Democraat is vermeld, dat de afdeling Nijmegen zich bereid heeft verklaard zo veel mogelijk coördinerend op te treden bij het verkrijgen van logies of hotelaccomodatie. Vele leden hebben reeds gebeld. Tot 10 november a.s. kunt U nog bellen met Ed Schiks, Zwanenveld 55/10, Nijmegen, tel. 080-443330 (na 18.00 uur).

KINDEREN OP HET CONGRES

Het is goede gewoonte, dat op D'66-congressen iedereen welkom is. Ook kinderen. Wij kunnen ons echter voorstellen, dat al het gepraat in de congreszaal Uw kinderen minder interesseert en U soms wél wilt luisteren en meepraten. Daarom is er zaterdag 19 november wederom gelegenheid Uw kinderen toe te vertrouwen aan enkele mensen die hen gezellig zullen begeleiden. Wij willen wel graag weten hoeveel kinderen hiervan gebruik maken. Daarom graag tijdig een telefoontje aan het secretariaat, dan weten wij hoeveel accommodatie en begeleiding nodig is.

door Arie A. Manten.

Tot de slechtste verkiezingen die D'66 heeft meegemaakt behoren de statenverkiezingen van 1974. Vier statenleden was alles wat we toen overhielden: twee in Utrecht (in een gemeenschappelijke progressieve fractie) en één in zowel Noord- als Zuid-Holland (zelfstandige fracties). De droefheid werd nog vergroot doordat in 1974 de ene helft van de Eerste Kamer aftrad, en in 1977 de andere helft: twee verkiezingen dus net binnen deze ene statenperiode. Dat kwam de partij te staan op het verlies van alle zetels die zij in de Eerste Kamer had.

In dit alles zullen we, te beginnen met de statenverkiezingen van maart 1978, met elkaar dus grondig verandering moeten gaan brengen. Verkiezingen die ook omdat ze "trendsetter" zullen zijn voor de raadsverkiezingen in mei 1978 vooral niet onderschat mogen worden! Terwille van de drommen aankomende D'66 statenkandidaten heel in het kort iets over mijn ervaringen in het werken in "de provincie".

Vroeger was de provincie vooral een bestuurslaag, die regels stelde, subsidies gaf, en wat toezicht uitoefende op gemeenten en waterschappen. Nu zijn er daarnaast ook een groeiend aantal uitvoerende taken. Een oud voorbeeld zijn de provinciale wegen.

Een modern voorbeeld is het milieubeleid. In de provincie Utrecht is dat al een heel pakket geworden. Deze provincie heeft het kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewatervaten zelf aangepakt en niet naar de waterschappen doorgeschoven. Er wordt al hard gewerkt aan afvalstoffenproblemen. Een eigen verordening inzake de kwaliteit van het grondwater zal spoedig worden gevolgd door een verordening die ook regels stelt tegen de bodemverontreiniging. Andere belangrijke beleidssectoren zijn de ruimtelijke ordening (denk aan het maken van streekplannen) en in toenemende mate ook het welzijnsbeleid, in de ruimste zin van het woord. En voor D'66-ers die de partijgeschiedenis trouw zijn valt er ook nog heel wat te doen op gebieden als voorlichting, inspraak en andere democratiseringszaken.

De provinciale staten werken veel minder in de publieke schijnwerpers dan de Tweede Kamer of de gemeenteraad. Ze worden door de landelijke media meestal te klein van schaal geacht om er veel aandacht aan te besteden, en door de lokale bladen vaak als te groot gezien.

Dat heeft onder meer gevolgen in het soort mensen dat zich tot statenlid laat kiezen. Op een hoogst enkele uitzondering na zijn dat geen personen die een snelle politieke carrière willen maken. Zij kunnen uit het statenwerk onvoldoende publiciteit halen. Veel meer zijn het mensen die een flinke dosis maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel koppelen aan een vrij zakelijke instelling. Er zijn wel heel duidelijke verschillen tussen de partijen die in de staten vertegenwoordigd zijn, maar er wordt zelden op scherp gespeeld.

Het statenwerk eist een behoorlijke hoeveelheid tijd. In de eerste plaats zijn er de "verplichte nummers", zoals het bijwonen van de vergaderingen van de staten, statencommissies en fractie, en het doornemen van de stukken daarvoor. Maar de invloed die een statenlid heeft wordt ook in niet te onderschatten mate bepaald door de extra activiteiten die ontwikkeld worden: studie, praten met adviseurs, contacten met provinciale ingezetenen en met groepen uit de burgerij, eens gaan kijken in plaatsen waar de provincie zich mee bemoeit of zou moeten bemoeien, het analyseren van problemen en het aanbieden van mogelijke oplossingen.

Als ik alles bij elkaar optel kom ik voor mezelf op een gemiddelde van zo'n 70 uur per maand. Dat moet opgebracht worden naast de dagelijkse baan. Maar het brengt wel heel wat meer afwisseling in je leven!

In de vorige Democraat is een uitgebreid stuk gepubliceerd over de taakverdeling binnen het dagelijks bestuur, zoals het hoofdbestuur zich die voorgesteld heeft. Zoals vermeld, wil het HB gedurende één jaar met deze taakafbakening ervaring opdoen; reden waarom nog geen wijzigingen in het huishoudelijk reglement dienaangaande voorgesteld worden. Wèl vraagt het HB aan de ALV met deze proefperiode akkoord te gaan, temeer daar de voorgestelde taakverdeling consequens heeft voor de op deze ALV te verkiezen DB-leden.

Zie hierover de HB-resolutie nr. 2.

Voor de niet aftredende DB-leden is de taakverdeling inmiddels als volgt geregeld:

voorzitter:	Jan Glastra van Loon
tweede vice-voorzitter	
organisatie:	Frans Rogier
secretaris-organisatie:	Wim de Jonge
publiciteitscoördinator:	Jan Veldhuizen
eerste penningmeester:	Erno Maas

De andere zittende DB-leden, Jan ten Brink, Wim Dik, en Frans van Doesum, treden om verschillende redenen af, terwijl Chel Mertens reeds op 8 juni jl. is afgetreden.

Alléén Wim Dik is herkiesbaar. Hij stelt zich kandidaat voor de functie van eerste vice-voorzitter (politiek), hetgeen ook binnen het huidige huishoudelijk reglement een gekozen functie is. Hetzelfde geldt voor de post secretaris-politiek. Hiervoor stelt zich kandidaat de waarnemend secretaris-politiek, tevens regio vertegenwoordiger van Zuid-Holland, Hein van Oorschot.

De volgende functies zijn dus vakant:

- eerste vice-voorzitter (politiek)
- secretaris-politiek
- secretaris-buitenland
- tweede penningmeester.

Kandidaatstelling dient schriftelijk te geschieden via het indienen van een ondertekende vragenlijst, die op telefonische aanvraag door het secretariaat wordt toegezonden. Inzending dient te geschieden vóór donderdag 17 november 1977, 12.00 uur bij het landelijk secretariaat.

Wim de Jonge
lid DB

VERKIEZINGEN IN ROTTERDAM

+

16 november worden in Rotterdam verkiezingen gehouden voor de wijkraden van de wijken Centrum-Noord en IJsselmonde en de deelgemeenteraad van Prins-Alexander. In totaal zijn hier 125.000 inwoners bij betrokken. Aangezien D'66 vindt dat de burgers meer bij het bestuur betrokken moeten worden, kunnen we deze kans niet voorbij laten gaan om duidelijk te maken dat het ons ernst is met deze zin.

We hebben dan ook besloten aan alle drie de verkiezingen mee te doen en wel met de volgende lijsttrekkers:

in Centrum-Noord	Ruud de Winter
in Prins Alexander	Henk Groenbos
in IJsselmonde	Ruud van Betten

We hopen een beter resultaat te behalen dan in mei van dit jaar toen er in de regio Rijnmond sprake was van een lichte teruggang t.o.v. de uitslagen in 1972. Vandaar ook dat wij zeker een regionaal belang aan de uitslag van deze verkiezingen hechten.

Iedereen die ons wil helpen kan bellen met Bram Schim van der Loeff, tel. 010-214673 of het secretariaat van de afdeling Rotterdam, tel. 010-670076.

Henk Groenbos

In een vorige Democraat heeft Laurens Jan Brinkhorst de discussie over bovenvermeld onderwerp op gang gebracht met een artikel over de partijen, die op Europees vlak (gaan) opereren, hun samenwerkingsverbanden en hun "inborst". Het grote belang, dat met de Europese verkiezingen is gemoeid, brengt het hoofdbestuur ertoe u met enige regelmaat op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op dit terrein voor zover zij althans direkt of indirekt van belang zijn voor onze partij.

Zijn de Europese verkiezingen voor ons dan nu al zo belangrijk?

In het beleidsprogramma van D'66 worden een groot aantal problemen in hun analyse en mogelijke oplossing in een boven-nationaal karakter geplaatst. Met name is dit uiteraard het geval met de aan het buitenlandse beleid gewijde hoofdstukken; we hoeven echter slechts te denken aan milieu-sparende maatregelen, energiebesparing (en kosten), grondstoffenbeleid met het oog op schaarste - om er maar een paar te noemen - om weer met kracht herinnerd te worden aan de wereld om ons heen. En die wereld bestaat in de eerste plaats uit Europa. Zeker Democraten '66 beseft terdege - en verwoordt dit in haar beleidsprogramma - dat we als Nederland-alléén teveel zaken slechts onvoldoende en vaak onterecht eenzijdig ¹⁾ kunnen afspreken.

Ons eigen programma legt dus de druk van internationale activiteit op D'66. Aan Europese verkiezingen willen en kunnen wij ons dan ook moeilijk onttrekken. Dat is niettemin op dit ogenblik wat ongunstig voor ons. Immers wij hebben onze handen vol aan onze - overigens succesvolle - nationale opbouw en kunnen daar al onze tijd goed voor gebruiken. Het zou plezierig zijn geweest als de Europese verkiezingen een jaar later waren geweest. Om de eerdergenoemde redenen (onze internationale gerichtheid ²⁾) meent het hoofdbestuur voor deze Europese verkiezingen toch al het nodige vóórwerk te moeten doen. Met de nadruk op vóórwerk. Het hoofdbestuur acht zich verplicht het congres een grondig bestudeerd voorstel te doen omtrent eventuele deelname aan de Europese verkiezingen, alsmede hoe.

In deze voorbereidende activiteiten gaat veel tijd en energie zitten. Maar het leidt dan tot een gefundeerde beslissing door de Algemene Leden Vergadering.

Waarom zouden wij ons gaan bewegen?

Op Europees niveau treft men óók het zgn. "vierstromenland" aan, bestaande uit conservatieven, christen-democraten, socialisten en liberalen. Op het eerste gezicht een doorzichtige situatie, waarbij je D'66 in de laatstgenoemde groep zou plaatsen (zolang er conservatieven zijn, is het geen probleem om D'66 liberaal te noemen). Bij de stelling wordt ervan uitgegaan - en we projecteren de situatie nu op Nederland - dat D'66 naast de VVD (conservatief), het CDA (christen-democraten) en de PvdA (socialisten) een zelfstandige vierde stroming is, die je progressief-liberaal kunt noemen. Dit in wezen simpel Nederlands beeld van socialisten, christenen, conservatieven en progressief-ongebondenen wordt evenwel doorkruist door de verschillende denkbeelden omtrent de inhoud van deze vier stromingen, die in de verschillende Europese lidstaten leven.

Enige voorbeelden daarvan:

- In de christen-democratische federatie moeten ARP en CDU/CSU het samen vinden. Over christendemocratie wordt blijkbaar niet zo eenduidig gedacht.
- In de socialistische federatie vindt men PvdA, SPD en de franse socialisten. De laatstgenoemden hebben getracht een monsterverbond met de communisten te sluiten, de PvdA is progressief, maar wil van de CPN niets weten, terwijl de SPD een behoudende partij moet worden genoemd. Over socialisme wordt kennelijk evenmin eenduidig gedacht.

- In de conservatieve federatie zitten o.a. de Engelse conservatieven en de Gaullisten. Eerstgenoemden grote EEG-voorvechters, terwijl de Gaullisten pure nationalisten kunnen worden genoemd. De VVD zit er echter niet bij
- Als we in dit licht de Federatie van Democratische en Liberale Partijen bezien, komen we tot een soortgelijk diffuus beeld. De Engelse Liberals en de Duitse FDP zitten in een regering met de socialisten. In Italië treft men pro en contra-socialistische groeperingen aan in deze federatie, evenals in België en Denemarken. Tenslotte vindt men er de Republikeinen van Giscard d'Estaing (in een coalitie met de conservatieve Gaullisten) en de VVD (een conservatieve oppositie tegen de coalitie van christenen en progressieven). Dus ook over liberale wordt in Europa nogal verschillend gedacht.

Gaan we op basis van dit beeld een plaats voor D'66 bepalen, dan zijn er twee mogelijkheden:

De socialistische of de liberale federatie. Internationaal gezien, horen we dan wellicht bij de liberalen, behorend bij de eerder genoemde "vierde stroming". Bij een dergelijke keuze komen twee grote problemen om de hoek kijken.

In de eerste plaats kan men zich afvragen wat er politiek nu eigenlijk van dit soort federatieve gezelschappen terecht kan komen. Daarover kan zeer kritisch worden gedacht. Het programma van de liberale/democratische federatie is ruim en vaag geformuleerd m.n. op het gebied van economische ontwikkeling en wat daarmee samenhangt. Over de ontwikkeling van Europa is men wel concreter.

Maar welke kritiek men op dit programma ook kan hebben, er is in ieder geval een programma, iets waartoe de andere federaties nog niet zijn gekomen vanwege hun interne verdeeldheid!

Probleem twee is nogmaals de samenstelling van de liberale federatie.

Hoewel hierin een aantal partijen zit, dat uitstekend met D'66 overeenstemt: Liberals, Partii Democratique (Lux.), Partito Repubblicano Italiano en de FDP (+), treft men hierbij ook de VVD.

Weliswaar geeft de VVD signalen af ons niet in de federatie te willen hebben (hetgeen vreemd is nu de VVD al een aantal jaren met aan ons verwante partijen samenwerkt), maar toch blijft het nationaal moeilijk te verklaren hoe D'66 met de VVD op Europees niveau wél uit de voeten kan. Het overheersend karakter van de Federatie van Democratische en Liberale Partijen zal daarin de doorslag moeten geven. Een aansluiting bij de socialistische federatie, zeker gezien het overwegend karakter daarvan, zou nationaal minstens evenveel vraagtekens oproepen. Ten eerste is de socialistische federatie écht een "socialistische" federatie (alhoewel "socialisme" niet eenduidig blijkt te zijn). In dat gezelschap treft men nauwelijks niet-socialistische groeperingen aan. Uitzondering is met name de PPR. De vraag is of D'66 zich onder de zeer duidelijk socialistische beginselen van het vorige programma van die federatie kan thuis voelen. D'66 als zelfstandige partij met een eigen gezicht zal waarschijnlijk moeilijk zijn draai vinden in dit dogmatische gezelschap. Daar staat tegenover dat de socialistische federatie als totaal naar verwachting het meest progressieve programma zal presenteren. Welke zwaarte daaraan moet worden toegekend kan pas bij bestudering van dat (nog in de maak zijnde) programma worden bekeken.

En op onszelf?

Men kan zich terecht nog afvragen of D'66 nu niet "op eigen merites" in dat Europees parlement kan gaan opereren. Nog los van de geweldige energie, die hiervoor nodig zou zijn, zal de politieke kracht van twee solitaire D'66-vertegenwoordigers in een Europees parlement van 410 leden ook zó machteloos klein zijn, dat dit als zinloos moet worden beschouwd. Om misverstand te voorkomen: natuurlijk moeten we wél met een eigen lijst aan de verkiezingen meedoen. Maar het gaat om de vraag:

in welk Europees samenwerkingsverband werken we daarna?

Kortom, voldoende discussiestof voor bestuur en leden bij hun definitieve keuze voor een bepaalde federatie. Deze keuze is voorzien op het voorjaarscongres.

Zoals gezegd, om deze beslissing grondig voor te bereiden, heeft het HB thans een aantal besluiten genomen. In de eerste plaats zal iedere actie op dit terrein een zuiver informatief karakter dragen. Het D'66 congres zal hierover vrij moeten kunnen beslissen.

In de tweede plaats is een diepgaande studie nodig van de verschillende programma's, die op Europees niveau worden gepresenteerd. Hierom is de werkgroep Vrede en Veiligheid gevraagd.

Tenslotte worden op Europees niveau persoonlijke directe contacten gelegd. De contacten richten zich thans voornamelijk op gelijkgezinde partijen in de liberale federatie. Reden hiervan is dat nadere informatie omtrent het karakter van deze federatie nodig is om tot een oordeel te komen. Bovendien heeft het HB van enige van deze partijen rechtstreeks uitnodigingen ontvangen (niet van de conservatieve federatie-leden). Dat daarnaast nader internationaal overleg met de socialistische federatie moet worden geëntameerd, spreekt voor zich.

Tenslotte is voor onze Europese presentatie een soort "Signalement" gemaakt, dat zal worden verspreid onder alle partijen in Europa.

Hein van Oorschoot
wnd. secretaris-politiek

- 1) Denk aan de concurrentiepositie van het exportierend bedrijfsleven bij uitsluitend nationale regelingen.
- 2) Congres Leiden 1968

MEDEDELINGEN VAN DE PUBLICITEITS-COORDINATOR

Regeling spreekbeurten

In verband met het toenemend aantal aanvragen voor spreekbeurten heeft het hoofdbestuur in overleg met de fractie de volgende organisatorische regeling getroffen:

alle aanvragen voor spreekbeurten - voor zover het geen regionale sprekers betreft - worden gericht aan het secretariaat van D'66, t.a.v. Kitty Warburg. Teneinde verwarringen te voorkomen worden geen spreekbeurten aangenomen door de sprekers zelf of door de fractie-assistent.

De regio's en sub-regio's kunnen te allen tijde een beroep doen op Kamerleden en hoofdbestuurleden en andere vrijwillige sprekers. Op dit moment kan ik nog niet spreken van bewindsliden.

Waarbij dan bij voorkeur de volgende richtlijnen in acht genomen dienen te worden:

De leden van de Tweede Kamer-fractie hebben elk een eigen verzorgingsgebied, waar zij zoveel mogelijk zullen werken.

Gebied:	Kamerlid:
Friesland/Groningen	Ineke Lambers
Overijssel/IJsselmeerpolders	Erwin Nypels
Gelderland/Utrecht	Henk Zeevalking
Zuid-Holland	Elida Wessel
Noord-Holland	Chel Mertens
Zeeland/Noord-Brabant	Maarten Engwirda
Limburg	Laurens Jan Brinkhorst

Wanneer sprekers gevraagd worden voor specifieke onderwerpen, dan gelieve men de Kamerleden te vragen, die deel uitmaken van de betreffende Kamercommissies. Deze lijst is gepubliceerd in de vorige Democraat. Hierbij merk ik op, dat beide hierboven vermelde indelingen voorlopig zijn. Wijzigingen na de kabi-

netsformatie zijn niet uitgesloten.

Wanneer informatie over organisatorische en bestuursaspecten gewenst zijn, dan kandideren de hoofdbestuurleden als sprekers.

In alle andere gevallen zullen de spreekbeurten met zoveel mogelijk gezond verstand en souplesse worden geregeld.

Documentatie-materialen

Vrijwel alle aanvragen van de regio's met betrekking tot documentatiemateriaal, folders, enz. moesten wij negatief beantwoorden omdat de financiële middelen ontbreken om deze materialen te laten vervaardigen. Voor zover er nog enige campagnematerialen beschikbaar waren, konden wij hiermee - niet bevredigend - voorzien.

Vooruitlopend op Uw nieuwe contributie-bijdragen heeft het hoofdbestuur besloten om in de behoefte te laten voorzien. Binnen een maand kunnen wij beschikken over een folder die U niet onbekend zal voorkomen nl. het Signalement. Een aangepaste herdruk is in bewerking. Tevens wordt deze tekst in een kleine brochure verwerkt. Hierin worden tevens een aantal organisatorische zaken uiteengezet, de activiteiten van de SWB, werkgroepen en uitgaven, de activiteiten van de PSVI en de adressen van kamerleden, hoofdbestuurleden en de regio-besturen. Even geduld nog a.u.b.

Voor zover dit mogelijk is zullen alle materialen die D'66 in deze sfeer gebruikt in het vervolg vervaardigd worden van kringlooppapier, zoals: briefpapier, folders, rapporten van de SWB en per 1 januari 1978 de Democraat.

Ledenwerf-actie:

Na de vakantie is de aanwas van het ledental weer voorzichtiger op gang gekomen. Het ledental is inmiddels de 8000 gepasseerd. Voor zover ik goed ben geïnformeerd is dit het grootste aantal leden welke wij ooit in het ledenregister hebben genoteerd.

Een vergroting van dit aantal is zeer gewenst omdat de bemanning van werkgroepen, regio's en sub-regio's, vrijwilligers voor allerlei activiteiten nog steeds te wensen overlaat. Tevens geeft een groter aantal leden een betere stabiliteit aan de partij. Daarom zullen wij aan het einde van dit jaar een beroep op U doen om U in te zetten voor het werven van leden.

Het hierboven vermelde "Signalement" staat dan tot Uw beschikking. Hiermee moet het vrij eenvoudig zijn in Uw omgeving mensen te interesseren voor D'66. Nadere instructies ontvangt U nog.

Dit betekent niet dat wij Uw aangifte van nieuwe leden NU niet op prijs zouden stellen!

Verkiezingscampagne Provinciale Staten en Gemeenteraden

Op het moment van verschijnen van deze Democraat hebben de regio-besturen een uitnodiging ontvangen, vergezeld van het eerste "praatstuk" over de campagnes die we volgend jaar hebben te voeren.

Vrijwilligers voor alle benodigde werkzaamheden kunnen en moeten zich melden bij de regio besturen. In de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen zijn slechts 500 tot 800 leden actief geweest, er zijn dan ook gebieden waar geen activiteiten hebben plaats gevonden. Dit mag bij de volgende campagnes niet meer gebeuren: iedere kiezer moet minstens één D'66-er op zijn/haar pad vinden.

Een verdubbeling, liever een verdriedubbeling van het aantal actieve leden is dan ook geboden.

Verkiezingsfonds: GIRO 1.000.000

Een dezer dagen ontvangt U de accept-giro kaarten, waarmee U Uw bijdrage in het verkiezingsfonds kunt overmaken. Het verhaal is eentonig - ik weet het - maar de inhoud van deze verkiezingspot bepaalt in welke mate wij de verkiezingscampagne kunnen voeren. Zit er weinig in dan doen we niet veel, zit er veel in.....

Wacht er niet te lang mee. Alvast bedankt.

Jan Veldhuizen
publiciteits-coördinator

PORTRET VAN EEN PARTIJGANGER

DE DEMOCRAAT IN GESPREK MET
AAR DE GOEDE

Het Ministerie van Financiën heeft het karakter van een onneembare vesting. Brede betonbalken en kleine raampjes belemmeren het uitzicht op wat zich binnen afspeelt. De ingang is bescheiden en half verscholen achter een dikke muur. Binnen word je opgewacht met vragen en formuliertjes om in te vullen. Behalve als je voor staatssecretaris de Goede komt. Met een brede grijns wordt mij de weg gewezen... 'en boven aan de trap wacht de bode van mijnheer de Goede u op'.

Mijnheer de Goede was al eerder bij Financiën. Van zijn 19e tot zijn 24e jaar was hij in dienst van 's Rijks belastingen. Niets wees er toen op dat hij in mei 1973 als staatssecretaris op Financiën zou 'terugkeren'.

Partijloos

'Ik had eigenlijk geen uitgesproken politieke belangstelling', zegt hij. 'Tot 1966 was ik wat dat betreft een doorsnee Nederlander, met een baan en een gezin, die de krant las en zich soms ergerde aan dingen die in 'Den Haag' gebeurden. Maar ik was vooral veront-rust geraakt. En die verontrusting communiceerde met het Appèl van D'66. Het appèl mag je rangschikken onder de politieke documenten van de na-oorlogse periode. Niet alleen vanwege de inhoud. Er stonden nogal wat nieuwe ideeën in die achteraf bleken zeer aan te slaan. Het appèl was de bom in de Nederlandse politiek. Toen het verscheen heb ik daar kennis van genomen en mij meteen aangemeld als lid van de nieuwe beweging'.

U was geen lid van een politieke partij?

'Nee, en ook nooit geweest. Mijn vader was lid van de vooroorlogse CDU, en na de oorlog een paar jaar van de PvdA. We waren kerkelijk georiënteerd, hervormd'.

Maar wat trof U dan zo in D'66?

'Hetzelfde dat enkele duizenden Nederlanders deed reageren. In een periode van ruim 3½ jaar kwamen er zonder nieuwe verkiezingen drie kabinetten. De regering Marijnen viel op de omroepkwestie. Zonder kiezersuitspraak kwam er daarna een kabinet van vol-strekt andere signatuur, het kabinet Cals met socia-listen. Ook de socialisten behoorden tot de regenten die de macht onderling verdeelden, met een zekere minachting voor de uitspraak van de kiezer. Na de val van het kabinet Cals, in de nacht van Schmelzer, kwam het interim-kabinet Zijlstra. Die hele veront-rusting over 'het huwelijk' en over de kabinetten-wisseling was een exponent van een veel dieper wortelende verontrusting: een roep om democratisering. We hadden genoeg van de betutteling, van over onze hoofden wordt het wel geregeld, van één in de vier jaar een hokje rood maken en voor de rest: mond dicht. Er kwam een steeds sterker behoefte aan werke-lijke medezeggenschap. D'66 vertaalde die behoefte in de stelling: "Er moet meer gedemocratiseerd worden". Op alle mogelijke terreinen waren mensen van plan de democratie te intensiveren: in het onderwijs, in het leger, in je eigen werksfeer, en ook in de politiek'.

Van Mierlo in de paal

De Goede kwam in een werkgroep van de nieuwe partij D'66. Hij richtte de afdeling Den Haag op en werd daar de eerste voorzitter van. Van Mierlo hield zijn eerste openbare spreekbeurt in Den Haag. In een zaaltje in Pulchri, dat veel te klein bleek voor de - in november 1966! - meer dan 300 bezoekers.

Het eerste D'66-congres had plaats op 10 en 11 december 1966. Daar lagen de eerste concepten van een partijprogramma, waar een paar honderd Nederlanders zich over uit moesten spreken. Wij kwamen in tijd-nood. Toen klom Van Mierlo in de RAI in een paal en riep de menigte toe:

"Wij gaan nog één dag door, kom allemaal op 27 december in Kras"!

Daar hebben wij toen ons eerste partijprogramma af-gerond. Een programma dat na de overwinning met 7 zetels zeer inspirerend ook op andere partijen heeft gewerkt.

Aar de Goede zag zichzelf tot zijn verbazing als num-mer 2 op de Kamerkandidatenlijst staan. Hij heeft niet gearzeld een goede baan te laten schieten en heeft zich in de politiek gestort. Hij had er nooit spijt van. 'Die eerste fractie, die zeven totaal verschil-lende mensen, die waren zo snel op elkaar ingespeeld. Een wonderlijke club was het en voor mij beslist de mooiste tijd. Juist omdat er zo'n hechte vriendschap leefde, was de spijt dat wij elkaar in 1971 niet kon-den overtuigen des te groter. Ik vind dat zelf het dieptepunt voor D'66.'

Wat gebeurde er dan precies na die verkiezingen van 1971?

Regeeraccord is nog geen oppositie-accord.

'In 1971 - we hadden intussen 11 zetels in de Kamer, maar onze invloed was veel groter - is binnen de fractie de divergentie ontstaan, het uiteenwijken van meningen. Er is nooit verschil van mening geweest over de vraag of de zich toen ook al sterk ver-nieuwende PvdA een van onze bondgenoten was. Wel over de vraag hoe ver samenwerking moest gaan. In het congres van 6 en 7 november 1971 op de Flevo-hof in Biddinghuizen kwam die divergentie naar buiten, toen Anneke Goudsmit probeerde haar visie geaccepteerd te krijgen: een sterke eigen positie, we moesten onze breekijzerfunctie niet prijsgeven. Ik stond heel dicht bij die opvatting van Anneke Goudsmit. Ik heb diezelf-de opvatting een half jaar later op het congres in Den Bosch in mijn eigen termen opnieuw verdedigd, en 51% van het congres steunde mij. Maar omdat de af-stand geen 5% betrof, werd mijn voorstel reglementair verworpen. Het was overigens duidelijk, en dat wist ik al heel lang, dat in de achterban en in een groot deel van de fractie de mening heerste dat men wel in de PvdA een bondgenoot moest blijven zien, maar dat men zijn eigen identiteit en zijn eigen krachtdadig-heid niet mocht inwisselen, omdat men dan vrij snel achterop zou raken, en zijn aansluiting met de kie-zers zou verliezen. Ik heb toen gezegd: "We moeten goed bedenken dat we onze macht ontlenen aan de in-vloed die we van de kiezers krijgen. We krijgen geen nieuwe kiezers zonder duidelijk herkenbaar profiel". In november 1972 kregen we de klap van ons leven: 6 zetels, dus bijna gehalveerd! Van Mierlo schrok daar erg van, ik denk dat meer mensen in de fractie het hadden zien aankomen.

Bewindsman

Toen kwam die eindeloze kabinetsformatie van bijna zes maanden. Naarmate de formatie langer duurde begon ik meer op te zien tegen een plaats in de regering, na zes jaar kamerlidmaatschap in zo'n inspirerende ploeg. Misschien had ik me zelfs nog wel teruggetrok-ken als Anneke Goudsmit dat al niet om heel andere redenen had gedaan. Ik herinner me nog dat ik op 11 mei 1973 na de beëdiging op Huis ten Bosch met loden schoenen naar de Kneuterdijk ben gegaan waar Finan-ciën toen nog gevestigd was. Als ik er nu op terug-kijk, op die 4½ jaar, moet ik zeggen dat ik het toch

een uiterst boeiende periode heb gevonden, die ik niet graag had willen missen. Het kamerlidmaatschap was boeiender, gaf ook meer bevrediging dan het bewindsman zijn'.

Kunt U zeggen waarom?

'Als kamerlid is je bewegingsvrijheid groter. Ik deed vooral de eerste vier jaar zeer verschillend werk. Ik deed financiën, zowel de fiscale kant als de monetaire kant als de Rijksbegroting. Ik deed stukken van economische zaken, technologie en prijsbeleid bijvoorbeeld; ik deed de Antillen en Suriname. En behalve dat vele kamerwerk deed ik erg veel spreekbeurten. Ik was kandidaat voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland en bemoeide me ook met die provincies. En dan word je bewindsman en mag je je nog alleen maar bemoeien met dat stuk van het departement waar je voor staat. Ik had nog een tamelijk omvangrijke winkel: een aantal taken op het gebied van de voorbereiding en de bewaking van de rijksbegroting, de financiën van de lagere overheid, het verzekeringswezen, de domeinen om er enkele te noemen. Ik heb daar een aantal echte D'66-punten in kunnen krijgen:

1. De meerjarenplanning. Iedere miljoenennota is nu voorzien van verwachtingscijfers van vier daaropvolgende jaren. Dat geeft de kamer een grotere controle-mogelijkheid op de regering, maar het geeft de regering op haar beurt de mogelijkheid tijdig in te grijpen in ontwikkelingen. Zonder dat zou bijvoorbeeld een 1%-operatie niet tijdig denkbaar zijn geweest.

2. Alle wetsontwerpen die straks onder het tweede kabinet Den Uyl naar de kamer zullen gaan, moeten nu voorzien zijn van de financiële consequenties op langere termijn. Het lijkt weinig spectaculair, maar het is erg belangrijk dat er nu een geheel nieuwe Comptabiliteitswet - regelende de administratie en het beheer van de Staatshuishouding - door beide kamers is aanvaard. De totstandkoming daarvan heeft een 10-jarige voorgeschiedenis, waaronder een verwerping van een eerder ontwerp van Minister Nelissen.

3. De zogenaamde voorjaarsnota's - verslag van de uitvoering van de Rijksbegroting - bevatten al jarenlang geen onaangename verrassingen meer (vroeger o.a. bij Witteveen miljarden gaten!) als gevolg van een betere begrotingsbewaking.

4. Ik ben eerst-verantwoordelijke voor de financiën van de lagere overheid, de 850 gemeenten en de 11 provincies in Nederland. Samen met de voormalige staatsecretaris van Binnenlandse Zaken, thans burgemeester van Amsterdam, Wim Polak, hebben wij voor de gemeenten veel kunnen doen. Het aantal gemeenten met grote tekorten is drastisch verminderd. Zeer vele moeilijke gevallen - Amsterdam bijvoorbeeld met een miljardenprobleem is aangepakt - zijn tot een oplossing gebracht.

Voorts is er gereed een nieuwe financiële verhoudingswet in verband met de komende herindeling van gemeenten en provincies. Een nieuwe Staatsbedrijvenwet is bijna gereed alsmede een wetsontwerp voor een beter toezicht op de sociale fondsen.

De onafhankelijkheid van Suriname eiste veel aandacht, evenals de samenwerking met de Antillen. Ik had het beheer van meer dan 130.000 ha landbouwgrond in de Domeinen.

Zo zijn er nog wel een aantal zaken te noemen, politiek naar buiten niet zo spectaculair als bijvoorbeeld CRM of Ontwikkelingssamenwerking. Het beperkt zijn tot één sector van één departement en bovendien nog de aard van de portefeuille, brachten voor mij mee dat ik me gelukkiger voelde als kamerlid dan als bewindsman op Financiën. Ik had het niet willen missen, maar ambieer toch geen tweede termijn op Financiën'.

En wat nu?

De vraag rijst wat U dan wel ambieert, want U hebt zich ook niet kandidaat gesteld voor de Kamer. 'Daaruit mag men niet afleiden dat ik mijn belangstelling voor D'66 of de politiek heb verloren.

Zelfs in de zwartste periode heb ik met weinigen volgehouden te zeggen: je moet geen besluit tot opheffing nemen. Ik had ook mijn twijfels, maar vond het dom om besluiten te nemen die alle mogelijkheden verder afsnijden. Vorig jaar zomer waren de prognoses beneden de 1% en toen was mijn geloof in de herlevingskansen - ik heb nooit getwijfeld aan de doelstellingen en aan de belangstelling daarvoor op een of andere manier - ook tot een minimum gedaald. Ik stond toen voor de keuze: moet ik me opnieuw kandidaat stellen? Wetend hoe zwaar het vak is - ik zat in een fractie van zeven, één van elf en tenslotte één van zes -, vroeg ik mij af: kan ik dat en wil ik dat in een fractie van twee of drie mensen? Bovendien was een fractie van twee of drie in strijd met de opvatting van D'66 en dat was ook de belangrijkste reden dat Jan Terlouw zich niet meer beschikbaar wilde stellen. Toen ik dat hoorde werd ik bepaald somber. Met grote pijn heb ik toen de beslissing genomen om me niet beschikbaar te stellen. Achteraf zeg ik: als je alles van tevoren zou weten... Ik heb wel een gevoel van spijt, want ik had in deze fractie van acht leden best mee willen draaien.'

Toen en nu

Is er verschil tussen D'66 van nu en D'66 van tien jaar geleden?

'De problemen zijn wezenlijk niet veranderd. Er is veel gebeurd op het terrein van de democratisering. We weten allemaal wat er gebeurd is met de staatsrechtelijke punten die D'66 voorstond. Die zijn nog even belangrijk als tien jaar geleden, alleen zijn ze niet haalbaar gebleken. Maar als je naar de zójuist afgelopen kabinetsformatie kijkt, dan weet je dat er in feite niets veranderd is. De kiezer heeft geen invloed op de kabinetsformatie. Gelukkig is het bewustzijn in de politieke partijen zo veranderd dat de partijen meer aandacht besteden aan hun kiezers. Kijk maar naar de PvdA. Maar de kwalen van de democratie bestaan nog altijd. Wat ik betreurt is dat de partij minder vernieuwend is dan tien jaar geleden. Als je ziet wat wij in 1967 durfden te zeggen en te doen en je legt dat naast het partijprogramma, de congressen en de activiteiten van vandaag, dan heb ik mijn aarzelingen.' Maar de partij is net weer opgestaan uit het niets. 'Ja, we zijn door het diepe dal gegaan, en er zitten waarschijnlijk ook onder al die nieuwe leden weer veel goede mensen. De aanhang is ook wel wat veranderd.'

Gemeenschapsmaatschappij

'De partij geeft op langere termijn veel meer aandacht aan ontwikkelingen dan andere partijen, maar we zouden meer aandacht moeten besteden aan een maatschappijvisie op langere termijn. En die visie ook over moeten brengen en er de kiezers mee aanspreken. Die visie ligt niet alleen op het terrein van de democratisering, maar ook op het terrein van het ontwikkelen van een gemeenschapsmaatschappij. Ik weet zo gauw geen beter woord.' Bedoelt U daarmee hetzelfde als Terlouw met zijn post-socialistisch liberalisme?

'Van Mierlo heeft eens gezegd, en dat geldt denk ik ook hier: "De definitie is het nekschot voor het begrip". Je kunt helaas niet zonder woorden om gedachten en gevoelens over te brengen, maar vooral als benamingen en aanduidingen aansluiten op begrippen die eerder bestonden en eerder werden gehanteerd, dan moet je erg oppassen.' En daarom spreekt U liever van een gemeenschapsmaatschappij dan van een post-socialistisch liberalisme.

'Ik weet niet precies hoe dat begrip moet worden ingevuld. Ik denk dat we met een ander soort vrijheid te maken krijgen. Ik denk dat de vrijheid van uiten nog groter moet worden, maar dat de vrijheid van het individu in zijn handelen kleiner mag worden. Ik denk dat het de grote opgave van D'66 is om over die gemeenschapsmaatschappij denkbeelden te ontwikkelen.'

Progressieve Meerderheid

Geloof U nog in een of andere vorm van Progressieve Volkspartij of zoals we dat tegenwoordig noemen een werkbare progressieve meerderheid?

'We moeten dat goed zien. De progressieve partijen zitten nog zo'n 10 zetels van een - overigens uiterst krappe - meerderheid af. Ik wil erop wijzen dat het CDA 25 zetels is kwijtgeraakt. Die hadden 15 jaar geleden met zijn drieën nog bijna een meerderheid. Over tien jaar - en wat is tien jaar - moet die meerderheid van de progressieven een feit zijn. En ik wil er hier de Partij van de Arbeid wel voor waarschuwen

er oog voor te hebben, dat zij met het handhaven van de hooghartige houding: "alleen onze opvattingen zijn juist!" bepaald niet bijdraagt tot het bereiken van een progressieve meerderheid in Nederland. Dat vind je bij D'66 niet. Die leent zijn oor aan andermans opvattingen en is, durf ik te zeggen, van een veel democratischer gehalte geweest en gebleven al die tien jaar lang, dan welke andere politieke partij in Nederland ook.'

Stijn Verbeeck

STICHTING BURGERSCHAPS- KUNDE

Regeren - Reageren

Politieke partijen, democratisering, nieuwe bestuursvormen, sociaal-economische beleid, woningbouw.....

*Een cursus burgerschapskunde
39 schriftelijke lessen voor f 35,-*

POLITIEKE STROMINGEN

Een boekje open over de verschillende hoofdstromingen in de Nederlandse politiek. 60 pagina's informatie voor f 3,50.

POLITIEK VEELSTROMENLAND

Socialisme, liberalisme, christen-democratie, marxisme, radicalisme ...

Een cursus over politieke stromingen in Nederland

8 schriftelijke lessen voor f 25,-

STUUR EEN LEGE ENVELOP (ZONDER POSTZEGEL) AAN: STICHTING BURGERSCHAPSKUNDE, ANTWOORDNUMMER 235(J) LEIDEN. U ONTVANGT PER OMGAANDE UITGEBREIDE INFORMATIE! TELEFOON 071-893403.

DE GEMEENTERAAD

Het raadslidmaatschap, de begroting, ruimtelijke ordening, subsidieregelingen, gewestvorming.....

*Een cursus gemeentepolitiek
24 schriftelijke lessen voor f 25,-*

Politiek bekeken

partijen en partijstelsel, volksvertegenwoordigers, recht en rechtspraak, gemeente en provincie, milieubeheer.....

*een oriënteringscursus
12 schriftelijke lessen voor f 12,-*

onze school

Structuur van het onderwijs, onderwijswetten, de ouders en de school, contourennota, de financiën ...

Een cursus voor iedereen

15 schriftelijke lessen voor f 35,-

DIREKT BESTELLEN KAN OOK; MAAK HET BEDRAG OVER OP GIRO 1501169 T.N.V. SBK, POSTBUS 349, LEIDEN ONDER VERMELDING VAN HET GEWENSTE.

Nadat koningin Juliana de heren den Uyl en Veringa als informateurs benoemd had en vooraleer de fracties voor de eerste keer hun standpunten over de wenselijke zetelverdeling bekend maakten, vergaderde de VAR te Utrecht.

Gesproken werd over twee huishoudelijke onderwerpen - het reglement van de raad en de inrichting van haar werkzaamheden voor het komende seizoen - over een tweetal moties en, uiteraard - over de formatie.

De behandeling van het huishoudelijk reglement, waaraan tijdens de vorige VAR-vergadering begonnen was, werd afgerond.

Dit reglement zal op de ALV van 18 en 19 november moeten worden goedgekeurd alvorens in werking te kunnen treden.

Een vrij uitvoerige discussie ontstond over de vraag of de VAR zich bij de inrichting van haar werkzaamheden zou moeten laten adviseren door tijdelijke commissies, samengesteld uit leden van de raad. Sommigen vreesden dat deze commissies hetzelfde werk zouden gaan verrichten als de werkgroepen van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 en als sommige leden van het HB.

Nadat uitdrukkelijk was vastgesteld dat de in het leven te roepen tijdelijke commissies uitsluitend een inventariserende taak toebedeeld was, besloot de raad het beginsel van dergelijke commissies te aanvaarden. Na de lunchpauze besprak de raad twee moties in de vorm van aanbevelingen aan het HB.

De eerste had betrekking op problemen rond de gemeenteraadsverkiezingen. Het HB werd geadviseerd een werkgroep in het leven te roepen die als een informatie- en begeleidingscentrum voor de afdelingen zou kunnen functioneren en bovendien als communicatie- en coördinatie knooppunt de "betere ideeën" over de afdelingen zou kunnen verspreiden.

In de tweede motie verzocht de VAR het HB om tijdig een nota ter advies te overleggen inzake het eventueel deelnemen aan de Europese verkiezingen. De raad riep op tot een actief beleid zodanig dat aansluiting in internationaal verband open gehouden zou worden.

De hoofdschotel van de vergadering werd door Jan Terlouw opgediend. Zijn inleiding was kort voorname-lijk omdat de leden van de raad in het bezit waren van een brief van Jan Terlouw inzake de formatie en het stuk van Erwin Nypels inmiddels afgedrukt in de Democraat nr. 7 van dit jaar.

In de VAR heerste een grote mate van eenstemmigheid over de volgende punten:

- lofbetuigingen aan het door de fractie en haar onderhandelaar Jan Terlouw gevoerde beleid en behaalde resultaten.
- het belang van de in de vergadering van 18 juni (zie Democraat nr. 6, blz. 14 van dit jaar) geadviseerde 7-7-2 formule werd andermaal met klem onderstreept.
- de bezetting van het departement van Justitie door het CDA werd sterk afgeraden (zie eveneens Democraat nr. 6 blz. 14).

Over de gerezen problemen met betrekking tot het abortus-akkoord werden enkele vragen gesteld. Duidelijk werd dat de fractie zich op het standpunt stelde dat:

- de abortus kwestie in de komende kabinetsperiode opgelost gaat worden. Dit betekent dat een wetsontwerp inzake de abortus, gecontrasigneerd en wel, in het Staatsblad zal verschijnen.
- Van Agt de informateurs heeft toegezegd, indien een CDA-minister moeite zou hebben met het contrasigneren van een wetsontwerp, hij/zij zal aftreden om zodoende de weg vrij te maken voor een interim-minister om te ondertekenen.
- de fractie tot 1-1-1979 niet haar medewerking zal verlenen aan een wetsontwerp inzake de abortus dat als initiatief-ontwerp in de kamer zou worden ingediend door andere dan de akkoord-partijen (te denken valt hierbij aan de VVD).

Jacob Kohnstamm

door Ernst Bakker

Binnen het kader van de landelijke voorlichtings-campagne over energie werd Volkskrant-columniste Saartje Burgerhart onlangs gevraagd een bijdrage te schrijven voor een energiekant (oplage zes-honderdduizend exemplaren!) ten behoeve van de schooljeugd.

Tot haar en onze verbazing werd haar bijdrage geweigerd, omdat de teneur daarvan te negatief en/of paniekerig zou zijn.

Dit was voor Maarten Engwirde aanleiding om de Minister van Economische Zaken schriftelijk te vragen waarom nu precies de bewuste bijdrage van Saartje Burgerhart is afgewezen en of de Minister alsnog bereid zou zijn het artikel te doen opnemen.

Het komt ons namelijk voor, gezien het voorlichtend karakter van de te publiceren energiekant, dat daarin ook meer kritische geluiden moeten worden opgenomen. Gezien de ernst van de energiesituatie is dit te meer noodzakelijk.

In ieder geval prijzen wij ons gelukkig de primeur van het artikel van Saartje Burgerhart te hebben. Gordeelt u zelf.

'Verleden: dat hebben we gehad. Daar hebben we niks mee te maken ook. Heden: dankzij de door ons ontdekte vormen van energie-opwekking hebben wij nu alles. Of in elk geval meer dan ooit mensen die voor ons leefden hadden. We leven als grootvorsten. Stuk voor stuk. We "baden in weelde". Ooit iemand gezien die zich in weelde baadde? Nou kijk maar es in de wastafelspiegel dan. Baden in gezuiverd water. Liters en liters. Voor een (1) wasbeurtje. (Hoe zou een bewoner van de Sahellanden of een ander droogtegebied wel kijken als ie ons zo zag?) Hurrie-up met de kostelijkste ze-phen. Badolie, badzout, badschuim. Alles geleverd in de prachtigste geschenkverpakking. En waardoor, door wat? Door de energie. Doordat we in een jaar of dertig, veertig gewend zijn maar raak te doen met energie. 't Kan niet op, jongens, toe maar! Je kunt 't ook te gek maken natuurlijk, maar raak brassen, niet kijken naar wat 't gevolg kan zijn. Faillissement namelijk. Zoiets bedreigt ons nu. We jagen ons kapitaal erdoor of er geen vuiltje aan de lucht is, inderdaad of 't niet op kan. Terwijl we sinds een tijdje weten dat 't wel degelijk op kan. Dat onze vorm van energie op raakt. En er is nog geen andere. Natuurlijk moet die er wel zijn. Zoals we van de spierkracht kwamen op kracht uit vuur, water, enzovoort, zo zullen we ook van elektro-energie op iets anders komen. Energie uit de zon, uit het binnenste van de aardbol, uit kernfusie. Maar wanneer? En voorlopig zitten we wel even te kijken. Geleerden en wetenschap hebben wel even tijd nodig om 't uit te dokteren. Als je ze teveel opjaagt doen ze ook maar gekke dingen, kat in nood, weetjewel, snelle kweekreactoren waarvan nog niet vaststaat hoe dat uitpakt voor de gezondheid van mensen en omgeving. Daarom is 't enorm belangrijk dat wij 't in die tussentijd een beetje kalmaan doen. Ophouden met maar raak doen dus. Hoe? Verzin zelf maar. Zo moeilijk is dat niet. En 't is wel even de moeite waard. Want verleden: och... Heden: je zit er met de neus bovenop, je bent er zelf bij. Toekomst: daar moet je 't van hebben. En die kun je voor een deel zelf mee helpen bepalen!'

Saartje Burgerhart

Het artikel van Laurens Jan Brinkhorst in "Democraat" van september jl. heb ik met de grootste belangstelling gelezen. Je zou verwachten, dat in een zo democratisch en toekomstgericht gezelschap de kolommen vaker gevuld zouden worden met "Europa". Erg jammer vind ik het echter, dat de schrijver van het artikel zo weinig stilstaat bij het essentiële van de Europese samenwerking. Ik citeer - "of het nu gaat om energie-, milieu-, ontwikkelings-, industrie- of algemeen economisch beleid, de Europese dimensie vormt een wezenlijk onderdeel van het nationale regeringsbeleid in al deze sectoren." - De drie argumenten vóór rechtstreekse verkiezingen van het Europese parlement zijn zondermeer juist. De bevestiging van het essentiële van de Europese samenwerking lijkt mij een formeel argument, geen praktisch argument. En zeker niet voldoende om ook D'66 kiezers hiervoor naar de stembus te krijgen. Gelukkig dat wij hoogstwaarschijnlijk wel zullen moeten! De enige manier verder waardoor direct verkozenen anders dan de nu zittende Europese parlementariërs zich niet als ledespoppen zullen laten gebruiken wordt echter bij dit tweede argument niet vermeld. En dat is mijns inziens het volgende. De directe verkiezingen brengen de parlementariërs op hetzelfde niveau van verantwoordelijkheid en representativiteit als hun nationale collega's. Er zal dus niet meer sprake kunnen zijn van een achteloos negeren van het Europese parlement door de Commissie, de Raad, de nationale regeringen en dus de nationale parlementen. Een van de belangrijkste instrumenten van de Europese politicus zal moeten zijn het druk uitoefenen via het gemeenschappelijk kiezerspubliek, via de politieke partijen om nationaal meer Europees te gaan denken en doen. Te veel is nog steeds gedacht over Europa alsof je dat zou moeten regelen in die verder gelegen administratieve centra. Het Europese beleid dient allereerst in de nationale regeringscentra gevormd te worden. Als Brinkhorst aangeeft, dat de Europese parlementariërs door de kiezers afgestraft zouden kunnen worden, dan zou ik daar aan toe willen voegen óók wanneer zij gefaald hebben om het Europees denken en beslissen over te brengen op hun collega's in ons eigen parlement en in de regering. Het feit dat zij nu ook rechtstreeks verkozen zijn geeft hen hiertoe nu een duidelijk pressiemiddel.

De verkiezingen voor het Europees parlement staan erg dicht voor de deur; nationaal en in de provincies wordt al gediscussieerd over Raamprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen en Programma's voor de Staten.

Het tijdig aanzwengelen van de discussie in zo breed mogelijke kring over deze Europese verkiezingen lijkt mij van het grootste belang. Het programma zelf zal, gezien de beperkte reikwijdte van het Europese parlement niet al te opzienbarend worden. Wellicht ware dan een duidelijke plaats in te ruimen voor de ideeën hoe, met deze beperkte mogelijkheden maar ook via de genoemde terugkoppeling en de motivatie en informatie van de eigen kiezers, op langere termijn wel degelijk via dit Europese parlement de weg naar een wat zinvollere en noodzakelijke Europese samenwerking ingeslagen kan worden.

Tot slot enkele opmerkingen over Brinkhorst's keuze-probleem. Door alle details heen mis ik een paar essentiële punten. Allereerst stoort het een weinig, dat de drie alternatieven voor optreden in het Europees parlement in de verkeerde volgorde zijn geplaatst. Het lijkt mij gewoon niet in de denkrant van democraten te liggen bij het opsommen van mogelijkheden te be-

ginnen met het zelfstandig optreden als "niet ingeschreven". Terecht wordt verderop opgemerkt, dat zo een optreden geen enkel nut zou hebben. Verder mis ik eigenlijk bij de analyse van de andere mogelijkheden de beschouwing over de Europese opstelling van de besproken partijen of groeperingen. De diverse nationale partijen worden op hun nationale merites bekeken. Een analyse van de diverse opstellingen t.o.v. het in Europees verband oplossen van de belangrijkste politieke problemen dient dan ook een van de kernpunten te zijn van de programnavergelijkingen met de Europese socialistische en liberaal-democratische federaties.

(van redaktiewege iets bekort) A.J.Balfourt.

"HET" INSTITUUT

De Stichting Politiek Scholings- en Vormingsinstituut D'66 (PSVI) begint in de wandelgangen (en andere gangen) van D'66 "het instituut" als naam aan te nemen. Niet omdat een instituut iets interessants is, maar omdat "de" stichting (Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66) al stichting heet en twee stichtingen is verwarrend. Ik hoop dat ook U deze verwarring ongewenst vindt en aan deze naamgeving mee wilt doen. Het voorlopig bestuur van het PSVI is op 4 oktober jl. voor het eerst bijeengeweesen en heeft onderling de te vervullen taken verdeeld. Dit voorlopige bestuur ziet er als volgt uit:

Huib Groeneveld	-	voorzitter
Hans Glaubitz	-	secretaris
Hans Poolman	-	penningmeester
Frans Cremer	-	lid
Wim Buysers	-	lid
Elida Wessel-Tuinstra	-	namens de fracties in 2e en 1e Kamer; lid
Henk Strijker	-	namens de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66; lid
Erno Maas	-	namens het HB; lid
Hein van Oorschot	-	namens het HB; lid

De hierboven eerst genoemde drie bestuursleden vormen het dagelijks bestuur.

De eerste vijf plaatsen dienen te worden verdeeld via verkiezing door de Algemene Ledenvergadering.

Dit betekent, dat op het komende congres uw standpunt zal worden gevraagd omtrent deze vijf kandidaten en hun eventuele opposenten.

In afwachting daarvan is het voorlopig bestuur al volop bezig met het opstellen van een activiteitenprogramma, dat zal gaan lopen tot en met de komende gemeenteraadsverkiezingen.

De vele nieuwe leden die bij die gelegenheid en bij de daaraan voorgaande provinciale verkiezingen actief zullen zijn, kunnen een steun in de rug van dat PSVI best gebruiken. Om een zo goed mogelijk programma op te zetten is de inbreng van de leden en belangstellenden van groot belang. Daarom, mocht u suggesties hebben, graag een berichtje aan de Javastraat 6, Den Haag. Behalve met activiteiten, houdt het bestuur zich bezig met het werven van een vaste bemanning voor het PSVI-sekretariaat. Een directeur en een secretaresse zullen samen het dagelijkse doen en laten van het instituut gaan bestieren. Voor de directeurspost loopt momenteel de sollicitatieprocedure.

Ik heb u weer een beetje bijgepraat over de jongste loot aan de D'66-organisatie, die mede hierdoor serieus gestalte begint te krijgen. Volgende keer een nieuw PSVI-bericht.

Hein van Oorschot

RAAMWERK PROVINCIE PROGRAMMA

Hieronder vindt u het tweede konsept raamwerk provinciaal programma, zoals het aan de Algemene Ledenvergadering wordt voorgelegd op 19 november a.s. De behandeling geschiedt onder punt 14 van de kongres-agenda.

Amendementen kunnen worden ingediend met inachtneming van de hieromtrent geldende regels, die u elders in deze Democraat kunt aantreffen.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de samensteller:

Loebas H.M.C. Oosterbeek
 Madurastraat 19 hs
 Amsterdam
 tel. 020-935609

Een raamwerk dient als hulp voor de afdelingen en regio's om hun eigen programma vast te stellen, waarin zij autonoom zijn. Ook na de goedkeuring van het onderstaande raamprogramma door de A.L.V. kan de hulp aan de afdelingen en regio's doorgaan. Daartoe worden alle afdelingen en regio's verzocht zo spoedig mogelijk, als zij een konsept van het eigen programma klaar hebben, een kopie daarvan naar Loebas H.M.C. Oosterbeek te sturen, zodat hij, via de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66, briljante stukken uit deze concepten nog kan voorleggen aan de andere afdelingen en regio's. Zo helpen wij elkaar.

Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66

Werkgroep 7 september

Tweede konsept raamwerk provinciaal programma ten behoeve van de provinciale staten verkiezingen van 29 maart 1978.

 U KUNT DYNAMIEK BRENGEN IN UW PROVINCIE

Het D'66 programma voor de herwaardering van het provinciaal bestuur.

I INLEIDING

Onze provincie in de toekomst

In ons staatsbestel treedt het provinciaal bestuur zelden op de voorgrond. En toch vervult het taken namens de burgers, die ingrijpend kunnen zijn, zoals toezicht op de gemeentebesturen, taken op het gebied van planologische beleidsvoering en waterstaat en stimulering van de economische bedrijvigheid. Daarnaast krijgt de provincie in toenemende mate planning-taken toebedeeld, met name op het terrein van de gezondheidszorg en welzijnsbehartiging. Tenslotte kiezen ze ook nog de Eerste Kamer der Staten Generaal. D'66 is overigens van mening, dat naast het door haar nagestreefde parlement in een nieuwe stijl geen behoefte meer bestaat aan de Eerste Kamer.

D'66 is van mening, dat een aantal beleidsbeslissingen, welke nu nog bij de centrale overheid liggen, overgeheveld dienen te worden naar de provinciale overheid. De impopulariteit en ook de onbekendheid bij de bevolking, waarmee het provinciaal bestuur gehandikt is, wordt naar de mening van D'66 mede veroorzaakt door een onvoldoende gebruikmaking van de mogelijkheden, welke deze bestuurslaag biedt. De provinciën immers, in hun huidige vorm stammend uit de tijd dat Nederland nog een republiek was, zijn bij uitstek geschikt die centrale overheidstaken te gaan uitvoeren, eventueel binnen een door de centrale overheid aangegeven richtlijn, die de provinciale gebieden niet overschrijden. Een provinciale overheid heeft betere mogelijkheden om over provinciale aangelegenheden een vruchtbaar contact met de bevolking, die belanghebbend is, te onderhouden dan de verder weg staande centrale overheid.

Demokratisering van het bestuur betekent voor D'66 niet alleen de bestuursstructuur zelf democratiseren en doorzichtig maken. Het betekent ook en vooral meer openheid, in alles wat het bestuur voornemens is en doet. En de afstand tussen bestuurder en burger zo klein mogelijk maken, opdat de bestuurder toch zinvol bezig kan zijn en de lijn naar de individuele burger zo kort mogelijk is.

Naast beleidsbeslissingen die gedecentraliseerd moeten worden zijn er andere die juist beter in een groter verband en dus meer gecentraliseerd kunnen worden genomen. Kenmerkend voor de ontwikkelingen die wij nu doormaken is volgens D'66, dat in beide opzichten veranderingen optreden en herzieningen nodig zijn. Het simpel rechtlijnig doortrekken van de na-oorlogse ontwikkeling zet ons op een verkeerd spoor. Voor de verbetering van onze levensomstandigheden zullen steeds meer aksenten moeten worden gelegd op maatschappelijke en kulturele ontwikkelingen; materie-verbruik, beslag op de ruimte, verontreiniging van het milieu zullen daarentegen moeten worden geremd en zelfs teruggedrongen. Dit alles vereist mede een intelligente aanpak van bestuurlijke herstructurering, varieërend van binnengemeentelijke decentralisatie, via gewestvorming, versterking van het provinciaal bestuur, interprovinciale en interdepartementale samenwerking naar een landsbestuur dat streeft naar Europese integratie en op al deze nivo's dient dit gepaard te gaan met versterking van de inspraakkolleges, zoals gemeenteraden, provinciale staten en het nationale parlement.

In het beleid dat de D'66 fractie in het provinciaal bestuur zal voeren, staat deze demokratisering centraal tegen de achtergrond van de huidige maatschappelijke en kulturele problemen, die in samenhang met de economische problematiek een oplossing vragen.

Voor de komende tijd, waar de konsekwensies van de komende energieschaarste nog bijgeteld moeten worden, beschikt D'66 niet over een blauwdruk of beschrijving van een utopische maatschappij. D'66 is van mening dat die toekomstige maatschappij alleen dan zo goed als mogelijk zal zijn, als alle burgers de gelegenheid krijgen daaraan samen, naar het beste inzicht, te kunnen bouwen.

D'66 is van oordeel dat bij het bouwen aan de samenleving voor morgen de individuele ontplooiingsmogelijkheden steeds voorop behoren te staan. Al haar handelen zal er daarom op gericht zijn om deze ontplooiingsmogelijkheden, waar ze bestaan te behouden en overall elders uit te breiden. Deze ontplooiing moet geschieden in vrijheid en verantwoordelijkheid, naar eigen inzicht en overtuiging, in solidariteit met de medemens en zonder politieke, sociale of economische diskriminatie van anderen.

D'66 is daarom ook van oordeel dat het politieke handelen slechts gebaseerd kan zijn op een ontwikkelingsstrategie met aktiebeginselen, die in de loop van het politieke gedrag nader kunnen worden uitgewerkt. Verouderde machtsstructuren moeten worden afgebroken en nieuwe organisatievormen opgebouwd, opdat de burgers meer bij de besluitvorming worden betrokken en waarin naast de technisch-economische, ook de sociale doelmatigheid tot haar recht komt.

II OPENHEID EN DUIDELIJKHEID IN HET PROVINCIAAL BESTUUR

De provincie wordt ten onrechte menigmaal ervaren als een bestuur "ertussenin", d.w.z. tussen het gemeentelijk bestuur, waarmee de burger nog wel direkt contact heeft en de centrale overheid, die volgens de burger alles maar bedisselt. Het gevolg is dat het provinciaal bestuur in de burgerlijke belangstelling tussen de wal en het schip valt. Maar de provincie vervult haar eigen taak naast de gemeente en de centrale overheid. De burger kan ook direkt met de provincie te maken krijgen. De verstoringen in de bestuurlijke contacten met de burgerij worden niet opgeheven door in de plaats van de provincie een andere overheid te plaatsen.

a. bestuurlijke reorganisatie

Uitholling van provinciale bevoegdheden en uit de grond stampen van gewesten en mini-provinciën is geen garantie voor een beter functioneren van de democratie. Eerst moet er gedemocratiseerd worden en pas dan verfijningen aangebracht in de structuur. Democratisering wordt o.a. dichterbij gehaald door openheid. Een burger kan slechts zinvol inspraak leveren als hij voldoende is geïnformeerd. Gewestvorming en binnengemeentelijke decentralisatie dienen niet alleen voorafgegaan te worden door meer openheid in het bestuur, zij dienen er ook mee gepaard te gaan. Gewesten moeten alleen gevormd worden, indien de belangenbehartiging van de burgers niet meer door één enkele gemeente kan geschieden, omdat het dagelijks leven van de burgers zich afspeelt in een ruimer gebied. Behartiging van belangen door middel van gemeenschappelijke regelingen alsmede het werken met zgn. koppelsubsidies dient in het algemeen te worden afgewezen, vanwege de moeilijke controleerbaarheid en dus het ondemokratisch karakter van deze regelingen. Gewesten dienen naar territorium, taken en bevoegdheden zodanig te worden geformeerd, dat zowel het gewestbestuur als de daarbinnen functionerende gemeentebesturen reële vrijheid van beslissen en handelen hebben en hun verantwoordelijkheid ook werkelijk kunnen dragen. Indien een gewest is gevormd vervalt veelal de grondslag voor aanzienlijke uitbreiding in territoriale omvang van de gemeenten en ontstaat de mogelijkheid gemeentelijke eenheden tot stand te brengen, die zijn aangepast aan de nieuwe taken en onderling ook van overeenkomstige grootte zijn.

b. gewestvorming

Bij gewestvorming ontstaat een vierde bestuurslaag naast gemeente, provincie en centrale overheid. Het is niet deze vierde bestuurslaag op zich, die een standpunt ervoor of ertegen rechtvaardigt. Het is afhankelijk van de inhoud, die aan deze bestuurslaag wordt gegeven en de consequenties voor de overige bestuurslagen, die een standpunt voor of tegen kunnen rechtvaardigen.

D'66 acht de invoering van deze vierde bestuurslaag aanvaardbaar. De invoering van de vierde bestuurslaag moet echter gepaard gaan met een herverdeling van bevoegdheden tussen centrale overheid, provincie, gewest en gemeente, die maakt dat beslissingen worden genomen op een plaats die overeenkomt met hun rangorde. Dit houdt in dat gewesten alleen ontstaan ter bevrediging van ter plaatse geldende behoeften en dat de verschillende bestuurslagen niet langs elkaar heen kunnen werken, elkaar niet kunnen dubleren en niet de mogelijkheid hebben een beslissing, samen met de daarvan afhankelijk zijnde burger of groep van burgers, tussen hen onderling heen en weer te spelen als speelbal van een - in dat geval - falende bestuursstructuur.

c. commissaris der koningin

D'66 vindt het wenselijk dat een regeling tot stand komt, waarbij de benoeming van de commissaris der koningin volgt uit een voordracht van een kandidaat, opgesteld door de provinciale staten.

d. hoorzittingen

Door middel van hoorzittingen moeten commissies uit de provinciale staten in staat worden gesteld in het openbaar belanghebbenden en deskundigen te raadplegen. Deze bestuurlijke beraadslagingen met de burgerij dienen voor iedere burger toegankelijk te zijn. Een regeling betreffende de behandeling van verzoek- en bezwaarschriften dient uit te gaan van de gedachte dat een burger recht heeft op een gemotiveerd antwoord binnen een redelijke termijn, van de hem dienende provinciale overheid.

e. openbaarheid

Inzagerecht voor iedere burger van alle provinciale documenten en openbaarheid van commissievergaderingen

dienen onbetwistbaar te worden gegarandeerd met uitzondering voor die gevallen, waarbij persoonlijke belangen geschaad kunnen worden of gevaar bestaat voor ongewenste speculatie. Bij alle ontwerpen van provinciale verordeningen, besluiten en plannen behoort duidelijk te zijn aangegeven welke personen en groepen, alsmede welke ambtenaren en/of diensten, bij de opstelling ervan zijn gehoord dan wel op een andere manier in de gelegenheid zijn gesteld hun inzichten kenbaar te maken over wat in het ontwerp wordt behandeld, terwijl ook een kort overzicht moet worden bijgevoegd van de door hen ingenomen standpunten en gebruikte argumenten. Voorts dient te worden medegedeeld op welke overwegingen standpunten worden afgewezen.

f. positie leden provinciale staten

D'66 zal bevorderen dat praktisch alle belemmeringen worden weggenomen, die kiesgerechtigden ervan weerhouden een benoeming in de provinciale staten na te streven. Dit kan o.a. door de werkgevers naar billijkheid schadeloos te stellen voor de gederfde diensttijd van hun werknemers/sters en aan zelfstandigen een vergelijkbare uitkering te geven.

Omdat de leden van provinciale staten in ander verband een dagtaak hebben, dienen aan de fracties medewerkers ter beschikking te worden gesteld, teneinde een optimaal functioneren van de fractie en de fractieleden mogelijk te maken.

Bij de ambten, die niet verenigbaar zijn met het lidmaatschap van provinciale staten behoren die, welke door hun functie wederzijdse invloed kunnen hebben op het beleid of bestuur. Hieronder rekent D'66 onder meer de ambten van burgemeester, wethouder, gemeenteraadslid, gemeentesekretaris, sekretaris van een waterschap en lid of gekommiteerde van een bovengemeentelijk orgaan of vergelijkbaar overkoepelend orgaan (b.v. Unie van Waterschappen, Vereniging van Nederlandse Gemeenten).

D'66 is van mening dat de kommissaris der koningin en de leden van gedeputeerde staten het vervullen van bezoldigde nevenfuncties achterwege dienen te laten. Voor zover niet bezoldigde nevenfuncties worden vervuld, moet daarvan een openbare mededeling worden gedaan. De leden van de provinciale staten dienen jaarlijks, uit eigen beweging, een opgave te verstrekken van alle door hen beklede functies.

g. verantwoordingsplicht

In afwachting van een wettelijke regeling, die gedeputeerde staten en de kommissaris der koningin ertoe verplicht voor al hun bestuursdaden verantwoording af te leggen aan provinciale staten, zal D'66 aandringen op een vrijwillige verantwoording.

Wanneer het provinciaal bestuur de uitvoering van bepaalde taken geheel of gedeeltelijk laat verrichten door een stichting of vennootschap, moet de verantwoordingsplicht aan provinciale staten onverkort gehandhaafd blijven.

h. beleidsprogramma

De aard van het provinciaal bestuur wordt in belangrijke mate beïnvloed door staatsrechtelijke bepalingen en gewoonterecht. De kommissaris, die tevens stemhebbend voorzitter is van het college van gedeputeerde staten, wordt benoemd in plaats van langs democratische weg gekozen. De provinciale staten kunnen niet tussentijds worden ontbonden. D'66 meent dat het voor de burger moeilijk is beleidsalternatieven in de provinciale politiek te onderkennen. Ook kan geen beroep op het electoraat worden gedaan indien binnen het provinciaal bestuur tegenstellingen blijken. Beleidsvoorkeuren van een meerderheid van kiezers worden nu niet of slechts afgezwakt vertaald in een provinciaal beleidsprogramma. D'66 meent daarom dat een college van gedeputeerde staten zich bij zijn eerste optreden met een duidelijk beleidsprogramma moet presenteren.

i. ambtelijk apparaat

D'66 pleit voor een objectief onderzoek naar de mogelijkheden om de huidige verticale organisatiestructuur van het ambtelijk apparaat, binnen het kader van de

bestuurlijke decentralisatie, om te buigen naar een meer horizontale structuur. Het werken met projectgroepen zal D'66 stimuleren.

j. vrijheid van handelen

Uitgangspunt moet zijn, dat bestuurlijke eenheden een reële mate van vrijheid hebben in de uitoefening van hun taken, om te voorkomen dat door beslissingen van hogere organen het democratisch gewenste resultaat van burgerlijke inspraak wordt gefnuikt.

k. bekendmaking voorbereidend werk

Het voorbereidende werk van de provincie (griffie, provinciale waterstaat, provinciale planologische dienst) dient zo vroeg mogelijk bekend te worden gemaakt om inspraak zinvol te kunnen doen zijn. Publicaties hieromtrent dienen met onmiddellijke ingang te worden gesteld in een andere dan de huidige vorm. Deze zijn nu voor vele burgers een onbegrijpelijke, in overdreven ambtelijke taal gestelde akte, met onaantrekkelijk uiterlijk opgemaakt. Zolang de provincie niet tot beter in staat is, pleit D'66 voor een onverwijd inschakelen van een professioneel reclameburo. Voorts zal een professioneel en slagvaardig voorlichtingsbeleid moeten worden gevoerd, met gebruikmaking van alle beschikbare media.

III RUIMTELIJKE ORDENING

De bevordering van de economische groei en de snelle bevolkingstoename hebben in het verleden een sterk stempel gedrukt op het provinciale planologische beleid. Nu de afremming van het eerste als onafwendbaar wordt erkend en daling van het tweede een feit is geworden, dienen alle streek- en bestemmingsplannen hierop afgestemd te worden. Plannen voor woningbouw in grote nieuwbouwwijken, voor het inrichten van grote industrieterreinen en voor het aanleggen van nieuwe auto-, spoor-, water-, fiets- en wandelwegen zullen in dit kader opnieuw bekeken moeten worden. De ruimtelijke vormgeving is in de eerste plaats een sociaal-kulturele aangelegenheid, die diep ingrijpt in het natuurlijk milieu en met behulp van technische hulpmiddelen een instrument is in een samenhangend ontwikkelingsbeleid. Het bouwen ex artikel 19 van de wet op de ruimtelijke ordening, wat vooruitlopen op een bestemmingsplan betekent, behoort slechts spaarzaam te gebeuren.

a. landschapsbescherming

D'66 zal alle medewerking verlenen aan de totstandkoming van landschapsparken. In voorkomende gevallen moeten aanvullende inkomsten gaan toevloeien aan landbouwers, die schade lijden ten gevolge van ruimtelijke ordeningsmaatregelen. Bestudeerd moet worden in hoeverre deze in de recreatieve sfeer gevonden kunnen worden.

b. waterspaarbekkens

Spaarbekkens voor kwalitatief goed water gaan een steeds belangrijker onderdeel bij de drinkwatervoorziening vormen. De inpassing van deze spaarbekkens in de landelijke gebieden dient met zorg te geschieden, rekening houdend met de veelsoortige belangen die hier in het geding zijn.

c. huisvesting

Voor de huisvesting van de stedelijke bevolking kiest D'66 voor oplossingen binnen de stedelijke agglomeraties zelf, door middel van stadsvernieuwing en door de ontwikkeling van nieuwe, relatief dichte bebouwing in of nabij de bestaande steden. Hierbij wordt gestreefd naar een bouwdichtheid van 90 tot 100 woningen per ha. Deze doelstelling dient ook te worden nagestreefd ten gunste van een goede sociale structuur en een stedelijk kultureel milieu. Evenzo is het van belang de bestaande sociale, economische en kulturele infrastructuur zo intensief mogelijk te benutten, in plaats van deze elders moeizaam tot stand te gaan brengen. Omdat de hierboven gestelde normen met name op het platteland en in kleine kernen niet zonder meer kunnen worden toegepast en om een beter inzicht in de totale situatie te ver-

krijgen, dient de provincie tenminste iedere vijf jaar een grondig woningbehoefte onderzoek te laten verrichten in die gebieden, waar dit nog niet door de gemeente of het gewest gebeurt. Hierbij dient met name aandacht te worden besteed aan de woningbehoefte van speciale categorieën woningzoekenden, die dreigen op dit gebied minder bedeed te worden. Hierbij wordt o.a. gedacht aan bejaarden, gehandicapten, onvolledige gezinnen, alleenstaanden, werkende jongeren en tijdelijk in ons land verblijvende buitenlanders. De provincie dient de basisgegevens, waarop haar volkshuisvestingsbeleid is gefundeerd, voortdurend te aktualiseren. Het mag niet voorkomen dat, vele jaren nadat een landelijke bevolkingsprognose als achterhaald wordt beschouwd, de provincie haar beleid nog steeds op een provinciale uitwerking daarvan baseert.

IV MILIEU

De milieuwetgeving krijgt een toenemende betekenis, waarbij met name de greep van de provincie hierop wordt versterkt. De provinciale taken rond de zorg over het milieu dienen zoveel mogelijk te worden gebundeld in een provinciale dienst voor het milieubeheer. Deze dienst behoort een zelfstandig onderdeel binnen de provinciale organisatie te zijn, onder directe verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten.

a. verontreinigingsheffing oppervlaktewateren

D'66 heeft een voorkeur voor afschaffing van afzonderlijke zuiveringsheffingen (milieubelasting) op huishoudens en omvorming van de zuiveringsheffing op bedrijven van een doelheffing naar een remmingsheffing. Zolang dit bij landelijke wetgeving niet is geregeld, zal de zuiveringsheffing zo eerlijk mogelijk moeten worden opgelegd (b.v. gelijke lasten op rekreanten in boten en in tweede woningen; vermijden van dubbelheffingen). Door middel van interprovinciaal overleg moet worden gestreefd naar een billijke uniformiteit in het heffingenbeleid en de hoogte van de bedragen inzake verontreiniging oppervlaktewateren.

b. bodemverontreiniging

In afwachting van een wet op de bodemverontreiniging moet de provincie zelf de verontreiniging van bodem en grondwater krachtig bestrijden. Bij het vooruitlopen op het uitoefenen van haar toekomstige taak in het kader van de afvalstoffenwet voert de provincie een stringent beleid, waarin prioriteit wordt gegeven aan het tegengaan van het storten van afval en aan het actief zoeken naar mogelijkheden van afvalvoorkoming en van toepassing van recycling en andere nieuwe verwerkingsmethoden.

Een ongehinderd natuurlijk herstel van daarvoor in aanmerking komende gebieden (zoals ondiepe ontgrindingen, marginale landbouwgronden) is als volwaardig aan andere bestemmingsdoelen te beschouwen.

In afwachting van de landelijke wetgeving hieromtrent gaat de provincie het afgraven van de humuslaag in bossen, dijkafgravingen, turfafgravingen, ontgrindingen e.d. zo mogelijk tegen.

c. kwaliteitsplan oppervlaktewateren

Zonder de landelijke wetgeving op dit punt af te wachten, stelt de provincie een integraal kwaliteitsplan oppervlaktewateren op, waarover jaarlijks wordt gerapporteerd. Het streven is de fosfaten in het water terug te brengen tot 0,3 mg/liter, enerzijds door gerichte voorlichting over mogelijkheden van terugdringing van watervervuiling en anderzijds door, zo dit in de economische context mogelijk is en uit milieu oogpunt werkelijk doeltreffend, een spoedige realisering van een chemische derde trap in de rioolwaterzuiveringsinstallaties. In het verleden verleende vergunningen tot het lozen van afvalwater worden herzien op basis van de huidige milieu-hygiënische inzichten.

Voor grotere milieu ingrepen en voor grotere industriële vestigingen, ook die van de overheid, wordt gestreefd naar een zogenaamde milieu-effektrapportage.

d. luchtverontreiniging

Ook in het verleden verleende vergunningen ten aanzien van luchtverontreiniging dienen te worden herzien op basis van de nieuwste milieu-hygiënische inzichten. Als uitvoerend orgaan van de wet op de luchtverontreiniging dient de provincie hierin een samenhangend beleid te voeren met het industrie- en verkeersbeleid. Het gehele vergunningenbeleid dient stringenter te worden vastgesteld en uitgevoerd.

e. milieukartering

Indien een wetenschappelijke milieukartering tot stand is gekomen, mag deze niet worden gebruikt als vrijbrief om ecologisch minder hoog genoteerde gebieden voor nieuwe bestemmingen te gebruiken. Ook de milieueffektrapportage mag hier niet toe leiden.

f. interactie

De milieu aspecten worden expliciet betrokken in provinciale beleidsplannen op andere gebieden, zoals de ruimtelijke ordening, het landbouwbeleid, de vestiging van industrie en de aanleg van land- en waterwegen.

g. wetenschappelijke begeleiding

Waar nuttig en nodig schakelt de provincie de milieu-instituten van de in de provincie gevestigde universiteit(en) in voor onderzoek. Gestreefd wordt naar meer samenwerking en eventueel bundeling van de verschillende technische onderdelen van het overheidsapparaat (b.v. laboratorium van provinciaal of gemeentelijk waterbedrijf, milieu afdeling van de provinciale waterstaat, hinderwetafdeling van de gemeente e.d.). Een dergelijke centrale milieudienst zou tegen kostenvergoeding opdrachten kunnen aanvaarden, om toch een werkbare toerekening aan de begrotingsposten van de verschillende instanties, die er gebruik van maken, mogelijk te maken.

h. provinciale raad voor milieubescherming

Onder begeleiding van de provinciale raad voor milieubescherming wordt meer aandacht geschonken aan de maatschappelijke aspecten van de milieuproblematiek, zoals verandering van consumptiegewoonten, verbetering van het milieubesef in het algemeen e.d. De provincie stelt enkele jaarlijkse prijzen in voor het beste schoolopstel over de milieuproblematiek, de beste journalistieke bijdrage, de meest doeltreffende plaatselijke actie tot behoud van voor het milieu belangrijke objecten of klimaat.

i. controle en vervolging

Er dient een intensieve controle op milieuvervuilende activiteiten te zijn, waarbij het opsporings- en vervolgingsbeleid niet mag worden verslapt in die gevallen waar dit met grote moeite gepaard gaat. Er dient een goede samenspraak gestimuleerd te worden met het Openbaar Ministerie, dat vervolgt. Er dient een goede coördinatie tot stand te worden gebracht met o.a. de gemeentepolitie en de verschillende soorten ambtenaren met een specifieke opsporingsbevoegdheid. De mogelijkheid van het gericht toepassen van administratieve sankties dient door de provincie zelf te worden benut.

j. behoud en winst

De bescherming van objecten met een geomorfologische waarde dient op één lijn te worden gebracht met het behoud van biologisch of cultuurhistorisch waardevolle objecten, teneinde te verhinderen dat deze getuigen van de wordingsgeschiedenis van Nederland blijvend verloren gaan. Het recyclen van waardevolle grondstoffen uit afval verdient zoveel mogelijk te worden bevorderd.

k. bio-industrie

Er zullen speciale richtlijnen moeten komen voor de intensieve veehouderij, de zgn. bio-industrie. Deze richtlijnen dienen minstens betrekking te hebben op de hoogte en aard van de gebouwen, omringende beplanting, hoogte en kleur van de silo's, grootte van

de eenheden, strikte milieuhygiënische voorwaarden, richtlijnen van de dierenbescherming en de keuringsdienst van waren.

l. milieu noodfonds

Hoewel bij verstandig gebruik van onze natuurlijke omgeving, door iedere burger in alle omstandigheden, andere dan natuurrampen uitblijven, is D'66 voorstander van de oprichting van een milieu noodfonds, met behulp waarvan door de provincie slagvaardig kan worden opgetreden tegen aantasting van het natuurlijk milieu met een rampkarakter, als gevolg van teleurstellend menselijk gedrag.

m. energie en drinkwatervoorziening

Bij het zorgvuldig beheer van energie- en drinkwaterbronnen past een tariefstelling met sterk progressieve tarieven boven een basishoeveelheid voor huishoudelijk gebruik. Zoveel mogelijk dient het gebruik van hoogwaardig drinkwater beperkt te blijven tot doeleinden, waarvoor dit inderdaad nodig is. Indien mogelijkheden aanwezig zijn, dient de levering van water van geringere kwaliteit bevorderd te worden voor die doeleinden, waar dit zonder bezwaar kan. Openbare nutsbedrijven behoren zich te onthouden van het stimuleren van het gebruik van energie en water. De voorlichting over bezuinigingen behoort zoveel mogelijk gebundeld te geschieden.

n. democratische controle

Ook de provinciale water- en energiebedrijven zijn op getrapte wijze, via het provinciaal bestuur, eigendom van de gemeenschap. Dus ook hier dient de democratische controle te worden vergroot.

o. productie en distributie van energie

De productie van energiedragers is in handen van de provincie en, in enkele gevallen, van een grote gemeente. Deze tot de productiesector van onze maatschappij behorende activiteit dient efficiënt te worden uitgevoerd.

Energie is landelijk gezien zo'n belangrijke aangelegenheid, dat de rol van de lagere overheden hierin niet te zelfstandig kan zijn. Deze laten de regionale of plaatselijke belangen te licht prevaleren boven de zwaardere algemene aspecten van de energievoorziening. Daarom moeten de bedrijven beter controleerbaar worden en onder eindverantwoordelijkheid van de centrale overheid gebracht worden, op grond van een landelijke wetgeving. De distributie van energiedragers is een maatschappelijke bezigheid, die het best kleinschalig, bv. op het nivo van de gemeente, kan geschieden binnen nauwe beleidsgrenzen van bovenaf neergelegd (bv. landelijke uniforme tarieven en aansluitvoorwaarden).

Waar mogelijk dient het koelwater van een centrale aangewend te worden voor bv. stadsverwarming.

p. geluidshinder

Grenswaarden en zoneringen ex de ontwerpwet geluidshinder dienen voor nieuwe situaties te worden vastgesteld en voor bestaande situaties te worden gesaneerd.

V. EKONOMIE

Het stimuleren van de economische bedrijvigheid behoort tot één van de provinciale taken, die de provinciale taken, die de provincie in eigen verantwoordelijkheid t.o.v. het landelijk beleid, haar eigen bevolking en haar natuurlijk milieu moet uitvoeren.

a. provinciaal economisch beleidsplan

De provincie moet, binnen het kader van het nationaal beleid, een eigen economisch beleidsplan opstellen in samenhang met haar ruimtelijk beleid. In dit plan komen tenminste de kwantitatieve en kwalitatieve onderlinge afstemming van werkgele-

RAAMWERK GEMEENTE PROGRAMMA

Hieronder vindt u het tweede konsept raamwerk gemeentelijk programma, zoals het aan de Algemene Leidenvergadering wordt voorgelegd op 19 november a.s.

De behandeling geschiedt onder punt 14 van de kongresagenda.

Amendementen kunnen worden ingediend met inachtneming van de hieromtrent geldende regels, die u elders in deze Democraat kunt aantreffen.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de samensteller: Loebas H.M.C. Oosterbeek
Madurastraat 19 hs
Amsterdam
tel. 020 - 935609

Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66

Werkgroep 7 september

Tweede konsept raamwerk gemeentelijk programma
t.b.v. de gemeenteraadsverkiezingen van 31 mei 1978.

U KUNT VERANDERING BRENGEN IN HET GEZICHT VAN UW
GEMEENTE

Het D'66 programma voor rekonstruktie van het gemeentelijk doen en laten.

Laat nooit meer gezegd worden dat D'66 geen eigen gezicht heeft ! Want de Democraten '66 hebben een scala aan politieke ideeën, die een opening betekenen in door dogma's gesloten gezichtsvelden. De partij wordt niet gehinderd door binding aan een of andere beperkte groepering.

Redaktioneel

De samensteller wil hier pleiten voor een keuze tussen een inleiding voor een stedelijk gebied en een andere inleiding voor landelijke gemeenten.

Niet dat hierbij tegenstrijdige belangen voor elkaar verborgen dienen te blijven, maar een andere benadering van deze twee verschillende soorten mensen lijkt, volgens de samensteller, een gunstige uitwerking te gaan hebben op het "demokratiseringsproces" (dit betekent hier: de gehele bevolking winnen voor D'66) en beide benaderingen zijn zinvolle D'66 benaderingen. Het houdt ook een erkenning in van de verschillende belangen tussen de grote stad en het platteland. Het zoeken naar een harmonische balans.

Inleiding voor de grote stad:

I INLEIDING

De toekomst van de stad, waarin wij leven.

In de jaren, welke wij sinds het einde van de tweede wereldoorlog hebben overbrugd, is het beleid in de grote steden eenzijdig gericht geweest op de economische ontplooiing. Daarbij werden de belangen van de van de bewoners wel eens vergeten. Wel werden grote industriële gebieden en andere concentraties van werkgelegenheid geschapen. Voor de mens echter in de stad bleef steeds minder plaats over. Woningnood en woonnood werden hun deel. De overloop werd geboren. Gezinnen met kinderen, die het zich financieel konden veroorloven, trokken weg de provincie in. Bejaarden, financieel zwakkeren en gediskrimineerde groepen bleven achter. De koopkracht daalde, de in-

komsten van de grote steden verschaalden terwijl daarentegen hun uitgaven drastisch stegen.

We moeten meer doen dan alleen de mensen proberen te houden, die nu nog in de stad leven, wonen en werken. Voor hen zal in de eerste plaats elke gulden die er is, besteed moeten worden. En er is onvoldoende geld. Daarom moeten we prioriteiten stellen. We moeten kiezen en de keuze is maar beperkt, de nood is hoog. Het woon- en leefklimaat moet worden verbeterd, dus de stadsvernieuwing dient nog serieuzer te worden aangepakt. Daarnaast zal aandacht dienen te worden besteed aan de dienstverlening, de begeleiding van de bewoners, de besturing van de stad, de mobiliteit van haar bewoners. Het post-industriële tijdperk ligt voor ons. Mens en samenleving staan aan de drempel van ongekende ontwikkelingen, die een dynamiek vertonen, die in toenemende mate zal verschillen van die, waarmee wij vertrouwd zijn geraakt.

De politieke beoordeling en benadering van deze dynamiek dient dan ook volgens andere dan traditionele normen te geschieden. Het werken volgens een blauwdruk of utopisch maatschappijbeeld kan grote gevaren opleveren en weinig oplossingen bieden. Inherent aan de huidige dynamiek is immers, dat vele ingrepen averechtse gevolgen kunnen hebben. D'66 is daarom van oordeel dat zijn politiek handelen slechts gebaseerd kan zijn op een ontwikkelingsstrategie met aktiebeginselen, die in de loop van het politieke gedrag nader kunnen worden uitgewerkt.

Voorop staat de overweging, dat al het politiek handelen slechts zinvol kan zijn als het leidt tot een handhaving en vergroting van de individuele ontplooiingsmogelijkheden. Deze ontplooiing moet geschieden in vrijheid en verantwoordelijkheid, naar eigen inzicht en overtuiging, in solidariteit met de medemens en zonder politieke, sociale of economische diskriminatie van anderen. D'66 beschouwt de verscheidenheid van mensen en opvattingen als een positief te waarderen goed. D'66 ziet deze pluriformiteit tevens als voornaamste bron van maatschappelijke vernieuwing.

Verouderde machtsstructuren moeten worden afgebroken en nieuwe organisatievormen opgebouwd, opdat de burgers meer bij de besluitvorming worden betrokken en waarin naast de technisch-economische, ook de sociale doelmatigheid tot haar recht komt. D'66 wil geen vergroting, met meer produktie, meer konsumptie, meer vervuiling, meer afbraak, meer uitputting, meer onveiligheid, meer onzekerheid en sociale ontbinding. Maar vernieuwing door het samenwerken menselijker te organiseren en de besluitvorming beter te demokratiseren. Door werken en leren, wonen en ontspannen beter te verdelen over de mensen, over de gebieden in de ruimte en over de levensperiodes in de tijd. Door de arbeid zinvoller te maken, door de natuur beter te beheren en een volwaardig beroep te doen op de menselijke inventiviteit.

D'66 zoekt de steun van iedereen, die deze nieuwe uitdaging wil aangaan.

Inleiding voor het platteland/dorpsgemeenschappen zonder grootstedse kenmerken:

I. INLEIDING

De toekomst van het land, waarop wij leven.

D'66 is een partij die liever een goed plan bedenkt dan een goede leus. Maar een goede leus is ook nooit weg, daarom zijn we er maar mee begonnen. D'66 ziet de politiek niet als een slagveld of een preekstoel, maar als een onafzienbare reeks grote en kleine problemen, die zo goed als mogelijk moeten worden opgelost. Voor dat werk is verbeeldingskracht nodig en niet alleen van een handjevol beroepsbedisselaars en alleswetters, maar van juist zo veel mogelijk mensen. Dat is het kenmerk van een democratische samenleving.

Mensen verdienen de kans het beste uit zichzelf te halen. Allemaal, en niet alleen diegenen, die het toch al aardig getroffen hebben in deze wereld. In saamhorigheid en vrijheid, want mensen hebben elkaar nodig maar zijn gelukkig niet allemaal eender. Dat is ons uitgangspunt. Vanuit die overtuiging willen we de problemen in onze gemeente te lijf gaan.

Welke problemen? Het zijn er vele. De meesten komen voort uit één onrustbarend verschijnsel: onze welvaartsmachine is dolgedraaid. En ook onze gemeente wordt gekonfronteerd met de gevolgen. Werkloosheid, milieuvervuiling, het verdwijnen van hartelijkheid en vriendschap, de kilheid van de loketten en formulieren als je iets van de overheid nodig hebt.

Die problemen aanpakken is een kwestie van samenwerken, besluiten en uitvoeren. Zeg maar van politiek. Bij dit alles is het van doorslaggevend belang dat zoveel mogelijk mensen meedoen. Mannen en vrouwen, overal waar mensen samenwerken. De vindrijkheid van gewone mensen is de enige krachtbron die nooit uitgeput raakt. Aan iedereen, die op deze manier wil meewerken, heeft D'66 een aantal voorstellen te doen. De voornaamste daarvan staan in dit programma. Wie dat doorleest zal ontdekken dat D'66 niet komt met een overvloed aan nieuwe programmapunten. Wel worden een aantal uitgangspunten geformuleerd, waaraan het beleid van het kollege van burgemeester en wethouders en van de gemeenteraad, kan worden getoetst. Dat schept, naar wij hopen, de duidelijkheid, waaraan grote behoefte is.

Voorop staat de overweging, dat al het politiek handelen slechts zinvol kan zijn als het leidt tot een handhaving en vergroting van de individuele ontplooiingsmogelijkheden. Deze ontplooiing moet geschieden in vrijheid en verantwoordelijkheid, naar eigen inzicht en overtuiging, in solidariteit met de medemens en zonder politieke, sociale of economische diskriminatie van anderen. D'66 beschouwt de verscheidenheid van mensen en opvattingen als een positief te waarderen goed. D'66 ziet deze pluriformiteit tevens als de voornaamste bron van maatschappelijke vernieuwing.

Verouderde machtstructuren moeten worden afgebroken en nieuwe organisatievormen opgebouwd, opdat de burgers meer bij de besluitvorming worden betrokken en waarin naast de technisch-economische, ook de sociale doelmatigheid tot haar recht komt.

D'66 wil geen vergroting, met meer produktie, meer consumptie, meer vervuiling, meer afbraak, meer uitputting, meer onveiligheid, meer onzekerheid en sociale ontbinding. Maar vernieuwing door het samenwerken menselijker te organiseren en de besluitvorming beter te demokratiseren. Door werken en leren, wonen en ontspannen beter te verdelen over de mensen, over de gebieden in de ruimte en over de levensperiodes in de tijd. Door de arbeid zinvoller te maken, door de natuur beter te beheren en een volwaardig beroep te doen op de menselijke inventiviteit.

D'66 zoekt de steun van iedereen, die deze nieuwe uitdaging wil aangaan.

II. DE GEMEENTE EN HET OPENBARE BESTUUR VAN

De gemeente is de kleinste bestuurseenheid in ons staatsbestel. Daarom vervult zij daarin een belangrijke functie. De gemeente moet voor de burger de meest vertrouwde overheid zijn. De gemeentelijke overheid dient bij de uitoefening van haar taak de grootst mogelijke openheid te betrachten. Bovendien moet een zo ruim mogelijke inbreng van de burgers worden verzekerd.

De betekenis van het plaatselijk burgerschap dient meer inhoud te worden gegeven, o.a. door het contact tussen de burgers en de gemeentelijke overheid te herstellen of te intensiveren. Kastjes op schepen en muren aan de wal, waartussen burgers gemengeld worden, zijn situaties waaraan een halt toegevoerd dient te worden. Met alle democratische middelen moet worden voorkomen, dat schaalvergrotingen gaan

leiden tot minder inspraak, minder inbreng van iedere burger en minder aandacht voor individuele verlangens.

a. Openheid.

De gemeentelijke organen dienen bij het uitoefenen van hun taak de grootst mogelijke objectiviteit en openheid te betrachten. Dit brengt mee dat het vervullen van bezoldigde nevenfuncties in de particuliere-, semi-overheids- of overheids sfeer door de burgemeester in principe achterwege gelaten dient te worden.

Hetzelfde geldt voor de wethouders (in die gemeenten, waar dit ambt als een volledige dagtaak moet worden beschouwd). Voor het geval dat nevenfuncties worden uitgeoefend moet daarvan aan de gemeenteraad mededeling worden gedaan.

D'66 wil de grootst mogelijke openheid bevorderen door:

1. Inzagerecht voor iedere burger van alle raadsstukken, waarvoor geen wettelijke geheimhouding is opgelegd.
2. Het tijdig en kosteloos beschikbaar stellen van agenda's en bijbehorende stukken aan de pers en andere publiciteitsmedia.
3. Het tijdig en gratis of tegen minimale kosten beschikbaar stellen van deze stukken aan iedere belangstellende burger.
4. Het in principe in het openbaar vergaderen van de raadscommissies.
5. Periodieke verschijning van een huis aan huis verspreid gemeentelijk informatieblad, waarin ook individuele burgers of groepen van burgers hun ideeën over gemeentelijke aangelegenheden kunnen ventileren.
6. Uitgave van een, voor iedere burger begrijpelijke, gemeentelijke begroting met toelichting (zie hoofdstuk X, a.).
7. Meer gebruik maken van moderne communicatie technieken en streven naar oprichting van (inter)gemeentelijke radio en televisie.

b. Inspraak.

De burger dient, naast het eens per vier jaar kiezen van zijn of haar vertegenwoordigers in de gemeenteraad, ook op andere wijze en voortdurend een inbreng te hebben op de wijze waarop zijn of haar belangen behartigd worden, door middel van een zo breed mogelijke inspraak.

1. De gemeenteraad dient invloed te krijgen op de benoeming van de burgemeester. Hiertoe dient de gemeenteraad - zowel bij benoeming van een nieuwe als bij herbenoeming van een zittende burgemeester - een voordracht aan de commissaris der koningin te doen.
2. Er dient veelvuldiger dan tot nu toe gebruik te worden gemaakt van de in de Gemeentewet geopende mogelijkheid om niet-raadsleden in commissies op te nemen.
3. Raadscommissies moeten de bevoegdheid krijgen zelfstandig en in het openbaar deskundigen, belangstellenden en belanghebbenden te raadplegen, alvorens advies uit te brengen.
4. De burgers dienen in het allervroegste stadium betrokken te worden bij de opstelling van bestemmingsplannen en beleidsnota's. Daarbij mag niet worden volstaan met het houden van hoorzittingen en dergelijke, maar moet overeenkomstig moderne opvattingen over inspraak gewerkt worden. Gedacht wordt o.a. aan gespreksgroepen, simulatietechnieken, enquêtes, bij voorkeur met inschakeling van onafhankelijke instellingen, die met deze vormen van participatie ervaring hebben, wat mede bevorderlijk kan zijn voor de snelheid van de procedures.

Er zal op worden toegezien dat de in bestuurlijke regelingen voorziene instrumenten om burgers bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming te betrekken, zo worden toegepast dat de beoogde inspraak ook werkelijk inhoud wordt gegeven.

c. Versterking van de positie van de gemeenteraad en het individuele raadslid.

Alle stukken, die geleid hebben tot een voorstel van B & W aan de raad, dienen voor de raadsleden toegankelijk te zijn. Het nog steeds in sommige gemeenten bestaande verbod aan ambtenaren om informatie aan individuele raadsleden te verstrekken, is onaanvaardbaar. De raadscommissies dienen in een zo vroeg mogelijk stadium bij de beleidsvoorbereiding te worden betrokken. In ieder geval dient aan de commissie te worden overgelegd, welke alternatieven kunnen worden overwogen.

d. Wethouders.

Bij de bepaling van de keus voor wethouders geeft D'66 zich rekenschap van de kandidaten, welke voor deze functies voorhanden zijn. De wethouder moet bestuurskracht uitstralen, teneinde het ontstaan en vervolgens floreren van een vierde (ambtelijke) macht tegen te gaan. De wethouder dient een tegenwicht te vormen voor de op handen zijnde gemeenschappelijke regeling in de CIVOB (Centraal Instituut Vorming en Opleiding Bestuursdienst), wat een aanzienlijke verbetering in de opleiding van ambtenaren voor het 2e en 3e echelon zal gaan betekenen alsmede voor de sterk centralistische tendenzen, die van het tweede kabinet Den Uyl zijn te verwachten, die de invloed van de burgers en het gemeentebestuur kunnen doen afnemen.

e. Rechtsbescherming van de burger.

Bij een democratie dienen de rechten en belangen van alle burgers gewaarborgd te zijn. Een werkelijke democratie is dienstbaar aan de vrije gedachtenvorming van de burger, terwijl daarnaast de overheid aanspreekbaar moet zijn voor die burger.

1. De vrije meningsuiting van iedere burger dient gewaarborgd te zijn, zonder dat vooraf toestemming hiertoe nodig is. D'66 is van mening dat de nog steeds in vele gemeenten bestaande verordeningen, die hieraan beperkingen opleggen, onherroepelijk dienen te verdwijnen. In het belang van de openbare orde kan een meldingsplicht voor het houden van optochten en demonstraties blijven bestaan.
2. Er dient een commissie te worden ingesteld ex artikel 61 van de Gemeentewet, voor de behandeling van bij de gemeenteraad aanhangig gemaakte beroep- en bezwaarschriften. Van deze commissie dient een jurist, die geen deel uitmaakt van het gemeentebestuur of ambtenaar is, voorzitter te zijn.
3. D'66 bepleit het benoemen door de gemeenteraad van een vertrouwensman, die klachten van burgers over optreden en beleid van ambtenaren en bestuurders onderzoekt en, zo mogelijk, advies uitbrengt over te nemen maatregelen. Deze functionaris brengt regelmatig verslag uit aan de gemeenteraad.
4. Leden van het gemeentebestuur en ambtenaren zullen verplicht moeten worden aan de onder 2 en 3 genoemde organen alle inlichtingen te verschaffen, die voor een juiste taakuitoefening van die organen noodzakelijk zijn.
5. Voor de burger dient duidelijk te zijn, of, in voorkomende gevallen, gemaakt te worden, tot wie hij zich met een verzoek of bezwaar het beste kan richten. Hij of zij dient vervolgens antwoord te krijgen omtrent de procedure, die het verzoek of bezwaar zal doorlopen.
6. Bevordert wordt dat gebruikers en medewerkers betrokken worden bij het beleid en beheer van geheel of gedeeltelijk door de gemeente gefinancierde instellingen.
7. Gemeentelijke publikaties in de vorm van advertenties of openbare mededelingen in gedrukte media, dienen niet te lijken op in ambtelijke taal gestelde aktes, die voor vele burgers onbegrijpelijk zijn en nopen tot hoofdafwending, maar dienen opgemaakt te worden met behulp van de modernste inzichten op het gebied van communicatie.

f. Personeelsbeleid.

Toepassing van deeltijdarbeid bij de gemeente en door haar gesubsidieerde instellingen moet worden bevorderd.

Er dient een regeling te worden opgesteld voor de opnemings van verlofdagen bij ziekte van de partner of kinderen.

Ook de gemeente moet er rekening mee houden dat vrouwen gerechtigd zijn op gelijke voet met mannen een ambt te bekleden. Iedere andere indruk, die een personeelsadvertentie zou kunnen wekken, dient achterwege gelaten te worden.

g. Kulturele minderheden.

De kwaliteit van een samenleving is af te lezen uit de manier, waarop ze omgaat met de kulturele minderheden. Welke positie deze groepen wordt toegekend en met welk respect ruimte gelaten wordt voor hun eigen identiteit, opvattingen, waarden, strevingen en normen. D'66 wil de idealen van de kulturele minderheden serieus nemen op een wijze dat deze idealen voldoende en passende aandacht krijgen in de democratische beleidsvorming.

Kulturele minderheidsgroepen worden in het beleid gelijkwaardig behandeld als achterstandsgroepen. Zij zullen een hoge prioriteit krijgen. Het beginsel van gelijke kansen voor iedereen dient hier vorm te krijgen door ekstra middelen ter beschikking te stellen.

1. In het beleid ter handhaving van de openbare orde en veiligheid zal iedere vorm van politie- en justitie-optreden t.a.v. kulturele minderheden als groep als onwettig moeten worden voorkomen. Zo een verdenking bestaat tegen een of meer personen, behorend tot een kulturele minderheid, zal het onderzoek daarnaar dusdanig geschieden, dat zowel het respect voor, als de erkenning van de eigenwaarden van de betreffende groep, optimaal gewaarborgd blijven.
2. Binnen de meerjarenplanning voor het welzijnswerk zal afzonderlijk aandacht worden besteed aan activiteiten, die een goed contact tussen de kulturele minderheden en de gehele bevolking zullen bevorderen. Hierbij valt te denken aan gemengde gespreksgroepen, informatie-uitwisseling en het scheppen van, voor de betrokkenen akseptabele, integratie-momenten in het onderwijs, de arbeidssituatie en de vrije tijd.
3. Voorts zal zonodig worden bevorderd dat specifieke welzijnsactiviteiten tot stand worden gebracht, onder verantwoordelijkheid van de kulturele minderheden afzonderlijk, zonder daarmee een dwingende plicht tot integratie op te leggen.

h. Reglement van orde voor de gemeenteraad en commissies van bijstand.

Onze raadsfractie zal streven naar landelijke uniformiteit in de reglementen van orde voor de gemeenteraden en verordeningen voor de vaste commissies van advies en bijstand. Zo mogelijk zal hiertoe contact worden opgenomen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (V.N.G.).

III. BESTUURLIJKE REORGANISATIE

a. Gewestvorming.

Gewestvorming en binnengemeentelijke decentralisatie dienen eveneens gezien te worden in het kader van de democratisering van het bestuur. Gewesten moeten dan ook gevormd worden, indien de belangenbehartiging van de burgers zich afspeelt in een ruimer gebied. Behartiging van belangen door middel van gemeenschappelijke regelingen dient slechts dan te worden gesteund, wanneer daar een intergemeentelijk samenwerkingsverband-bestuur boven wordt gezet, om de controleerbaarheid te behouden.

Gewesten dienen naar territorium, taken en bevoegdheden zodanig te worden gekonstrueerd, dat zowel het gewestbestuur als de daarbinnen liggende gemeentebesturen een reële vrijheid van beslissen en handelen hebben en hun verantwoordelijkheid ook werkelijk kunnen dragen. Indien een gewest is gevormd vervalt veelal de grondslag voor aanzienlijke uitbreiding in territoriale omvang van de gemeenten en ontstaat de mogelijkheid gemeentelijke eenheden tot stand te brengen, die zijn aangepast aan de nieuwe taken en onderling ook van ongeveer overeenkomstige grootte zijn. Met deze binnengewestelijke herstructurering moet tegelijkertijd met de gewestvorming worden begonnen.

b. Binnengemeentelijke decentralisatie.

Bezien vanuit het principe dat in een democratie de belangenbehartiging van de burgers dient te geschieden door dat bestuursorgaan, dat het dichtst bij de burger staat en ook tot behartiging van die belangen daadwerkelijk in staat is, dient ook binnen één gemeente gestreefd te worden naar decentralisatie van bestuur.

Daartoe dienen wijk-, dorps-, buurt- en/of stadsdeelraden in het leven te worden geroepen en wellicht in enkele van de grotere gemeenten splitsing in deelgemeenten.

Het ambtelijk apparaat van deze gemeente-delen zal vooral bestaan uit gedekontreerde delen van de diensten, in het bijzonder voor zover zij zich bezighouden met de directe leefomgeving: de gemeentelijke eerste-lijns uitvoering.

Deze deelraden dienen binnen door de gemeente vastgestelde raambudgetten de bevoegdheid te hebben deze budgetten volgens eigen beleidslijnen te besteden. De terreinen, waarop de deelraden werkzaam kunnen zijn, dienen nauwkeurig te worden afgebakend.

Zij krijgen bij de vaststelling van bestemmingsplannen voor het eigen gebied die invloed, die binnen de wet mogelijk is, waarbij wordt gestreefd naar een wetswijziging, die het mogelijk maakt het recht om bestemmingsplannen vast te stellen over te dragen naar de deelraad.

De deelraad krijgt ook afgeleide bevoegdheden op, tenminste, het terrein van basis- en kleuteronderwijs, sociale dienstverlening en maatschappelijk werk, verkeerskwesties buiten de hoofdverkeersaders, parkeren, bouwvergunningen en woningverbetering. Bij gemeentelijke projecten in de gemeentdelen wordt gewerkt in projectgroepen onder leiding van de deelraad. De organisatie van het ambtelijk apparaat van de gemeente wordt hiermee in overeenstemming gebracht.

c. Toegankelijkheid openbare gebouwen.

Alle openbare gebouwen dienen op de kortst mogelijke termijn dusdanig te worden aangepast, dat lichamelijk gehandicapten op eigen gelegenheid van de voorzieningen gebruik kunnen maken, teneinde ook hun plaatselijk burgerschap optimaal te beleven.

IV. Ruimtelijke ordening/stadsontwikkeling/streekontwikkeling (al naar gelang de behoefte aan ordening of ontwikkeling).

RUIMTELIJKE ORDENING (voor wie zich noch grootsteden, noch platte streek voelt).

Doelstellingen van het ruimtelijk ordeningsbeleid zijn:

- een betere regionale spreiding van bevolking, werkgelegenheid en welzijnsvoorzieningen,
- bundeling van de stedelijke bebouwing, handhaving van open ruimten,
- een grotere integratie van woon- en werkgebieden, behalve waar sprake is van bedrijven die overlast kunnen veroorzaken,
- veiligstellen van natuurgebieden, zoals
.....(noem maar op in de buurt).

STADSONTWIKKELING (voor grootstedse gebieden).

Het door elkaar bestaan van wonen, werken en recreëren moet in de oude stad gehandhaafd blijven en in de nieuwere stad en de stadsuitbreidingen worden bevorderd. Bij nieuwbouw en stadsherstel moet grotere eenvormigheid in woninggrootte, bouwwijze en huuropbouw worden voorkomen. Een goede stedelijke structuur met voldoende vormen van openbare en particuliere dienstverlening vraagt om hoge bouwdichtheden.

STREEKONTWIKKELING (voor platte streken).

Het beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening moet ondersteund worden door de gedachte aan een rechtvaardige verdeling van de beschikbare grond. De structuur- en bestemmingsplannen zijn daartoe het geëigende middel. Die plannen dienen gebaseerd te zijn op grondige sociaal-ekonomische onderzoeken, waarbij alle belanghebbende groepen dienen te worden gehoord. De resultaten van dergelijke onderzoeken moeten openbaar worden gemaakt.

Voor iedereen. Boeren, burgers en buitenlui.

a. Bestemmingsplannen.

De onderlinge afstemming tussen het nationale ruimtelijk beleid, de provinciale streekplannen en het gemeentelijk beleid in deze laat veel te wensen over. De gemeente moet vooral streven naar harmonie tussen haar bestemmingsplannen en de provinciale streekplannen. Het ingrijpen van de gemeente door middel van bestemmingsplannen in het landelijk gebied, waarvoor vooral de landbouw in de bedrijfsuitoefening beperkingen worden opgelegd, is van grote omvang. Artikel 49 van de wet op de ruimtelijke ordening biedt onvoldoende mogelijkheden de hierdoor ontstane schade te vergoeden. De gemeente dient hier rekening mee te houden.

De ruimtelijke vormgeving is in de eerste plaats, in Nederland, een sociaal-kulturele aangelegenheid, die met behulp van technische mogelijkheden gestalte dient te krijgen. Daarvoor is een ontwikkelingsplan - en geen groeiplan ! - nodig.

Participatie van de bevolking is op geen enkel gebied zo belangrijk als bij de totstandkoming van de ruimtelijke omgeving. Belanghebbenden moeten dan ook in een dusdanig stadium bij de structuur- of bestemmingsplannen worden betrokken, dat hun inbreng van wezenlijke invloed kan zijn op het te voeren beleid. Dit is een eis van de democratie ! In alle voorbereidende fasen van het plan moet met de bestaande verlangens van de gebruikers van dat gebied rekening worden gehouden.

Begeleiding van structuur- en bestemmingsplannen dient verzekerd te zijn door een stuurgroep of begeleidingskommissie, waarin alle vakdisciplines, belangengroepen en bewoners vertegenwoordigd zijn. Aan de hand van een meerjarenplanning wordt daarin telkens de ontwikkeling getoetst aan de uitgangspunten (programma van eisen en wensen) en zonodig bijgesteld. Door het doorzichtig maken van het toekomstig ruimtegebrek wordt speculatie ook tegengegaan. De woonfunctie moet van gemeentewege beschermd worden tegen het opdringen van bedrijven en kantoren.

b. Vlekkenplan.

Als bij de planvoorbereiding terwille van de flexibiliteit gebruik wordt gemaakt van een zgn. globaal bestemmingsplan (art. 11 van de wet op de ruimtelijke ordening), ook wel vlekkenplan genoemd, dan dienen voorwaarden gesteld te worden m.b.t. de inspraak van de gemeenteraad en belanghebbenden. Deze voorwaarden dienen in de artikelen, volgens welke B & W het plan moeten uitwerken, te worden opgenomen. Een scheiding moet hier worden aangebracht tussen de goedkeurende en uitvoerende bevoegdheden van B & W.

c. Projektontwikkelingsmaatschappijen.

Het werken met projektontwikkelingsmaatschappijen, waarmee een goede koördinatie van het plan wordt beoogd, verdient alleen dan de voorkeur, indien voldoen- de waarborgen zijn vastgelegd voor een doelgericht welzijnsbeleid, waarin de belangen van de bewoners centraal staan. Economische motieven dienen daaraan ondergeschikt te zijn.

Hierbij formuleert en controleert de gemeenteraad de doelstellingen, volgens welke een plan wordt uit- gevoerd. Zo mogelijk dient de gemeente de zeggenschap over de grond te behouden.

d. Herziening bestemmingsplannen.

Volgens de wet op de ruimtelijke ordening moeten be- stemmingsplannen na 10 jaar worden herzien. Hierop bestaat echter geen sanktie. Indien de bewoners van een wijk, om welke redenen dan ook, overleg vragen over een dergelijk oud plan, dan dient de gemeenteraad van B & W te eisen dat dit overleg tot stand komt. Bezwaren van een te zware last voor het ambtelijk apparaat kunnen hier niet als ekskuus worden aanvaard. Eventueel kunnen hiervoor ook partikuliere buro's worden ingeschakeld.

V. VOLKSHUISVESTING.

Het volkshuisvestingsbeleid dient erop gericht te zijn de nog bestaande kwalitatieve en kwantitatieve woningnood op te heffen en de kwaliteit van het woonmilieu te verbeteren.

a. Woningbehoefte onderzoek.

Tenminste iedere vijf jaar dienen de grote gemeenten en de gewesten een zeer grondig woningbehoefte onder- zoek te laten verrichten. Een doelmatig kontinu won- ingbehoefte onderzoek, waarvan de resultaten jaar- lijks worden gepubliceerd, is daarnaast noodzakelijk om de voorhanden zijnde informatie aktueel te houden en om het beleid tijdig aan veranderende omstandighe- den aan te kunnen passen.

Bij deze onderzoeken dient met name aandacht te wor- den besteed aan de woningbehoefte van speciale kate- gorieën woningzoekenden, die dreigen op dit gebied minder bedeeld te worden. Hierbij wordt o.a. gedacht aan bejaarden, gehandikapt, onvolledige gezinnen, alleenstaanden, werkende jongeren en tijdelijk in ons land verblijvende buitenlanders. De gemeente dient de basisgegevens, waarop haar volkshuisvestingsbeleid is gefundeerd, voortdurende te aktualiseren. Het mag niet voorkomen dat, vele jaren nadat een landelijke bevolkingsprognose als achterhaald wordt beschouwd, de gemeente haar beleid nog steeds op een lokale uit- werking daarvan baseert. Het onderzoek dient zich te richten op de werkelijk bestaande en niet op de ideologisch bepaalde behoefte. De onderzoeksresultaten uit de diverse gemeenten dien- nen onderling vergelijkbaar gemaakt te worden en te worden gepubliceerd.

b. Passende woonruimte.

Iedereen heeft recht op goede huisvesting. De over- heid subsidieert, als de bewoner(s) niet zelf in staat is/zijn daarin volledig te voorzien. Het gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid moet er op gericht zijn op adequate wijze hen, die daarvoor in aanmerking komen, van een passende woning te voorzien. Een woning in onze samenleving dient niet alleen een kapitaalgoed te zijn, maar evenzeer een sociaal-goed.

c. Eigen woningbezit.

D'66 is voorstander van eigen woningbezit en gemeen- schappelijk bezit van woningen. Dit streven wordt on- dersteund door de volgende beleidsuitgangspunten:

- het pensioen/woningplan van D'66, dat door finan- cïering met hypotheken op indexbasis tot lagere aanvangskapitaalslasten leidt,
- ruime verlening van hypotheekgaranties door de ge- meentelijke overheid voor de aankoop van nieuwe en bestaande woningen,

- het zo mogelijk openen of stimuleren van de moge- lijkheid om woningbouwstichtingen, woningbouwver- enigingen en partikuliere huurverhoudingen om te zetten in koöperatieve verenigingen van eigenaar- bewoners.

d. Woningbouwverenigingen.

Een huurder van een woningbouwvereniging dient au- tomatisch lid te zijn. Uitsluiting van lidmaatschap op grond van niets met het huren van een woning uit- staand te hebben argument, zoals religie, is uit den boze. Woningbouwverenigingen die hieraan weigeren te voldoen of die andere democratische verplichtingen weigeren na te komen, worden uitgesloten van nieuw- bouw.

e. Koop door huurder.

In iedere gemeente dient een contingent goede woning- en voor huur beschikbaar te blijven. Indien bewoners hun woning willen kopen en aan door de centrale overheid gestelde regels voldoen, dient dit mogelijk te zijn. De gemeente behoort dan het eerste terugkooprecht te hebben. Zo mogelijk wordt een anti-spekulatiebeding ingevoerd.

f. Aanschrijvingsbeleid.

Teneinde onderhoud van woningen te stimuleren, ziet de gemeenteraad er op toe dat er een aktief, en zo mogelijk een verscherpt, aanschrijvingsbeleid is. Dit geldt uiteraard ook voor woningen van korporaties en gemeentewoningen. Met het doen uitgaan van een aanschrijving behoeft niet gewacht te worden op een klacht van de huurder.

g. Oude wijken.

Rekonstruktieplannen voor oude wijken dienen in de eerste plaats gericht te zijn op een verhoging van het woongenot, met behoud van zoveel mogelijk oorspron- kelijke funkties binnen dat gebied. Alleen aanvaardba- re huurverschillen met het oude nivo, zullen in staat zijn voornamelijk dezelfde bewoners in het ge- bied te houden of terug te krijgen. In beschermde stads- en dorpsgezichten dient een geleidelijk vernieuwingsproces op gang te komen. De te renoveren en te restaureren woningen moeten volledig aan de omge- ving worden aangepast. Nieuwbouw dient alleen dan te worden toegestaan, indien de schaal van de omgeving dat toelaat en de architektonische vormgeving in het straatbeeld aanvaardbaar is. Daarbij dient vooral aandacht te worden besteed aan relatief kleine woon- eenheden, die gemakkelijker zullen passen in derge- lijke kwetsbare gebieden. Speciale aandacht is nodig voor oorspronkelijke karakteristieken van de woonom- geving, zoals bomen, heggen, lantaarnpalen en ander straatmeubilair. Het gemotoriseerd verkeer binnen een dergelijk gebied moet tot het uiterst noodzakelijke worden beperkt. In elk geval dienen de vernieuwings- plannen in de eerste plaats verhoging van de leefbaar- heid en verbetering van het verzorgingspeil na te streven.

Uitbouw van de steden naar buiten zal gelijk moeten opgaan met vernieuwbouw binnen de steden. Vernieuw- bouw dient zoveel mo. gelijk geleidelijk en niet schoks- gewijs plaats te vinden.

h. Eigen gezicht.

Initiatieven van bewoner om de onpersoonlijke uni- formiteit van hun rijenhuis of flatgebouw te door- breken, moeten door de gemeente krachtadig worden gesteund. Ook indien het resultaat geen eervolle ver- melding zal opleveren, volgens tot nu toe geldende normen.

i. Kunst en architectuur.

Met name in stadsvernie w. gsgebieden dienen kunste- naars in een veel vroeger stadium bij de projekten te worden ingeschakeld. Hierdoor wordt voorkomen dat hun werk slechts als versiering dienst kan doen.

j. tweede huis.

De gemeente moet een voorkeursrecht hebben bij verkoop van woningen, die dienst zouden kunnen gaan doen als tweede woning en die, volgens nader op te stellen criteria, niet slechts voor weekend bewoning maar voor permanente bewoning in aanmerking komen. Het bestaan van woningen, die slechts voor weekend bewoning dienen, mag nimmer ten koste gaan van de eigen sociale behoefte aan woningen in de gemeente.

VI MOBILITEIT

Als we spreken over mobiliteit, bedoelen we zowel de mobiliteit van mensen, van goederen als van mensen met goederen bij zich. In onze stad is de situatie dermate uit de hand gelopen, dat we ons meer dan ooit dienen te realiseren dat verkeer slechts een middel is om mobiliteit te bereiken en dat deze behoefte aan mobiliteit voor de mens niet alleen een recht, maar ook een noodzakelijke levensbehoefte is.

a. partikulier vervoer

Ook de vormen, waarin het partikulier vervoer plaatsvindt, dienen te worden aangepast aan de behoeften van de samenleving en niet omgekeerd. De auto is in dichtbevolkte gebieden in het algemeen een ondoelmatig vervoermiddel, omdat de nadelen, zoals onveiligheid, milieu overlast, ruimte behoefte, opstoppingen, de voordelen gaan overtreffen. De noodzakelijkheid van partikulier vervoer staat in directe relatie tot de bestemmingsplaats, afstand woon-werk adres, aanwezigheid van wegen en parkeergelegenheden. Men dient er rekening mee te houden dat de bevolking streeft naar een vermindering van het aantal verplaatsingen en de afstand der verplaatsingen, voorzover het niet om recreatieve verplaatsingen gaat. Door dichterbij het werkadres te wonen indien dit mogelijk is. Het woningdistributiebeleid zal hier meer op afgestemd dienen te worden.

Met betrekking tot de binnenstad en de vele publieks-aantrekkelijke functies hierin, is het niet zonder meer te stellen dat het partikulier vervoer geheel geweerd moet worden, hetgeen de noodzaak van parkeerakkomodaties bevestigt. Deze akkomodaties dienen op verschillende stadsnivo's gesitueerd te zijn, dicht bij in- en uitvalswegen en in de centra.

Vervanging van parkeergelegenheid van de straat naar de parkeergarage, bij voorkeur ondergronds, dient afgewogen te worden. Voor bewoners en eventueel vaste bezoekers kunnen belanghebbenden-parkeerzones worden ingevoerd.

Per wijk zullen de bewoners zich kunnen uitspreken over het al dan niet toelaten van de eigen auto.

Aangezien zowel de fasering van de uitvoering als ook de daarmee verweven problemen van economische stabiliteit van de bedrijven en de werkgelegenheid een kompleks geheel vormen, zal voorafgaande aan besluiten een beleidsvoorbereidende commissie zo spoedig mogelijk een advies uitbrengen. In dit advies zal in elk geval ruimte moeten worden gelaten voor het toelaten van het essentiële gemotoriseerde verkeer. Uiteraard worden bij de voorbereiding en uitvoering van alle te nemen maatregelen de desbetreffende wijken en bevolkingsgroepen, ook tussentijds, op de meest democratische wijze geïnformeerd en geraadpleegd.

b. openbaar vervoer

De draagkracht van de gemeente om de openbaar vervoersmogelijkheden optimaal te benutten is gering. Dit heeft geleid tot een afhankelijkheid van de grote stad ten opzichte van het rijk, de provincie en, zij het in mindere mate, van de omliggende gemeenten. Economische en financiële argumenten spelen thans een grote rol in het openbaar vervoersbeleid en ze remmen de ontwikkeling van het openbaar vervoer af. Een goed openbaar vervoerssysteem is slechts mogelijk, indien uitgegaan wordt van een goede bediening van en naar

en binnen de woonwijken. Binnen de gemeente streeft D'66 naar een kleinschalig openbaar vervoer, waarbinnen ook de taxi uitstekend kan functioneren als openbaar middel van vervoer. De taxi wordt erkend als openbaar vervoermiddel, wat enerzijds een versterkte invloed op het taxiwezen van de gemeente inhoudt en anderzijds de mogelijkheid schept voor meer faciliteiten voor de taxi.

Gemeentegrenzen mogen geen obstakel vormen in de voortgang van het openbaar vervoer. Intergemeentelijk overleg en, indien mogelijk, overleg via het gewest, dient derhalve van de grond te komen of te worden geïntensiveerd. Waar de centrale overheid geen financiële steun verleent voor het instandhouden of nieuw creëren van onrendabele buslijnen, dient de gemeentelijke overheid tot in het redelijke de verliezen te dragen.

c. voetgangers

De voetganger wordt erkend als belangrijkste weggebruiker. Dit betekent dat veiligheid, bewegingsvrijheid en dorpsbeleving ten grondslag moeten liggen aan voorzieningen zoals bijvoorbeeld in voetgangersgebieden.

d. parkeernormstelling

Volgens een kritische normstelling dient een maximum te worden aangegeven voor het aantal parkeerplaatsen, met name voor langparkeerders.

e. verkeerscirculatieplan

Iedere gemeente, waar het verkeer enigszins circuleert, dient een verkeerscirculatieplan op te stellen met een duidelijke visie. Basis van dit plan dienen randwegen, wijkontsluitingswegen, buurtontsluitingswegen en woonerven te zijn, waardoorheen een fijnmazig net van fietswegen en voetgangersgebieden. De structuur van randwegen en wijkontsluitingswegen dient door de gemeenteraad te worden vastgesteld. De invulling van het verkeerscirculatieplan per wijk, met uitzondering van bovengenoemde wegen, dient aan de wijken zelf te worden overgelaten. Bij fietsroutes dient zo veel mogelijk een scheiding tussen fiets- en bromfietsverkeer te worden aangebracht.

f. zwaar verkeer

In vooral kleinere gemeenten zal doorgaand zwaar verkeer vermeden moeten worden, indien een andere wijze van bereiken van het doel mogelijk is. Men zal veel spaarzamer moeten zijn bij het verstrekken van ontheffingen voor B-wegen.

g. variabele werktijden

Het is aangetoond dat variabele werktijden een gunstige invloed hebben op het spitsverkeer, aangezien de spits meer wordt gespreid en minder hoge toppieken zal vertonen. Waar mogelijk dient de gemeente variabele werktijden bij haar eigen diensten in te voeren en de gemeente dient het bedrijfsleven te stimuleren hetzelfde te doen.

VII KUNST EN KULTUUR

D'66 is van mening dat het kunst- en cultuurbeleid moet worden omgebogen tot een samenhangend sociaal cultuurbeleid.

Kultuur heeft te maken met wat mensen van hun leven en leefomgeving kunnen maken en hoe zij die kunnen beleven.

Kortom, cultuur is levensbepalend.

In een democratie bepaalt het volk hoe wij leven, binnen de ons geboden mogelijkheden. Het is dus schadelijk voor de ontwikkeling van cultuur (kunsten, wetenschappen, sport, massakommunikatie e.d.) om met behulp van administratieve machtsmiddelen een bepaalde stijl of denkrichting, eventueel met bureaucratisch geweld, op te dringen. Vraagstukken over de artistieke inhoud van cultuur moeten in de loop van een vrije discussie tussen de burgers worden opgelost. De overheid dient hiertoe geen stroobreed in de weg te leggen. Het cultuurbeleid is daarom één der belangrijkste factoren in de ontwikkeling van onze samenleving en moet dan ook worden gezien als een primaire beleids-taak.

Het verbeteren van de levensomstandigheden van degenen, die ideeën aandragen en uitwerken, waarop een deel van het geestelijk welzijn van de burger van de toekomst gebaseerd zal zijn, is vanuit de visie van D'66 een onderdeel van een samenhangend cultuurbeleid. De overheid kan geen cultuur en zeker geen kunst produceren, evenmin dient de overheid een selectief beleid in subjectieve zin te voeren. Juist om de vrijheid van keuze van de gehele gemeenschap te waarborgen, dient de overheid zich te concentreren op het scheppen van de materiële voorwaarden en ideële ruimte voor de ontplooiing van individuen en groepen. D'66 pleit dus voor een voorwaardenscheppend kunstbeleid, waarbij de overheden zich niet mogen laten leiden door de criteria van hun individuele smaak en opvatting. Natuurlijk kan de overheid niet ontkomen aan het doen van keuzen, maar zij dient de objectiviteit daarvan te bevorderen door de besluitorganen te decentraliseren, de stem van de betrokkenen (producenten en consumenten) daardoor mee te laten spreken, de mechanismen en de criteria die tot keuze leiden openbaar te maken en het stellen van prioriteiten binnen de beschikbare budgetten evenmin centralistisch op te leggen. Voor D'66 staat de maatschappelijke relevantie van kunst niet ter discussie. De maatschappelijke relevantie van een veelvormige, veelsoortige kunst en cultuur is voor D'66 axioma en uitgangspunt, waarbij D'66 wel de integratie van de kunst in de samenleving voorstaat, maar meent dat dit niet de gedwongen integratie van de kunstenaar mag betekenen.

a. kunstportefeuille

Een goede behartiging van de belangen van alle culturele functies vereist een gekoördineerd beleid onder één wethouder. Bij het verlenen van subsidies moeten de activiteiten in de woongebieden en de zelfwerkzaamheid van de burgers ruime aandacht krijgen. Overal dienen voldoende mogelijkheden tot creativiteitsontwikkeling geschapen te worden. De culturele vorming van de jeugd moet worden uitgebreid, waarbij naast de scholieren ook de werkende jeugd over voldoende mogelijkheden moet kunnen beschikken.

Kunstzinnige vorming in de zin van door middel van kunst en cultuur te komen tot maatschappelijke verkenning en bewustwording is een belangrijke taak van het gemeentelijk kunstbeleid.

De amateuristische kunstbeoefening en ontspanning als onderdeel van de kunstzinnige vorming, verdient grote steun van de gemeentelijke overheid, zowel in de vorm van subsidies als van het ter beschikking stellen van passende akkomodaties.

b. subsidie

Het belangrijkste instrument bij het voeren van een gemeentelijk kunstbeleid vormt de subsidietoekenning. Dit toekenningsbeleid dient voor iedereen volstrekt doorzichtig te zijn. Daartoe is het nodig om te komen tot:

1. Formulering van uitgangspunten en prioriteiten voor het kunstbeleid.
2. Openbaarmaking van de beschikbare budgetten voor de verschillende doeleinden alsmede de normen die zullen worden gehanteerd bij de toekenning van gelden uit deze budgetten.
3. Het instellen van een open sollicitatie voor een ieder, die een beroep doet op gelden uit een der bovengenoemde budgetten, waarbij vooraf vaststaat op welke termijn zal worden beslist.
4. Duidelijke formulering van de voorwaarden waarop subsidie wordt verleend.
5. Een recht van beroep tegen een beslissing over een subsidieaanvraag, neergelegd in een gemeentelijke verordening.

In het gemeentelijk kunstbeleid en dat van het rijk dient een duidelijke competentie afbakening te komen, waardoor duidelijke grenzen aangeven, waar de gemeentelijke het rijk dient aan te vullen.

c. akkomodatie

De ter beschikking te stellen akkomodaties dienen multifunctioneel en gespreid te zijn, waardoor een grotere cultuuracceptatie en -participatie bewerkstelligd kan worden. Jonge teatergroepen moeten ruimte krijgen voor activiteiten, zonder dat de zaalhuur hierbij een remmend factor is. De beschikbare ruimte moet optimaal gebruikt worden.

d. kontra-prestatie

De kontra-prestatie mag geen sociale uitkering zijn maar een subsidie van de gemeenschap, als tegenprestatie, tot instandhouding en ontwikkeling van onze cultuur. Deze subsidietoekenning mag niet door leeftijdsgrenzen en opleiding beperkt worden.

e. sport

De gemeentelijke overheid hecht grote waarde aan een zo groot mogelijke actieve deelname aan alle takken van sport door iedere burger. Zij stelt zich ten doel, waar nodig, de sport te stimuleren en tot gemeengoed te doen worden. In de amateursport moet de democratisering worden gestimuleerd. Subsidies aan deze sportorganisaties en instellingen dienen gebonden te zijn aan het scheppen van democratische verhoudingen. Dit dient onder meer te gebeuren door:

1. Garanties voor inspraak door sportbeoefenaars op de sportbeoefening.
2. Afschaffing van extreme ballotageregels.
3. Het instellen van een beroepsprocedure bij de toewijzing van sportakkomodaties.

Gesubsidieerde verenigingen, die onroerend goed exploiteren en kantines als horecabedrijf uitbaten, dienen dit ten volle in hun begroting op te nemen, opdat bij de subsidieverlening hiermede rekening gehouden kan worden.

VIII EKONOMIE EN MIDDENSTAND

a. werkgelegenheid

Op de korte termijn dient de gemeente, voor zover het in haar mogelijkheden ligt, maatregelen te treffen of te bevorderen om de arbeidsbemiddeling te verbeteren en de opleiding, scholing en herscholing aan te passen aan de mogelijkheden van de arbeidsmarkt, rekening houdende met de wensen van de individuele werknemers/sters. De gemeentelijke overheid heeft ook tot taak om bij dreigende ontslagen te bemiddelen en in deze problematiek de betrokkenen te begeleiden, zonder onderscheid van afkomst. Gemeentelijke inbreng is noodzakelijk als het gaat om vaststelling van programma's voor het bestrijden van tijdelijke werkloosheid.

Wat het lange termijn beleid betreft, dienen de arbeidsgebieden, waar de werkloosheid van structurele aard is, geanalyseerd te worden. Hieruit kunnen mogelijk structureel ingrijpende maatregelen naar voren komen, welke bij aanwending de werkgelegenheid structureel stimuleren. Daar waar structurele werkloosheid een onoplosbaar probleem blijkt, zal, uitgaande van het belang van de betrokken werknemers/sters, onderzoek dienen te worden in welke mate her- of omscholing binnen de eigen regio een oplossing kan bieden. Hierbij dient eveneens het aanbod van schoolverlaters betrokken te worden. Daar, waar her- of omscholing geen afdoende en voor de betrokkenen acceptabele oplossing kan geven, zal voorlichting worden gegeven over de mogelijkheden die arbeidsplaatsen buiten de regio bieden aan de betrokkenen. Verder dient stagnatie in het vernieuwingsproces te worden bestreden.

b. informatieplicht bij bedrijfsvestiging

D'66 is van mening dat bij een aanvraag tot uitgifte van gronden in huur of erfpacht ten behoeve van de vestiging of uitbreiding met 50 of meer arbeidsplaatsen van bedrijven en instellingen, door de aanvrager de volgende gegevens aan burgemeester en wethouders dienen te worden overgelegd:

- a. Het aantal te scheppen arbeidsplaatsen, ingedeeld naar beroepsgroepen.
- b. Het opleidingsnivo, dat voor de verschillende functies is vereist. In het geval dat dit opleidingsnivo aanmerkelijk wordt beïnvloed door interne bedrijfsopleidingen, tevens het opleidingsnivo van de te werven arbeidskrachten.

- c. Het loonnivo in guldens van de te plaatsen werknemers sters.
- d. De gebieden waarin naar verwachting de werknemers/sters zullen worden geworven, gesplitst naar regio, naar provincie en, voor zover het buitenlandse arbeidskrachten betreft, naar land.
- e. De wijze en lokaties van huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten.
- f. De omvang van de sociaal hygiënische voorzieningen, zoals was- en kleedgelegenheden, kantines en ontspanningsruimten, in de te stichten gebouwen.
- g. De werktijden en de mogelijkheden van spreiding daarvan.
- h. De wijze van vervoer van en naar het werk.

D'66 pleit ervoor dat het hierboven bepaalde eveneens van toepassing is bij vernieuwing van het huur- of erfpachtcontract en bij de overgang van de erfpacht op anderen, zulks voor zover de bepalingen van het te verlenen of te wijzigen contract zich niet tegen deze procedure en het stellen van deze nadere voorwaarden verzetten. B & W zullen in die gevallen bij de eerstkomende gelegenheid alsnog daartoe strekkende bepalingen in de contracten doen opnemen.

D'66 is eveneens van mening dat het hierboven bepaalde van toepassing moet zijn bij uitgifte van gronden in huur of erfpacht aan natuurlijke of rechtspersonen, die beogen bedrijfsruimte te creëren voor anderen. In de desbetreffende huur- of erfpachtvereenkomsten dient dan een bepaling te worden opgenomen, waarbij de aanvrager of zijn rechtsopvolger zich verbindt in de overeenkomsten, waarbij bedrijfsruimte ter beschikking wordt gesteld aan anderen, aan laatstgenoemde soortgelijke verplichtingen op te leggen als zouden gelden indien de aanvrager zelf de arbeidsplaatsen had gekreëerd.

c. grondpolitiek

Een belangrijk instrument voor de gemeentelijke overheid bij het vestigingsbeleid blijft nog altijd de grondpolitiek. Partikuliere grondspeculaties moeten worden voorkomen. De waardevermeerdering van onroerende goederen en grond, die het gevolg is van overheidsactiviteiten, valt toe aan de gemeenschap. De gebruikswaarde als waarderingsnorm bij onteigening is voor D'66 uitgangspunt.

D'66 vindt dat de gemeente de beschikkingsmacht over de grond moet uitoefenen, met uitgifte van de grond in erfpacht als regel en verkoop alleen bij hoge uitzondering, met dien verstande, dat D'66 erkent dat erfpacht slechts zinvol is, indien het ten eerste voor het gehele gebied van de gemeente geldt en ten tweede omliggende gemeenten niet als konkurrent voor de gemeente kunnen optreden door grond in verkoop aan te bieden aan bedrijven, instellingen en partikulieren. Zolang er nog geen algemeen geldende erfpachtregel in de regio is, zal '66 wel het hiertoe nodige overleg stimuleren teneinde tot overeenstemming en invoering van erfpacht te komen.

Om hiernaast een sociaal woningbeleid te kunnen voeren, zal in bepaalde delen van de gemeente grond voor woningbouw beschikbaar moeten worden gesteld, waarbij de kosten, welke voortvloeien uit gemeenschappelijke voorzieningen ten behoeve van het woonmilieu en de infrastructuur, slechts in zeer beperkte mate in de grondprijzen worden doorberekend. Indien grond wordt verkocht voor een bedrijfsvestiging, gebeurt dat onder de volgende voorwaarden:

1. dat het een vestigingsplaats betreft in één van de industriegebieden, waarvan de bestemming formeel is vastgelegd,
2. dat de gemeente het eerste recht tot terugkoop heeft tegen gebruikswaarde, hetgeen betekent dat in principe de terugkoopprijs niet méér bedraagt dan de oorspronkelijke verkoopprijs, herberekend in verband met de geldontwaardiging.

Het recht van eerste koop moet door de gemeente worden geëffektueerd.

Door een glijdende erfpachtcanon dient de waardestijging van de grond terecht te komen bij de gemeenschap. Voor

bedrijfsvestigingen moet de erfpachtcanon voor 25 of 50 jaar kunnen worden afgekocht.

Wanneer grond in erfpacht wordt uitgegeven voor nieuwbouwplannen, dient de erfpachtcanon voor alle soorten woningbouw gelijk te zijn.

d. vestigingsbeleid bedrijven

Vestiging van niet-hinderlijke bedrijven moet worden bevorderd in die buurten, die tot dusverre in hoofdzaak een woonfunctie hebben gehad. In de buurten, waar de bedrijfsvestigingen een te zwaar aksent hebben gekregen, moet het evenwicht worden hersteld.

e. middenstand

In het streven naar een leefbaar voor alle groepen van de bevolking en een evenwichtige bevolkingsopbouw neemt de middenstand een belangrijke plaats in. Waar nodig zal de middenstand actief gesteund moeten worden door de gemeentelijke overheid, indien dit aansluit bij een distributieplanologie, die uitgaat van de wensen van de konsumenten. Voorkomen moet worden, dat de middenstander blijvend gesubsidieerd wordt.

f. vestigingsbeleid winkels

Bestaande concentraties van kleine en middelgrote winkels dienen, waar nodig, in woonbuurten gesteund en beschermd te worden. In het algemeen dient het beleid gericht te zijn op vestiging van buurtwinkels en kleine winkelcentra volgens het idee van gebundelde concentratie. Voor zover grote winkelcentra aantoonbaar door de konsumenten gewenst worden en vervolgens ontwikkeld worden, dient het in een harmonische bouwstijl met de omgeving te geschieden. De vestiging van zeer grote winkelbedrijven buiten de bebouwde kom, de zgn. solitaire vestigingen, moet met kracht worden tegengegaan. Ten aanzien van het distributiepatteroon dient een zo volledig mogelijk pakket aangeboden te worden, zowel voor het goederenpakket als voor het prijsnivo.

g. stadsvernieuwing en sanering

In de standsvernieuwingswijken moet de plaatselijke middenstand zoveel mogelijk worden gehandhaafd. In nieuwbouwwijken krijgen weggesaneerde bedrijven een voorkeurspositie. Indien nodig moet bij hervestiging financiële steun worden geboden.

h. bevordering recreatieve sektor

Waar mogelijk dient bevorderd te worden dat bij de kreative van kampeergelegenheid voorrang wordt verleend aan kleine boeren, die op deze wijze hun economische basis kunnen versterken.

IX MILIEU

Milieubescherming is niet in de eerste plaats geboden omwille van het veilig stellen van de positie van de mens op zich, maar omwille van de instandhouding van het geheel waarvan de mens niet minder, maar ook niet meer dan een onderdeel uitmaakt. Bij alle activiteiten op dit gebied mag niet worden volstaan met symtoombestrijding of herstel van de aangerichte schade, maar dient het voorkomen van verdere milieuaantasting voorop te staan.

a. samenwerking

Naast voorlichting aan de burgerij kan de taak van een gemeente in het milieu slechts een beperkte zijn, aangezien vrijwel alle milieu aspecten zich niet beperken tot binnen de gemeentegrenzen. De gemeente dient zich hierom op een degelijke manier te verstaan met de provinciale overheid, met name met de provinciale dienst voor het milieubeheer indien deze aanwezig is, alsmede dient vruchtbaar overleg met buurgemeenten hierover te worden gevoerd.

b. afvalverwerking

Zo mogelijk moet de provincie worden ingeschakeld in het overleg tussen de gemeenten onderling om tot een zo verantwoord mogelijke afvalverwerking te komen, waarbij niet de economische aspecten maar de milieuaspekten van doorslaggevend belang moeten zijn. De bouw van zuiveringsinstallaties en aanleg van een rioleringsstelsel, waar dat nog ontbreekt, is noodzakelijk.

c. hinderwet

Bij het afgeven van hinderwetvergunningen moet bij de belangenafweging meer nadruk worden gelegd op milieuaspekten. Hierbij dient niet slechts gelet te worden op directe schade voor gezondheid en milieu maar ook op hinderaspecten als stank, geluidsoverlast, verstoring van het landschapsbeeld en de woonatmosfeer.

Voorwaarde voor de verlening of verlenging van een hinderwetvergunning is een permanente meting bij lozingspunten, door de gemeente, op kosten van het bedrijf. De gemeente dient toe te zien op een nauwkeurige naleving van de hinderwet, de wet op de luchtverontreiniging e.d. Het mag niet meer voorkomen, dat bedrijven jarenlang "proefdraaien" zonder hinderwetvergunning. Bezwaren tegen het verlenen van een vergunning moeten ingediend kunnen worden op een tijdstip, dat de betreffende installatie nog niet in bedrijf is of nog niet vrijwel zeker in bedrijf gesteld zal worden. Dit beleid kan pas slagen, indien de bevolking er nauw bij betrokken is.

d. interactie

De milieu aspecten worden expliciet betrokken in gemeentelijke beleidsplannen op gebieden zoals ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen), landbouwbeleid, de vestiging van industrie en de aanleg van land- en waterwegen.

e. controle en vervolging

Er dient een intensieve controle op milieuvervuilende activiteiten te zijn, waarbij het opsporings- en vervolgingsbeleid niet mag worden verslapt in die gevallen, waar dit met grote moeite gepaard gaat. Er dient een goede samenspraak te zijn met het Openbaar Ministerie, dat vervolgt.

f. milieuschade

Kosten, voortvloeiende uit het voorkomen of bestrijden van verontreiniging van water, lucht en bodem, alsmede van geluidshinder, dienen naar de mening van D'66 door de veroorzaker te worden gedragen. Teneinde te voorkomen, dat het betalen van heffingen als een vrijbrief kan worden beschouwd om te vervuilen, moeten strenge normen worden gesteld en gehandhaafd. In bepaalde gevallen moet de gemeente ook boetes opleggen voor recidivistische ondernemingen.

X GEMEENTEFINANCIËN

Het voeren van een gezond financieel beleid is een van de moeilijkste taken van de gemeenteraad. Maar tegelijkertijd is het een uitdaging.

Moeilijk, omdat de gemeente, voor wat betreft haar inkomsten, voor het overgrote deel afhankelijk is van de rijksoverheid.

Een uitdaging, omdat de financiën de sleutel zijn voor het realiseren van vele gemeentelijke behoeftes en verlangens.

Het hieronderstaande sub a. is met name van toepassing voor de grotere gemeenten. Kleinere gemeenten zullen in de regel de ekstra taak, die hierdoor ontstaat, niet aan kunnen.

a. meerjarenbegroting en meerjareninvesteringsplan

Meerjarenbegrotingen en meerjareninvesteringsplannen dienen enerzijds om het democratisch gehalte van de gemeenschappelijke besluitvorming te vergroten, anderzijds om tot een realistische meerjarenplanning te komen.

Meerjarenbegroting en -investeringsplan moeten niet louter een doortrekken zijn van in het verleden gedane uitgaven, maar moeten vooral steunen op een beleidsvisie, gebaseerd op een duidelijke prioriteitenbepaling. Het meerjareninvesteringsplan is taakstellend voor B & W voor die projecten, waarvoor door de raad een besluit is genomen.

Bij het afwegen en uiteindelijk het bepalen van deze prioriteiten dient alleen de bevolking van wezenlijke invloed uit te kunnen oefenen.

De huidige vorm van de gemeentebegroting en -rekening is ongeschikt voor de voorlichting en verantwoording naar de burgerij en ondoelmatig voor een verantwoord gemeentelijk beheer. Zolang deze echter wettelijk

voorgeschreven is, dient de gemeente daarnaast een tweede begroting en rekening te publiceren, welke ten doel heeft wél enig inzicht in feitelijke en verwachte ontwikkeling te geven. Missive, meerjareninvesteringsplan en meerjarenbegroting dienen in elkaar geschoven te worden, zodat de cijfers naast elkaar en overzichtelijk gerangschikt kunnen worden. Er kan volstaan worden met één uitvoerige toelichting. Het is aan te bevelen de taken onder te brengen bij de afdeling financiën.

De toelichting bij het investeringsplan is gebaseerd op een functionele indeling. Hierbij aansluitend verdient het aanbeveling dat voor een bepaald onderdeel de investeringsbedragen voor de komende jaren getoond worden; vervolgens de meerjarenbegrotingscijfers, zodat men het effect van de investeringen kan aflezen, en tenslotte de begroting.

Dit materiaal wordt vooraf gegaan door een inleidende toelichting, terwijl meer specifieke uitleg achter de betreffende cijfers kan worden geplaatst. Bovendien dient in de toelichting meer informatie te worden verstrekt over afwijkingen ten aanzien van het vorige plan.

Een ontwikkelingsplan is een noodzaak voor de raad als beleidsinstrument. Met daarbij uiteraard jaarlijkse terugkoppeling van het ontwikkelingsplan naar de financiële meerjarenplannen. De "hardheid" van de plannen is hiermee gediend. Uit de gemeenteraad dient een begrotingscommissie te worden gevormd, die zich diepgaand moet informeren over de overwegingen die een rol hebben gespeeld bij het totstandkomen van de verschillende begrotingsposten. Voor de burgerij moet de mogelijkheid bestaan verspillingen aan de commissie te melden. Deze moet het recht hebben onderzoeken te laten instellen door deskundigen van buiten het gemeentelijk apparaat.

De controle op het feitelijk verloop van inkomsten en uitgaven moet met grotere frequentie plaatsvinden, waardoor de gemeenteraad sneller kan reageren, o.m. door efficiency-onderzoeken te eisen.

De huidige begrotingsbehandeling voldoet noch de burger noch diens vertegenwoordiger. Voor de behandeling in de voltallige raad dienen de hoofdstukken in commissies te zijn doorgepraat. De behandeling in de voltallige raad dient slechts te bestaan uit algemene financiële politieke beschouwingen en een discussie over de in de commissie gebleken knelpunten. Een procedure van schriftelijke vragen is eveneens te overwegen, naast bovengenoemde procedure.

b. prijzen gemeentebedrijven

De prijzen bij de gemeentebedrijven dienen in principe kostendekkend te zijn. Lagere prijzen, of wellicht het ontbreken van prijzen, zijn gewenst bij aanwezigheid van maatschappelijke opbrengsten die niet direct door de gebruiker van de diensten worden genoten. Het openbaar vervoer dient binnen de gemeente gratis te zijn, hetgeen bij de regering voortdurend bepleit moet worden. De tarieven van het Gemeentelijk Energie Bedrijf en de Gemeentewaterleidingen mogen niet het maken van winst beogen, maar moeten de kostprijs zoveel mogelijk benaderen.

Bedrijfsdoorlichtingen door eksterne deskundigen zijn noodzakelijk, in die gevallen waar de werkelijke uitgaven en inkomsten sterk afwijken van de door de betreffende gemeentelijke dienst geplande uitgaven en inkomsten.

Gemeentebedrijven, die goederen en diensten aan de gemeente leveren, dienen dit te doen tegen prijzen, waartegen de gemeente deze ook bij derden kan verwerven. De goederen en diensten aan het publiek geleverd, dienen de prijs te hebben, waarbij de verhouding van economisch en maatschappelijk nut het best tot haar recht komt.

c. begrotingstechniek

D'66 vindt de huidige techniek van met name de aanvullende begrotingen benedenmaats, d.w.z. deze past niet in het streven naar een doorzichtig financieel beleid, op korte termijn en op lange termijn, van de gemeente. Begrotingsoverschrijdingen dienen tijdig, voorzien van voldoende toelichting, te worden gemeld aan de

kommissie gemeentefinanciën. Aanvullende begrotingen moeten direkt nadat blijkt dat de begroting zal worden overschreden, worden ingediend. Zij dienen gemotiveerd te worden vanuit gebleken noodzakelijke beleidsaanpassingen.

Ook voor het overige vereist de begrotingstechniek nader onderzoek. Maatregelen dienen te worden genomen,

- a. ter voorkoming van het hanteren van een historische kostprijs per afdeling of gemeentedienst, in plaats van een taakstellende kalkulatie,
- b. het zo spoedig mogelijk doen indienen door de betreffende wethouder bij de andere overheden van de door de gemeente goedgekeurde plannen, wanneer deze plannen door die overheden gefinancierd kunnen worden,
- c. voor alles de planning zo snel en nauwgezet mogelijk te doen verlopen, opdat andere overheden een duidelijk beeld krijgen van de prioriteiten, wanneer deze bepaald moeten worden. Bepaalde projecten mogen geen prioriteit krijgen alleen door het feit dat ze zo goed zijn voorbereid en de inspraak daarentegen tekort is gekomen.

XI WELZIJN EN SOCIALE ZAKEN

a. algemene bijstandswet

Het persoonlijk leed, veroorzaakt door armoede, gebrek, ziekte e.d. knelt meer naar gelang de welvaart van anderen duidelijker en de ontplooiingsmogelijkheden voor gezonde mensen groter worden. Voor hen, die geen andere uitweg hebben, is een loyale toepassing van de Algemene Bijstandswet noodzakelijk.

Aangezien de verstrekkingen van uitkeringen ingevolge de Algemene Bijstandswet kan leiden tot een zeker automatisme, is D'66 voorstander van periodieke controle op en eventueel herziening van de uitkeringen.

De afdeling sociale zaken dient gericht te zijn op een zo zakelijk en deskundig mogelijke behandeling van de gestelde vragen. Hulpverlening betekent niet alleen financiële ondersteuning, maar ook de helpende hand bieden bij het wegnemen van knelpunten in de maatschappelijke situatie.

Dit betekent dat er coördinatie moet zijn tussen de maatschappelijke en financiële hulpverlening, maar de uitvoering van de hulp dient door twee verschillende ambtenaren te geschieden.

b. welzijnsvoorzieningen

Er moeten meerjarenplannen worden opgesteld op het gebied van welzijnsvoorzieningen. Bij het vaststellen van prioriteiten dient rekening gehouden te worden met achtergestelde groepen. D'66 acht het noodzakelijk dat er gestreefd wordt naar een efficiënte organisatie van de welzijnszorg. Wanneer nieuwe taken of instelling van nieuwe organen worden overwogen, is het zeer wenselijk dat eerst wordt nagegaan of bestaande voorzieningen wellicht verbeterd kunnen worden. Voorzieningen op het terrein van welzijnszorg dienen duidelijk voor iedere burger toegankelijk te zijn. Over het bestaan van de voorzieningen moet aan alle burgers ruime bekendheid worden gegeven.

c. maatschappelijk werk

Het gemeentebestuur zal door middel van subsidievoorwaarden en doelgericht overleg moeten bevorderen, dat de zgn. functionele structuur, d.w.z. aparte opbouw van maatschappelijk werk, gezinsverzorging, kinderopvang, bejaardenzorg enz. wordt omgebogen naar een geïntegreerde wijkgerichte structuur. De uitvoering dient in de eerste plaats te geschieden op wijk- en buurnivo, terwijl de bevolking betrokken moet zijn bij de planning en voorzieningen en het bestuur.

d. subsidiebeleid

De gemeente dient bij het subsidiebeleid rekening te houden met de mate waarin instellingen gedemokra-

tiseerd zijn. Het subsidiebeleid moet als instrument gebruikt worden om de interne democratie van de gesubsidieerde instellingen te bevorderen. Er moet duidelijkheid komen ten aanzien van de normen voor subsidiëring en op het gebied van ambtelijke adviezen.

e. jeugd

In het jeugdbeleid moet veel sterker de nadruk komen te liggen op voorzieningen in de wijken. Deze voorzieningen dienen geïntegreerd te zijn in het totale welzijnspakket per wijk. Onderzocht dient te worden, welke wijken ekstra aandacht verdienen. Het beleid van de jeugdvoorzieningen moet mede in handen worden gelegd van de gebruikers van die voorzieningen. Voorzieningen voor de werkende jongeren krijgen extra aandacht. De huisvestingsmogelijkheden voor met name werkende jongeren moeten worden uitgebreid. Er dient een volwassen huisvestingsbeleid voor alle jongeren te komen.

In het werkgelegenheidsbeleid dient rekening gehouden te worden met de zwakke positie van de jongeren.

De gemeente moet, waar mogelijk, uitbuiting tegengaan of onmogelijk maken.

Gestreefd moet worden naar een systematisch samenghangend stelsel van voorzieningen voor kinderopvang, waarbij gedacht moet worden aan uitbreiding van het aantal kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, crèches en verbetering van de overblijfmogelijkheden op de scholen. De mogelijkheid van het inschakelen van bejaarden bij de opvang van kinderen dient onderzocht te worden.

Er dienen voldoende opvangcentra te zijn voor crisisinterventie, minderjarige weglopers, thuislozen en verslaafden. De gemeente dient daadwerkelijk te werken aan de oprichting en instandhouding van een Jongeren Advies Centrum en een vestiging van de Stichting Release.

De niet-justitiële kindbescherming moet bevorderd worden. Het mag niet meer voorkomen, dat gemeenteambtenaren aan de ouders het aanvragen van onder toezichtstelling trachten aan te praten, alleen omdat de kosten daarvan voor het rijk zijn, terwijl anders de gemeente moet betalen via de bijstandswet.

f. bejaarden

Het bejaardenbeleid verdient bijzondere aandacht, omdat deze burgers in veel gevallen achtergesteld zijn voor wat betreft inkomen, dienstverlening, verpleging en huisvesting. Centraal bij dit beleid moet een zo volledig mogelijke deelname aan de gewone samenleving en handhaving van de eigen woonomgeving staan. Het beleid ten aanzien van bejaarden op gemeentelijk, provinciaal en landelijk nivo gelijkgeschakeld worden, voor zover dit de individuele bejaarde ten goede komt. Bij noodzakelijke opname in een bejaarden- of verzorgingstehuis, dient ook een plaats voor de levenspartner beschikbaar te worden gesteld. Maximale toepassing van de bijstandswet en de A.W.B.Z. is vereist in het bijzonder voor hen, die reeds enige jaren op het minimumnivo leven. De uitkeringen dienen zodanig te zijn, dat door de bejaarden aan allerlei algemene voorzieningen kan worden deelgenomen zonder speciale tarieven. Zolang dit niet verwezenlijkt is, dienen de speciale tarieven gehandhaafd te blijven.

g. immigranten

De hulpverlening aan immigranten moet onafhankelijk functioneren van de landen hunner herkomst. Ook voor deze groep geldt, dat zij in eerste instantie moeten kunnen aankloppen bij de hulpverlenende instanties in de wijken. De immigranten dienen betrokken te worden in de organisatie van instellingen, die zich met hun welzijn bezighouden.

De gemeente dient te zorgen voor tolken bij de wijkcentra en de gemeentelijke diensten, die vaak met immigranten te maken hebben.

Waar de gemeente de bevoegdheid heeft, moet zij zorgen voor strenge naleving van de bestaande verordeningen zoals pensioenvoorschriften, veiligheidsvoorschriften in de bedrijven, werkcontracten, arbeidsovereenkomsten.

Bij het zoeken naar huisvesting door immigranten moet desgewenst hulp geboden worden. Bedrijven, die buitenlanders te werk stellen, zijn naar de mening van D'66 verantwoordelijk voor hun huisvesting, waaraan kwaliteits-eisen dienen te worden gesteld.

Er dient voorlichting te komen aan zowel de immigranten als aan de Nederlanders, over hun respectievelijke samenlevingsvormen en -normen.

Op de scholen moet er voor de kinderen van de immigranten mogelijkheden komen om de eigen taal, geschiedenis en cultuur te kunnen blijven behouden.

Te beginnen met de eigen diensten en bedrijven zorgt de gemeente ervoor dat immigranten zich kunnen scholen in vakken, waar zij bij terugkeer in hun vaderland ook van kunnen profiteren.

h. sociale raadslieden

De ontplooiingsmogelijkheden van de mens in de sociale sfeer krijgen pas reële betekenis, als zij individueel worden gerealiseerd naar eigen inzicht. Dit is ook van toepassing voor hen, die sociale hulp ontvangen. D'66 streeft daarom naar

- vermindering van de invloed van specialistische deskundigen en versterking van de rol van praktijkdeskundigen,
- het eenvoudiger, overzichtelijker en doorzichtiger maken van voorzieningen,
- versterking van de positie van de cliënt tegenover de hulpverlenende diensten,
- gedecentraliseerde uitvoering en verruiming van participatiemogelijkheden.

In dit licht bezien pleit D'66, zo nodig, voor uitbreiding van de hulp middels sociale raadslieden, die zo mogelijk met rijkssubsidie worden ingezet in regionaal verband.

XII GEZONDHEIDSZORG

De mens in geestelijke of lichamelijke nood heeft recht op zodanige hulp, dat hij of zij in staat is zich zo mogelijk in eigen verantwoordelijkheid, maatschappelijk als volwaardig burger te handhaven, met alle rechten en plichten daaraan verbonden.

a. verzorging in eigen streek

D'66 gaat er van uit dat de mens recht heeft geboren te worden, ziek te zijn en te sterven in zijn of haar eigen streek. Veel kleine ziekenhuizen leveren kwaliteitswerk, in een door patienten gewaardeerde en voor hen vertrouwde omgeving. Voor zover het in de mogelijkheden ligt, dient gestreefd te worden naar handhaving van kleine ziekenhuizen.

b. preventie

De gemeente dient alle medewerking te verlenen aan preventieve gezondheidszorg. D'66 is van mening, dat de gemeente financiële en materiële steun moet blijven geven aan periodieke medische onderzoeken. De schoolarts dient de leerlingen van alle scholen tenminste eens per twee jaar volledig te onderzoeken. De gemeente dient alle inwoners de gelegenheid te bieden tot een gratis bloedgroep-onderzoek en de aanschaf van een bloedgroepplaatje, dit ter bevordering van een snelle hulp bij eventuele ongelukken.

c. kruisverenigingen

De gemeente dient een efficiënte integratie en coördinatie van de bestaande kruisverenigingen te bevorderen. Via de kruisverenigingen dient de gemeente zwangerschapsgymnastiek te stimuleren.

d. arts en auto

Artsen dienen tijdens de uitoefening van hun beroep vrijgesteld te zijn van wacht- en stopverboden, mits zij hun auto duidelijk hebben voorzien van de in hun bezit zijnde artsensticker.

XIII ONDERWIJS

Onderwijs en opvoeding zijn van beslissend belang voor de toekomst van onze samenleving en de plaats van de mens erin. Het onderwijs kan een aandeel hebben in de oplossingen van de problemen, waar-

voor de mensheid zich geplaatst zal zien.

Het zal zich dan ook moeten richten op de toekomst en voorwaarden moeten scheppen, waardoor de volwassenen van de toekomst beter toegerust zullen zijn om aan die oplossingen te werken. In het onderwijs zal vooral de nadruk gelegd moeten worden op het ontwikkelen van de in aanleg aanwezige menselijke mogelijkheden als creativiteit, inventiviteit, fleksibiliteit, verantwoordelijkheidsgevoel, kritisch en onafhankelijk onderzoeken en denken. Tevens moet bij het leren samenwerken en gevoel voor solidariteit met anderen ontwikkeld worden.

De samenhang tussen onderwijs, vormingswerk en andere edukatieve voorzieningen moet sterk benadrukt worden. Dit kan bereikt worden door onderlinge afstemming van programma's en leerplannen en een integrale planning van onderwijs- en vormingsvoorzieningen. Binnenscholse en binnen de leerplicht ressorterende onderwijsvoorzieningen moeten in samenhang gebracht worden met sociaal-kulturele voorzieningen. De schoolakkomodaties moeten meervoudig gebruikt worden. En de voorzieningen voor voortgezet onderwijs en vorming in het kader van de partiële leerplicht dienen beter en duidelijker afgestemd te worden op voorzieningen t.b.v. plaatselijke edukatieve netwerken.

a. permanente ontwikkeling

De samenleving die niemand van informatie en meespreken wil uitsluiten en een nadrukkelijke politiek voert om iedereen de kansen en de stimulans te geven om zich voldoende kritisch te vormen, moet een beleid opbouwen, dat is gericht op permanente onderwijsgelegenheid voor iedereen gedurende zijn of haar gehele leven, gepaard aan een beleid om de gemeenschap bij de school te betrekken.

Dit betekent dat de gemeente medewerking verleent aan:

- interne en externe democratisering van het onderwijs,
- instandhouding van schoolbegeleidingsdiensten,
- bevorderen van deelname aan vormingswerk voor werkende jongeren, beroepsbegeleidend onderwijs en vormingswerk jonge volwassenen en partieel leerplichtigen,
- de totstandkoming van vormen voor volwassenenonderwijs,
- soepele regelingen omtrent onderwijsakkomodaties voor volwassenenonderwijs,
- verruiming van de opleidings- en vormingsactiviteiten van het eigen gemeentelijk personeel.

b. onderwijsvernieuwing

Vernieuwing van het onderwijs wordt door D'66 niet alleen krachtig nagestreefd, per gemeente moet ook een termijn gesteld worden waarbinnen bepaalde doelstellingen gerealiseerd zullen zijn, alsmede moet per gemeente gezien worden in hoeverre de centrale richtlijnen in praktijk kunnen worden gebracht. Alleen op die scholen, die zich daartoe bereid verklaren, kunnen experimenten plaatsvinden. Hierbij wordt de beslissing over het al dan niet plaatsvinden van het betreffende experiment genomen door alle betrokkenen.

c. schooltypes

De primaire verantwoordelijkheid van de opvoeding en vorming van jeugdigen berust bij de ouders. De organisatie structuur van het onderwijs aan jeugdigen in de leerplichtige leeftijd dient te waarborgen dat deze verantwoordelijkheid tot uitdrukking gebracht kan worden. Een beter samenspel tussen besturen, onderwijsgeveenden en ouders moet worden gestimuleerd.

D'66 is tegen een centralistisch onderwijsbeleid. De mogelijkheden in de school zelf moeten worden vergroot, de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs dient primair bij de school zelf te liggen.

Verrijking van het democratisch gehalte van de bestuursstructuren van het onderwijs is noodzakelijk. Het bevoegd gezag van onderwijsvoorzieningen moet reële mogelijkheden bieden voor democratische controle en beïnvloeding door direkt betrokkenen.

d. interne democratisering

Bij de democratisering moet gestreefd worden naar structuren, die de voordelen van een kleine gemeenschap zo goed mogelijk benutten. Het gaat hierbij om de inspraak van de leerlingen, ouders en docenten op de ontwikkelingsrichting-keuze, besluitvorming over het op te stellen leerplan en de schoolorganisatie als geheel.

e. bijzondere groepen

D'66 staat een actief gemeentelijk beleid voor van verantwoorde onderwijsvoorzieningen ten behoeve van niet-nederlandstalige kinderen en van leerlingen, die in het huidige onderwijssysteem uit de boot dreigen te vallen, alsmede voor nieuwe vormen van onderwijs voor werkende jongeren.

f. school en omgeving

De scholen staan in open verbinding met hun omgeving en zijn dienstverlenend aan de buurtbewoners. Dienstverlening aan het onderwijs wordt in samenhang gebracht met het beleid ten aanzien van bibliotheken, klup- en buurthuiswerk, kindercentra en vormingsinstituten, zoals in de inleiding van dit hoofdstuk ook wordt benadrukt.

Het werk, dat in de stimuleringsprojecten wordt opgezet, zal ook buiten deze projecten meer benadrukt moeten worden.

De veiligheid van schoolgaande kinderen moet gewaarborgd worden door ekstra beveiliging van toevoerwegen naar de scholen.

g. audiovisuele centra

Het mogelijk gebruik van audiovisuele middelen dient niet uitsluitend gericht te worden op de sektor onderwijs, maar hiernaast ook toegankelijk te zijn voor andere, bijvoorbeeld sociaal-kulturele, werksoorten. De hiertoe benodigde samenwerking dient door de gemeente te worden gestimuleerd.

h. sociaal-kultureel werk

Bij subsidiëring zou voldoende ruimte dienen te zijn voor de zogenaamde kleine communicatie, zoals wijkkrant, stencilmachine e.d. Aangezien deze voorzieningen in de regel bij onderwijsinstellingen aanwezig zijn, dient ook hier een samenwerking tot stand te komen voor optimaal gebruik van deze apparatuur.

XIV VEILIGHEID

a. brandweer

De opleiding omtrent het weren van branden van zowel de vrijwillige als beroepsbrandweer, ambtenaren van bouw- en woningtoezicht als hinderwetmedewerkers, moet in kwaliteit worden aangepast aan de intensiteit waarmee het vuur, via moderne chemische middelen en stoffen, om zich heen kan grijpen.

Indien dit een versterking van het ambtelijk apparaat betekent, dient dit niet te worden ontlopen.

b. politie

De normen voor gemeente- en rijkspolitie dienen gelijkgericht te worden. Indien gewenst, dient ook de politie van aangepaste huisvesting voorzien te worden, berekend op de hedendaagse taak van de politie met inachtneming van algemeen-aanvaarde normen omtrent de werkvloer.

De mentaliteit van de politie wordt mede bepaald door de manier, waarop de samenleving hem benadert. Ook de benadering van het politieapparaat als zodanig is hierop van invloed. Bij veel burgers en politiefunctionarissen ontstaat een wederzijds wantrouwen, hetgeen geheel ten onrechte leidt tot een vertrouwenscrisis. Kontakten tussen de politie en de gemeenteraad moeten meer plaatsvinden, op het nivo van wederzijdse uitwisseling van informatie en vertrouwen.

Voor de burgemeester ligt hier een taak om eventueel ontstane frustraties tot lucht om te vormen.

De groepssterkte dient zo spoedig mogelijk op de organieke sterkte gebracht te worden. Door gebrek aan mankracht kan de politie in veel gevallen de verkeers-taak niet aan. De middelen die aan het politiekorps ter beschikking zijn gesteld en die stammen uit ten laatste het eind van de vorige eeuw en waarvoor modernere middelen beschikbaar zijn, dienen - de tand des tijds erkend te hebben - vervuuld te worden voor modernere middelen.

genheid en arbeidsaanbod en de milieuhygiënische randvoorwaarden voor de economische ontwikkeling aan de orde. Het plan wordt jaarlijks in diverse sektornota's bijgesteld. Op grondslag van het plan en de jaarlijkse sektornota's wordt periodiek overleg gepleegd met de daarvoor in aanmerking komende instanties op nationaal en lokaal nivo.

b. gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen

Teneinde de economische ontplooiing ook in die gebieden, waar stagnatie optreedt, te stimuleren, richt de provincie gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen op. Een Gewestelijke Ontwikkelings Maatschappij (G.O.M.) doet aanbevelingen voor een juist evenwicht tussen nationaal en regionaal sociaal-economisch beleid aan de provinciale en centrale overheid. Voorts houdt de G.O.M. zich bezig met de algemene studie, de conceptie en de promotie van de economische ontwikkeling van haar gebied, maakt zij de inventaris op van de noden in haar streek en zendt alle voor het opstellen en uitvoeren van een ontwerp-plan nuttige gegevens naar de provinciale staten. De G.O.M. beschikt met het oog op de verwezenlijking van plannen, over een algemeen recht van voorstel, stuwing en koördinatie van de voorstellen ter bevordering van de economische bedrijvigheid, van de ruimtelijke ordening, van de sociale uitrusting en van de gewestelijke infrastructuur. Alle activiteiten van de G.O.M. zijn gerelateerd aan het provinciaal economisch beleidsplan. De G.O.M. kan, indien de partikuliere sektor in gebreke blijft, eventueel met de technische en financiële medewerking van overheidsinstanties, zelf industriële projekten op gang brengen. De G.O.M. oefent haar bevoegdheden uit in koördinatie met al die instellingen, die in haar werkgebied activiteiten uitoefenen die kunnen bijdragen tot verwezenlijking van hetzelfde doel als het hare. In het bestuur van de G.O.M. zijn zowel de provinciale, de gemeentelijke overheid als ook de Kamer van Koophandel en vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers vertegenwoordigd.

c. bedrijfsvestigingen

Een eventuele subsidiëring van een bedrijfsvestiging moet als een afzonderlijke begrotingspost op de provinciale begroting worden opgevoerd.

d. innovatie

Waar mogelijk dient de provincie innovatie te steunen in de industrie, zo mogelijk via het E.T.I.

VI FINANCIËN

De provincie behoort haar eigen taak te kunnen vervullen op grondslag van haar autonoom budgetrecht. De provincie dient uit het provinciefonds een uitkering te ontvangen, die hiervoor toereikend is. In het algemeen moet worden vermeden dat hetzij door het Rijk gespecificeerde uitkeringen worden gegeven, hetzij door de provincie taken worden uitgeoefend, waarvan de kosten door de centrale overheid op deklaratie worden vergoed.

a. de voedingsverdeelklep van het provinciefonds

De verdeling van de gelden uit het provinciefonds over de verschillende provincies moet zo worden herzien, dat verdelingsmaatstaven worden ingevoerd die meer dan tot nu toe rekening houden met de moderne taken, die de provincie de laatste jaren op zich heeft genomen. Indien de centrale overheid een nieuwe taak oplegt, dient dit gepaard te gaan met een aanpassing van de uitkering uit het provinciefonds.

b. provinciale fondsen

De vorming van fondsen en de handhaving van bestaande fondsen door het provinciaal bestuur is, behoudens bij of krachtens de wet voorgeschreven fondsen, alleen gerechtvaardigd in bijzondere omstandigheden en onder voorwaarde dat de besluitvorming over de bestemming der gelden niet aan democratische kontrôle door de staten wordt onttrokken. Rente uit in fondsen

gereserveerde bedragen komt aan die rondsden toe, want voor een bepaalde bestemming gevoterde bedragen mogen niet voor een ander doel worden gebruikt. Meerjarige programma's dienen in een meerjarenbegroting te worden opgenomen. De memorie van toelichting bij de provinciale begroting moet inzicht verschaffen in de bestemming van de op iedere post geraamde bedragen. De provincie dringt bij de wetgever aan op herziening van de voorschriften over de indeling van de begroting met het oog op verbetering van de inzichtelijkheid en de samenhang binnen hoofdstukken en ten behoeve van een doelmatig beheer.

c. meerjarenbegroting en meerjareninvesteringsplan

Meerjarenbegrotingen en meerjareninvesteringsplannen dienen enerzijds om het democratisch gehalte van de gemeenschappelijke besluitvorming te vergroten, anderzijds om tot een realistische meerjarenplanning te komen.

Meerjarenbegroting en -investeringsplan moeten niet louter een doortrekken zijn van in het verleden gedane uitgaven, maar moeten vooral steunen op een beleidsvisie, gebaseerd op een duidelijke prioriteitenbepaling. Het meerjareninvesteringsplan is taakstellend voor gedeputeerde staten voor die projekten waarvoor door de provinciale staten een besluit is genomen.

De huidige vorm van de provinciale begroting en rekening is ongeschikt voor de voorlichting en verantwoording naar de burgerij. Zolang deze echter wettelijk is voorgeschreven, dient de provincie daarnaast een tweede begroting en rekening te publiceren welke ten doel heeft wél enig inzicht in feitelijke en verwachte ontwikkeling te geven. Missive, meerjarenbegroting en meerjareninvesteringsplan dienen in elkaar geschoven te worden, zodat de cijfers naast elkaar en overzichtelijk gerangschikt kunnen worden. Er kan volstaan worden met één uitvoerige toelichting.

d. provinciale subsidies

Het verlenen van subsidies door de provincie behoort te geschieden op een wijze, die inzicht verschaft in de te stellen prioriteiten. De procedure voor aanvragen en besluitvorming daarover wordt in een provinciale verordening neergelegd. Beslissingen op aanvragen worden in alle gevallen gemotiveerd aan de aanvrager bekend gemaakt. De begrotingsposten, waaruit subsidies worden verleend, worden zoveel mogelijk ingedeeld naar doelstellingen en groepen van belanghebbenden. Gezorgd wordt dat alle potentiële belanghebbenden tijdig op de hoogte zijn van de procedure van subsidie-aanvraag.

Aanvullende provinciale subsidies op subsidies van de centrale overheid en/of de gemeente, worden alleen verstrekt indien er een provinciaal belang mee gemoeid is. De zgn. koppelsubsidies worden zoveel mogelijk vermeden en gangbare subsidies van die aard worden, in overleg met de andere subsidiënten, eventueel via een geleidelijke vermindering gedurende een aantal jaren, ingetrokken. D'66 streeft er naar dat de provincie alleen subsidies verschaft voor bestemmingen, die kunnen worden aangemerkt als provinciaal belang en met betrekking tot welke het provinciaal bestuur een eigen beleid kan voeren. Het provinciaal subsidiebeleid behoort te berusten op een totaalplan, dat in ieder geval omvat:

- doelstellingen,
- prioriteiten,
- waarborgen voor de gesubsidieerden,
- waarborgen voor de subsidiegever,
- algemene democratische kontrôle.

VII WELZIJN

Voorafgaand op een tekst voor het raamprogramma, hoofdstuk Welzijn, een algemene blik op het welzijn. Vooruitlopend op de resultaten van de parlementaire behandeling van enkele belangrijke wetsvoorstellen welke in vele opzichten richtinggevend zullen zijn voor zowel de inhoud als de vormgeving van het toe-

komstige provinciale beleid op welzijnsgebied, zijn of worden binnenkort een aantal rijksbijdrageregelingen (vnl. uit de CRM-sfeer) van kracht, waarmee de lagere overheden de eerstvolgende zittingsperiode terdege in hun beleid rekening hebben te houden. Het gaat hier om o.m. de bij de kamer ingediende ontwerp kaderwet specifiek welzijn, ontwerpwet reorganisatie binnenlands bestuur en ontwerpwet voorzieningen gezondheidszorg, en de bij wijze van overgangmaatregel c.q. als voorloper hiervan afgekondigde of af te kondigen rijksbijdrageregelingen:

- Rijksbijdrageregeling Sociaal-Kultureel Werk: (regelende het jeugd- en jongerenwerk, de samenlevingsopbouw, vormingswerk voor volwassenen, peuterspeelzaalwerk, speeltuinwerk, voorlichtingswerk, amateuristische kunstbeoefening en kunstzinnige vorming) Bedoeling was deze in te voeren per 1-1-'78, door demissionaire status van kabinet nu verschoven naar 1-1-'79.
- Rijksbijdrageregeling Plaatselijk Vormings- en Ontwikkelingswerk: per 1 juli 1976 van kracht geworden.
- Rijksbijdrageregeling Maatschappelijke Hulp en Dienstverlening aan jongeren en jongvolwassenen: 1 juli 1977 in werking getreden.
- Rijksbijdrageregeling Kinderdagverblijven: afgekondigd op 6 mei 1977 met terugwerkende kracht tot 1 januari 1977.
- Rijksbijdrageregeling Algemeen Maatschappelijk Werk: in voorbereiding, tijdsplanning nog onbekend.

De eerste heeft rechtstreekse gevolgen voor het provinciale beleid, de overige raken primair de gemeenten maar indirect ook weer de provinciën.

Kern van de zaak is dat vanaf heden het welzijnswerk onderwerp van planning en gerichte programmering wordt.

Kort samengevat komt het hierop neer:

Rijkssubsidiereregelingen voor velerlei welzijnsactiviteiten, waarbij de subsidiëring altijd plaats vond door het rijk en de provincie en/of de gemeente, worden gaandeweg vervangen door rijksbijdrageregelingen, waarbij de lagere overheid subsidieert en het rijk onder bepaalde voorwaarden een bijdrage verleent in de kosten van de subsidiëring aan die lagere overheid. Konsekwenties zijn o.m.:

- 1) Provincieën en gemeenten bepalen en subsidiëren hun eigen beleid en kunnen zich niet langer verschuilen achter cq. konformereren aan het subsidie (voorwaarden-)beleid van het rijk.
- 2) Provincieën en gemeenten krijgen uitdrukkelijk taken toegewezen, moeten voor die taken (voor het eerst!) een zgn. welzijnsplan opzetten en kunnen van het rijk voor de uitvoering daarvan een bijdrage in één geldsbedrag (lump sum) krijgen.
- 3) Om voor een rijksbijdrage in de provinciale taken in de sociaal-kulturele sektor in aanmerking te komen, zullen de provinciën het rijk de volgende stukken moeten overleggen:
 - a. een meerjarenplanning voor het gehele sociaal-kulturelewerk op provinciaal nivo (vier jaar, elk jaar verschuivend;
 - b. een concreet jaarprogramma, waarin opgenomen de activiteiten en voorzieningen die in dat jaar zullen worden gesubsidiëerd;
 - c. de procedure van de planning en programmering zal moeten worden vastgelegd in een "provinciale planprocedure verordening" waaruit duidelijk moet blijken dat democratische overleg- en besluitvormingsprocedures, inspraak en medezeggenschap m.b.t. de ontwerpen voor het belanghebbende particuliere initiatief en gewone burgers, potentiële gebruikers van de welzijnsvoorzieningen, enz. enz. wordt vastgelegd;
 - d. voor alle deelaspecten van welzijnsbeleid zullen - ook die welke tot op heden helemaal niet of bij afzonderlijke statenbesluit werden gesubsidiëerd - subsidieregelingen moeten worden ontworpen en vastgesteld.

Zonder in dit stadium op alle aspecten die aan deze fundamentele beleidswijzigingen vast (kunnen) zitten nader in te gaan - het ontwikkelen van een D'66 visie op zowel de maatregelen van het rijk als die van de lagere overheden vormt een eerste brok werk voor de zojuist gestarte landelijke werkgroep welzijnsbeleid - dienen de volgende zaken aan onze aktiebeginselen getoetst en in een D'66 provinciaal program verwerkt te worden:

- 1) Grote delen van het welzijnswerk zullen duidelijk worden "gepolitiseerd", d.w.z. worden onderwerp van planning, keuzegedrag, prioriteitstelling in democratisch opgezette overlegvormen van overheid, partikulier initiatief en wat genoemd wordt in vakjargon "het maatschappelijk initiatief" (groepen burgers die een sociaal-kultureel belang gebundeld willen behartigen maar nog geen organisatievorm daarvoor hebben gevonden).
- 2) De provinciale overheid is en blijft verantwoordelijk voor de vaststelling en de uitvoering van de ingediende plannen en programma's. De functie, verantwoordelijkheid en (openbare) controle op zowel het uitvoerende, gesubsidieerde partikuliere initiatief als allerhand adviesinstanties die in de planvorming en besluitvorming door de staten daarentrent een rol (kunnen) spelen zal veel duidelijker en systematischer moeten worden bepaald en vastgelegd.
- 3) De subsidiëring van allerlei welzijnsactiviteiten en voorzieningen zal niet langer gekoppeld zijn aan het samengaan van activiteiten + beroepskracht / en + een vrijwel dagelijks geopend gebouw, de lagere overheid zal zelf bepalen of ze subsidiemiddelen stopt in akkomodatie, in personeel, in activiteiten dan wel (wisselende) combinaties hiervan.
- 4) En tenslotte: de hele operatie moet voor het rijk "budgettair neutraal verlopen" m.a.w. er komt niet meer geld beschikbaar van de rijksoverheid, terwijl een deel van het geld dat nu via een hele trits op zich uiteenlopende rijkssubsidiereregelingen naar provincies en gemeenten is gestroomd, wordt afgezonderd t.b.v. "het bijtrekken van achterstands-situaties". Parallel aan deze hele decentralisatieoperatie streeft het rijk nl. naar een veel evenrediger verdeling van overheidsmiddelen over het hele land om iedere Nederlander een gelijkmatig aandeel in het genot van (algemene) welzijnsvoorzieningen te verschaffen.

De provinciale en gemeentelijke plannen worden met name op laatstgenoemd punt (naast doelmatigheid, voorkomen van dure overlappingsen en het bijtrekken van tot nu toe onderbedeelde welzijnsfuncties) getoetst alvorens de rijksbijdrage wordt vastgesteld. Het provinciale welzijnsbeleid zal zich in hoofdzaak concentreren op de zgn. "steunfuncties", functies in de tweede lijn, uitgevoerd door beroepskrachten die dienstverlenend, begeleidend en beleidsadviserend optreden naar het uitvoerend werk dat met vrijwilligers en "ondersteunende" beroepskrachten op lokaal nivo gestalte krijgt. Daarnaast heeft de provincie uiteraard veel van doen met de destijds (in de periode Klompé van CRM) in het leven geroepen welzijnsraden op provinciaal nivo die naast adviseerende en beleidsvoorbereidende taken t.b.v. de provincie zelf, ook vele taken t.b.v. gemeentebesturen en het in de provincie werkzame partikuliere initiatief vervullen. De enkele jaren geleden door een speciale "beraadsgroep" in opdracht van het kabinet uitgebrachte "knelpuntennota m.b.t. de harmonisatie van de welzijnswetgeving" adviseerde de hele "raden rim-ram" tot één adviesorgaan per overheid samen te smelten: het zgn. "kristallisatiepunt" voor alle in het geding zijnde welzijnsbelangen op het betreffende gemeentelijke cq. provinciale nivo. De in voorbereiding zijnde "kaderwet specifiek welzijn" spreekt wijselijk van "het adviesorgaan" en laat taakstelling en vormgeving aan de lagere overheden zelf over.

Tegen de achtergrond van bovenstaande "in telegramstijl" weergegeven ontwikkelingen in "welzijnsland" lijkt het gewenst dat een D'66 program voor provinciale staten tenminste de volgende punten/overwegingen bevat:

Welzijnsbeleid

D'66 zet zich in voor een gelijkwaardige behandeling en evenredige aandacht voor de bestuurlijke, de sociaal-ekonomische en de sociaal-kulturele sectoren binnen het provinciale takenpakket. Zij doet dit in het besef dat het welzijn van de bevolking - zowel individueel als kollektief - slechts bereikt en voor de toekomst veilig gesteld kan worden door een goed samenspel tussen welvaartsverhogende (soms welvaarts-konserverende) en welzijnsbevorderende activiteiten en voorzieningen in de samenleving. Een vernieuwend welzijnsbeleid dient zich volgens D'66 dan ook in het bijzonder te richten op:

- het eenvoudiger, overzichtelijker en doorzichtiger maken van provinciaal en regionaal werkzame welzijnsvoorzieningen;
- het doelgerichter en doelmatiger functioneren van voorzieningen door versterking van de positie van de cliënt/afnemer of deelnemer tegenover diensten-, steun- en hulpverlenende instanties;
- waar mogelijk gedecentraliseerde (regionale) uitvoering en verruiming van participatiemogelijkheden o.m. door vermindering van de invloed van specialistische deskundigen en versterking van de rol van vrijwillig medewerkers en praktijkdeskundigen;
- het beter vatbaar maken van het provinciale welzijnsbeleid voor inspraak, medezeggenschap en controle door de direkt betrokkenen en belanghebbenden.

Het gaat D'66 daarbij om "beter" in plaats van "meer", om inhoud boven omvang, om kwaliteit boven kwantiteit, om doelmatigheid boven franje, om doeltreffendheid boven prestige.

Richtsnoer voor het provinciale beleid in al zijn onderdelen is het welbevinden van de mens in zijn natuurlijke, zijn sociaal-kulturele en zijn ruimtelijk geordende milieu. Het welzijnsbeleid draagt daaraan meer specifiek bij door het scheppen en waar mogelijk verruimen van mogelijkheden tot ontplooiing en vormgeving van sociale en kulturele vermogens en behoeften van individuen en groepen.

a. maatschappelijk welzijn / sociale dienstverlening

D'66 is van mening dat de provinciale taken in het kader van de Algemene Bijstandswet optimaal benut moeten worden, opdat de bijstandverlening meer wordt geïndividualiseerd. D'66 streeft naar stimulering van een betere samenwerking tussen de verschillende soorten van maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg.

D'66 zal meewerken aan het tot stand brengen van een goed samenhangend en doelmatig opgezet geheel van voorzieningen t.b.v. ouderen en gehandicapten. Opdat iedereen zo lang mogelijk ingeschakeld kan blijven in het sociale leven moet het provinciaal beleid gericht zijn op open bejaardenwerk, voorzieningen voor bejaardenwoningen, service- en verzorgingstehuizen, bejaardenoordelen en verpleegtehuizen en, niet in de laatste plaats, inspraak- en medezeggenschapswaARBORGEN voor diverse categorieën ouderen zelf.

Wat betreft het gehandicaptenbeleid streeft D'66 naar koördinatie van de dienstverlening, voor gehandicapten geschikte woningen in bouwplannen, verpleegtehuizen, dagverblijven, pensiontehuizen, betere integratie van sociale werkplaatsen en goede geografische spreiding van voorzieningen.

b. volksgezondheid

De wet ziekenhuisvoorzieningen en de wet ambulance vervoer vergen van de provincie krachtige activiteiten op het gebied van de planning, stimulering en koördinatie. Het hiertoe benodigde ambtelijk apparaat dient zo nodig tot het juiste peil ontwikkeld te worden.

c. rekreatiesport

Het beoefenen van rekreatiesport, ook door niet georganiseerden, verdient de steun van de provinciale overheid, onder meer door een investerings- en openstellingsbeleid. Openluchtrekreatievoorzieningen dienen voor een belangrijk deel dicht bij woonkernen te worden gesitueerd.

d. emancipatie

De provincie moet, naar de mening van D'66, bevorderen dat alle groepen in onze samenleving gelijke kansen krijgen. Met name die groepen, die vanwege hun geringe getal een achterstand positie hebben, verdienen extra aandacht.

D'66 is voorstander van kleine kampen van woonwagengewoners in of nabij kleine kernen. De provincie dient zo nodig druk uit te oefenen op de gemeenten, wil zij haar planningstaak serieus nemen.

In overleg met Zuid-Molukkers en Surinamers wordt een beleid opgesteld, dat gericht is op acceptatie van deze groepen met erkenning van hun eigen waarden en normen. Het beleid ten aanzien van buitenlandse werknemers dient meer dan tot nu toe voorwaardenscheppend te zijn voor gelijkwaardige kansen voor deze groepen.

D'66 is zich ervan bewust dat emancipatie een mentaliteitswijziging vereist. Zij pleit dan ook voor een voorwaardenscheppend beleid en het aanstellen van een emancipatie konsulent op provinciaal nivo.

De provincie zal gemeentelijke welzijnsplannen toetsen op de mate waarin overleg en inspraak van kulturele minderheden heeft plaats gevonden, optimale integratiemomenten zijn aangegeven en aanvullende eigen activiteit binnen de kulturele minderheden mogelijk wordt gemaakt en zo nodig zal de provincie in lakunes voorzien.

Van de subsidies door de provincie verleend aan bestaande vrouwenorganisaties, moet een deel gereserveerd worden voor de behartiging van de belangen van de ongeorganiseerde vrouwen en voor initiatieven, die uit deze groep voortkomen. Met name wordt hier gedacht aan de vrouwen van tijdelijk of definitief in Nederland verblijvende buitenlandse werknemers.

Toepassing van deeltijdarbeid dient, waar mogelijk, door de provincie te worden bevorderd, hetzij bij haar eigen ambtelijk apparaat en diensten, hetzij in de privé-sektor.

De provincie moet er rekening mee houden, dat vrouwen gerechtigd zijn op gelijke voet met mannen een overheidsambt te bekleden, hetgeen niet tegengesproken mag worden of waarover geen andere indruk mag worden gewekt in de teksten van te plaatsen personeelsadvertenties.

e. jeugd

In een door de provincie te ontwerpen beleidsplan wil D'66 de emancipatie van de jongere categorie burgers bevorderd zien door de volgende maatregelen:

- In door de provincie ingestelde werkgroepen en ad hoc commissies, die zich bewegen op een terrein, dat ook voor jongeren van belang is, zullen zij vertegenwoordigd zijn.
- Binnen het kader van verdere democratisering wordt de maatschappelijke en politieke vorming van jeugdigen en jongeren tot mondige en kritische burgers bevorderd.
- De provincie streeft naar verduidelijking van haar functies naar grotere toegankelijkheid van het provinciale apparaat voor (groepen) jeugdigen en jongeren.
- De provincie stimuleert en ondersteunt de sociaal-kulturele opvang van werkloze jongeren zoveel mogelijk binnen de bestaande sociaal-kulturele en edukatieve voorzieningen.
- De provincie werkt mee aan het streven tot herverdeling van arbeid door "in eigen huis" meer parttime dienstverbanden in te voeren.
- Aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (indien deze reeds bestaat: de naam noemen, anders "de op te richten...") wordt verzocht de mogelijkheden te onderzoeken voor de opzet van kleinschalige werkprojecten voor werkloze jongeren.

- De provincie bevordert binnen het kader van haar mogelijkheden, dat woonruimte wordt gerealiseerd voor andere vormen van samenleven dan het gezinsverband en voor alleenstaanden en tweepersoonshuishoudens, waaronder veel jongeren zijn.
- De provincie bevordert, dat ook in het meerjarenplan voor sociaal-kultureel werk de emancipatie van jonge vrouwen en meisjes uitdrukkelijk aan de orde komt.

f. bejaarden

Het beleid ten aanzien van bejaarden moet op gemeentelijk, provinciaal en landelijk nivo gelijkgeschakeld worden voor zover dit de individuele bejaarde burger ten goede komt. D'66 is van mening dat het provinciaal beleid ook gericht dient te zijn op totstandbrenging en/of instandhouding van die voorzieningen, die erop gericht zijn de bejaarde burgers zo lang als mogelijk zelfstandig aan het leven in al haar facetten deel te laten nemen.

g. sociaal-kulturele voorzieningen

De decentralisatie van het rijksoverheidsbeleid in de sociaal-kulturele sektor, o.m. tot uitdrukking komend in de door D'66 ondersteunde omzetting van rijkssubsidieregelingen in rijksbijdrageregelingen en de voorbereiding van een kaderwet specifiek welzijn, maakt het meer dan ooit noodzakelijk dat de provincie een doeltreffend en doelmatig beleid terzake de vervulling van steunfuncties op sociaal-kultureel terrein formuleert en uitvoert.

D'66 is mede daarom van mening dat hoge prioriteit dient te worden gegeven aan:

- adequate toerusting (personeel, eventueel her- en bijscholingsfaciliteiten e.d.) van de betrokken griffieafdelingen teneinde deze voor te bereiden op verzaarde en gedeeltelijk nieuwe taken in het kader van de provinciale welzijnsplanning en beleidsvoering;
- ontwerpen van een meerjarig beleidsplan waarin doelstellingen en alternatieven voor een prioriteitenbepaling in de brede kring van betrokkenen en belanghebbenden bespreekbaar is;
- herbezinning op taken, samenstelling en werkwijze van provinciale en regionale raden op maatschappelijk en kultureel terrein, waar nodig of gewenst aanpassing van hun adviserende en beleidsvoorbereidende functies aan de inspraak- en besluitvormingsprocessen welke t.b.v. de vaststelling van het provinciale beleid dienen te worden ontwikkeld;
- konkretiseren van het beleid in subsidieregelingen voor de deelsektoren van het sociaal-kulturele beleidsterrein; deugdelijke beroepsprocedures dienen daarin opgenomen te zijn.

D'66 zal er nauwlettend op toezien dat openheid en openbaarheid kenmerkend zijn en blijven bij de ontwikkeling van het sociaal-kulturele beleid en dat alle bij dit beleid betrokken organisaties, instellingen en andere belanghebbende groepen uit de bevolking op basis van gelijkwaardigheid aan opinievorming en beleidsvoorbereidend overleg kunnen deelnemen.

D'66 vindt het noodzakelijk dat de resultaten van beleidsvoorbereidend overleg, adviezen en aanbevelingen met betrekking tot alternatieven alsmede minderheidsstandpunten bij de voorstellen van provinciale staten tot vaststelling van beleidsplannen dienen te worden gevoegd, opdat zij in de beraadslaging over de beleidsalternatieven volledig worden betrokken.

VIII KULTUUR

Zonder dat de provinciale overheid zich enig oordeel aan kan matigen over kulturele waarden, is D'66 van mening dat ook de provinciale overheid alles in het werk moet stellen om het kultureel beleid om te smeden tot een samenhangend kultureel beleid, wat inhoudt dat de provincie, waar mogelijk en zonder tot dubbelures met gemeenten te komen, alle uitingen van kunst moet favoriseren en de zaken samenbinden. De provincie zal met een meerjarenprogramma moeten komen om alle partikuliere en overheidsinitiatieven samen te smelten tot een vorm van ware kunstbeleving, die behalve wortelschiet in de burgerij ook een allesomvattende uiting is van de gevoelens die heden ten dage leven. De provinciale taak op het gebied van de kunst en kultureel zal zich concentreren op het plannen en sturen, de uitvoerende taak ligt voornamelijk bij de gemeenten wat het scheppen van voorwaarden betreft en bij de individuele burgers en kunstenaars, voor wat het scheppen werk betreft. Het is schadelijk voor de ontwikkeling van de kultureel om met behulp van administratieve machtsmiddelen een bepaalde stijl of denkrichting op te dringen.

voorwaardenscheppend kunstbeleid

D'66 pleit derhalve voor een voorwaardenscheppend kunstbeleid, waarbij de overheid zich niet mag laten leiden door de criteria van hun individuele smaak en opvatting. Natuurlijk kan de overheid niet ontkomen aan het doen van keuzen, maar zij dient de objectiviteit daarvan te bevorderen door de besluitorganen te decentraliseren, de stem van de betrokkenen (producenten en consumenten) daardoor te laten spreken, de mechanismen en criteria die tot een keuze leiden openbaar te maken en het stellen van prioriteiten binnen de beschikbare budgetten evenmin centralistisch op te leggen.

IX ONDERWIJS

Wettelijk heeft de provincie hier slechts bescheiden taken maar D'66 vindt wel dat een actief provinciaal beleid gewenst is op het gebied van de onderwijsranddiensten en onderwijsvoorzieningen t.b.v. specifieke minderheidsgroepen zoals woonwagenbewoners, buitenlandse werknemers en soms konsentraties van rijksgenoten, Zuid-Molukkers of Surinamers.

D'66 is bovendien van mening dat de provincie bij dient te dragen aan de maatschappelijke vorming van deelnemers en docenten aan het algemeen voortgezet en beroepsgericht onderwijs door een actieve voorlichting over de taak en functie van de provinciale overheid en de adviserende en beleidsvoorbereidende diensten en organen op provinciaal nivo.

HOOFDBEGROTING POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

Omschrijving van de inkomsten	Werkelijke inkomsten of vermoedelijk beloop in 1977	Geraamd bedrag voor:		Omschrijving van de uitgaven	Werkelijke uitgaven of vermoedelijk beloop in 1977	Geraamd bedrag voor:	
		1977	1978			1977	1978
Saldi per 1-1-1977	f 70.500,-	P.M.	f -,-	Secretariaat	f 170.000,-	f 12.000,-	f 190.000,-
Contributies	f 370.000,-	f 50.000,-	f 700.000,-	Financiële administratie	f 8.000,-	f -,-	f 58.000,-
Nagekomen contributies	f 460,-	f 3.000,-	f 2.000,-	Uitgaven RTV	f 15.000,-	f 2.000,-	f 15.000,-
Donaties, schenkingen enz.	f 2.000,-	P.M.	f 2.000,-	Democraat	f 50.000,-	f 8.000,-	f 70.000,-
Regeringssubsidie RTV	f 15.000,-	f 5.000,-	f 15.000,-	Accountantskosten	f 10.000,-	f 5.000,-	f 15.000,-
Congresbijdragen	f 18.000,-	f 4.000,-	P.M.	Congressen	f 16.000,-	f 4.000,-	P.M.
Rente SWB D'66	P.M.	f 5.000,-	f -,-	Afdracht afdelingen	f 20.000,-	f 5.000,-	f -,-
Overige inkomsten	f 8.000,-	f 1.000,-	f 2.000,-	Schulden 1976	f -,-	f 2.000,-	f -,-
Publiciteit(fonds)	f -,-	f 10.000,-	P.M.	Publiciteit(fonds)	f -,-	f 22.000,-	f 80.000,-
Opbrengsten Democraat	f 2.000,-	f -,-	f 15.000,-	Bijdragen aan regio's	f -,-	f -,-	f 80.000,-
Inkomsten secretariaat	f 3.000,-	f -,-	f 12.200,-	Bijdrage aan verkiezingsfonds	f 60.000,-	f -,-	f 50.000,-
Inkomsten administratie	f -,-	f -,-	f 20.000,-	Subsidie PSVI D'66	f 10.000,-	f -,-	f 31.000,-
Vorderingen 1976	f -,-	f 2.000,-	f -,-	Hoofdbestuurkosten	f 4.000,-	f -,-	f 32.000,-
				Kosten VAR	f 2.500,-	f -,-	f 18.000,-
				Afschrijving en onderhoud	f 1.000,-	f -,-	f 3.000,-
				Subsidie SWB D'66	f 32.000,-	f 20.000,-	f 50.000,-
				Reservering t.b.v. huisvestingsfonds	f -,-	f -,-	f 50.000,-
				Personeelsfonds	f 90.000,-	f -,-	f 10.000,-
				Onvoorzien	f -,-	f -,-	f 16.200,-
				Voordelig saldo toe te voegen aan personeelsfonds	f 460,-	f -,-	f -,-
TOTAAL:	f 488.960,-	f 80.000,-	f 768.200,-	TOTAAL:	f 488.960,-	f 80.000,-	f 768.200,-

 TOELICHTING OP DE HOOFDBEGROTING
 POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

Uitgaven

Voor de posten: secretariaat, financiële administratie, Democraat, publiciteit, verkiezingsfonds, hoofdbestuurkosten en kosten VAR, zijn deelbegrotingen gemaakt welke op de ALV ter inzage liggen.

Secretariaatskosten

Deze post omvat de salarissen incl. sociale lasten, van vier medewerkers, die tezamen voor 108 uur per week aangesteld zijn.

De huur van het pand Javastraat 6, 1ste verdieping gedeeltelijk, ad. f.1200,- per maand inclusief servicekosten.

Voor verdere specificatie zie deelbegroting I.

Financiële administratie

Deze post omvat het salaris en de sociale lasten van de administrateur.

Voor verdere specificatie zie deelbegroting II.

Democraat

De drukkosten voor de uitgave van 9 nummers inclusief verzendgereed maken en portij.

Voor verdere specificatie zie deelbegroting III.

Subsidie Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66

De maximale subsidie van de Politieke Partij Democraten '66 aan de Stichting Wetenschappelijk Bureau Democraten '66.

Publiciteit

Deze post omvat uitgaven t.b.v. publiciteit en ledenwerving.

Voor verdere specificatie zie deelbegroting IV.

Bijdrage aan regio's

In afwijking tot voorgaande jaren wordt de afdracht-regeling gewijzigd in een bijdrage-regeling van de Politieke Partij Democraten '66 aan de regio's.

Onder regio wordt dan verstaan het gebied dat de gehele provincie bestrijkt. Onder regiobestuur het bestuur dat door deze regio is gekozen tijdens een Algemene Regio Vergadering (ARV). Bijdragen worden uitsluitend uitgekeerd aan de penningmeesters van Democraten '66 van de betreffende regio.

De bijdrage van het hoofdbestuur aan de regio bedraagt voor 1978 f. 10,- per lid. Peildata voor uitkering zijn 1 februari en 1 augustus van het contributiejaar. De bijdrage wordt berekend naar het aantal leden in de regio per 1 januari van het jaar van uitkering. De uitkering aan de regio's is uitsluitend bestemd voor het functioneren van het apparaat. Buitengewone uitgaven zullen uit buitengewone middelen moeten worden bestreden.

Voor verkiezingscampagnes komt een aparte regeling voor wat de hulpmiddelen betreft.

Bijdrage aan Politieke Partij Democraten '66 aan verkiezingsfonds

De bijdrage als startbedrag voor de Provinciale Staten en Gemeenteraadsverkiezingen ter nadere verrekoning.

Hoofdbestuurskosten

De kosten van zaalhuur, reiskosten en logieskosten buitenland volgens categorie B rijksregeling. Begroting van reiskosten van HB-leden na advies Financiële Commissie en penningmeester. Hulpmiddelen HB enz.

Voorlopige Advies Raad (VAR)

De kosten van zaalhuur voor ca. 10 vergaderingen per jaar. Een vergoeding van reiskosten met ingang van 1-1-1978 na advies van de Financiële Commissie en penningmeester in overleg met de voorzitter van de VAR.

Huisvestingsfonds

Een te kweken reserve over een periode van twee à drie jaar voor de verwerving van een eigen pand.

Personeelsfonds

Een liquiditeitsreserve ten bedrage van maximaal f. 100.000,- ten behoeve van een garantie voor de salarispost secretariaat en administratie.

Inkomsten

Contributies

De contributies begroot op 8000 leden à f. 87,50 per lid op basis van de contributieregeling 1978.

VERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER

In oktober van het vorig jaar heb ik in de Democraat te kennen gegeven, dat een terzake deskundig penningmeester het financiële beleid van de partij op langere termijn zou moeten gaan uitzetten.

Door omstandigheden was het voor mij niet mogelijk andere taken op mij te nemen en heb ik gemeend er goed aan te doen het penningmeesterschap voort te zetten in een belangrijke periode die komen ging - de verkiezingen.

Ik heb U ook verteld dat de financiële administratie met de hand werd gevoerd. Na mijn verkiezing als penningmeester ben ik er in geslaagd begin maart 1977 hulp te krijgen van een boekhoudkundige kracht, de heer H. Muylaert. Ik ben hem veel dank verschuldigd omdat hij met een enorme inzet de boekhoudkundige achterstand over 1977 heeft weten in te halen. De gehele boekhouding voor 1977 is bij. Het stelt ons in staat reeds eind oktober met de accountantscontrole aan te vangen zodat hopelijk eind januari 1978 het verslag over 1977 inclusief het verkiezingsfonds gereed zal zijn.

De financiële ledenadministratie welke gescheiden wordt gevoerd van de ledenadministratie van het secretariaat zal nog dit jaar gereed komen. Hiertoe is de organisatorische opzet reeds uitgevoerd en op het secretariaat aanwezig. Medio november zal worden overgegaan tot de benoeming van een administrateur in dienst van de partij. Deze administrateur zal de gehele financiële administratie van de partij onder verantwoordelijkheid

van de penningmeester gaan voeren. Voorts is het be- ginsel van kwartaalcontroles door de accountant inge- voerd.

Met de Financiële Commissie heb ik regelmatig en in- tensief overleg gevoerd. De adviezen van deze commis- sie hebben mij gesteund in mijn financieel beleid. Ik breng de leden dan ook gaarne mijn dank uit voor de samenwerking. De jaarrekening 1976 en de balans 1976 verkregen de accountantsverklaring van Klijn- veld Kraayenhof en Co. te Haarlem.

Het integraal verslag van deze accountants ligt op de ALV voor een ieder ter inzage.

De financiële stand van zaken van de partij komt tot uitdrukking in de tussentijdse exploitatierekening en de balans tot 31-8-1977 en de exploitatierekening van het verkiezingsfonds eveneens op 31-8-1977.

Gemakshalve moge ik verwijzen naar de overzichten wel- ke onder mijn verantwoordelijkheid zijn tot stand ge- komen.

De overzichten geven een geflatteerd beeld. Er zijn nog uitgaven te doen welke echter allen binnen het raam van de bijgestelde begrotingen kunnen plaats vin- den.

De intensieve contacten met de beheerders van deel- begrotingen zoals het secretariaat en het verkiezings- fonds, hebben de uitgaven binnen de inkomsten kunnen houden.

F. Rogier en J. Veldhuizen -in het bijzonder-ben ik dank verschuldigd voor hun medewerking dat zij dit in het kader van hun deelbegrotingen mogelijk hebben gemaakt. De toename van het aantal leden tot + 8000 en met een gemiddelde contributie bijdrage van ca. f. 50,- per lid, heeft mogelijk gemaakt dat meerin- komsten meeruitgaven konden dekken.

De boekhouding en de financiële ledenadministratie zijn thans zover ingericht en geëffectueerd dat een basis voor een financieel beleid kan worden gelegd. Een DBlid met bijzondere taak als tweede penningmees- ter de contacten met de regiopenningmeesters en hun noden te onderhouden, is onderdeel geworden van het beleid.

Voor wat de begroting voor 1978 betreft is het vol- gende mede te delen.

De contributieregeling voor 1978 is gewijzigd. Op basis van de cijfers over 1977 is berekend welke in- komsten mogen worden verwacht voor 1978. De nieuwe contributieregeling ligt nog steeds beneden de rege- lingen van andere politieke partijen.

De hoofdbegroting voor 1978 is in deze Democraat opge- nomen.

Voor enkele posten is een deelbegroting opgemaakt waarbinnen de beheerders van deze deelbegrotingen vrij kunnen werken.

Maandoverzichten van de administratie zullen ons in staat stellen inkomsten en uitgaven van deze begro- tingen te bewaken, zodat ook tijdig ingegrepen kan wor- den.

De bijdrage aan de regio's neemt toe naarmate de re- gio's zorg dragen voor meer leden. Ik meen met de voorgestelde bijdrage regeling aan de behoeften van de regio's in belangrijke mate te zijn tegemoet gekomen.

Rest mij mede te delen dat met de voorgestelde contri- butieverhoging een meerjarenplanning mogelijk wordt. Reserves worden gekweekt voor een huisvestingsfonds en een personeelsfonds.

Arnhem, 15 oktober 1977
E.F. Maas, penningmeester

ACCOUNTANTSVERKLARING

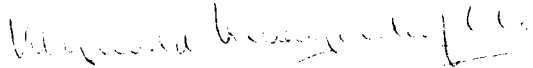
Wij hebben de jaarrekening 1976 van de VERENIGING POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66, 's-Gravenhage, gecontroleerd.

Op grond van dit onderzoek zijn wij van oordeel, dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereniging op 31 december 1976 en van het resultaat over het jaar 1976.

In de jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de - zelfstandig optredende - afdelingen niet begrepen.

Haarlem, 31 mei 1977.

KLYNVELD KRAAYENHOF & CO., Accountants

VERENIGING POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66
's-Gravenhage

Toelichting op de balans per 31 december 1976 en op de staat van baten en lasten over 1976.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

1. Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen voor nominale bedragen.
2. Kantoorinrichting en -machines, votometer

Opgenomen voor de aanschaffingswaarde, c.q. taxatiewaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen, berekend op basis van de aanschaffingswaarde en de geschatte economische levensduur.

3. Voorraad brochures, enz.

Wordt p.m. opgenomen.

4. Verkiezingsfonds

Betreft in 1976 gemaakte kosten onder aftrek van reeds in 1976 ontvangen bijdragen.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN BATEN EN LASTEN

1. Baten

Als baten van een boekjaar worden verantwoord de op dat boekjaar betrekking hebbende ontvangsten, ook wanneer deze in een ander boekjaar worden ontvangen, met uitzondering van:

- ontvangen giften, donaties en bijdragen;
 - opbrengsten Democraat;
 - opbrengsten van drukwerken, rapporten etc. en
 - opbrengsten verhuur votometer
- waarvoor het kasstelsel wordt gehanteerd.

2. Afschrijvingen

Lineaire afschrijving over de aanschaffingswaarde, c.q. taxatiewaarde op basis van 33 1/3%, c.q. 20%.

3. Overige lasten

Komen ten laste van het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Niet uit de balans blijvende verplichting

De Vereniging heeft haar vordering op de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66, 's-Gravenhage, per 31 december 1976 ten achter gesteld bij de vorderingen van derden op de stichting. Voorts heeft de Vereniging zich garant verklaard voor de voldoening van de schulden van de stichting aan derden.

KANDIDAATSTELLING BESTUUR PSVI D'66

In de Democraat heeft U regelmatig kunnen lezen over de geboorte van ons PSVI. Daar het hoofdbestuur het onverantwoord vond te wachten tot het congres, is het Instituut inmiddels opgericht en heeft het HB een voorlopig bestuur geformeerd. Elders in deze Democraat is de samenstelling van dit bestuur vermeld.

De algemene ledenvergadering van D'66 dient echter volgens de statuten van het instituut het bestuur te verkiezen. In verband hiermede maakt het hoofdbestuur bekend dat de kandidaatstelling voor het bestuur van het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut D'66 is geopend. Kandidaatstelling dient schriftelijk te geschieden via het indienen van een ondertekende vragenlijst, die op telefonische aanvraag door het secretariaat wordt toegezonden. Inzending dient te geschieden vóór donderdag 17 november 1977, 12.00 uur bij het landelijk secretariaat.

Frans Rogier
secretaris-organisatie

VERKIEZINGEN GEMEENTERADEN

Op 31 mei 1978 zijn er verkiezingen voor de gemeenteraden. Reeds nu is bekend dat D'66 in een groot aantal gemeenten zal meedoen. Ook deze verkiezingen eisen een grondige voorbereiding. Het hoofdbestuur zal in de volgende Democraat nadere richtlijnen voor deze verkiezingen bekend maken. Het ligt in de bedoeling ook voor de voorbereiding van deze verkiezingen een landelijk schema te hanteren. De regio's zullen binnenkort voor deze verkiezingen plaatselijke verkiezingscommissies moeten benoemen. Afdelingen wordt aangeraden hiervoor z.s.m. overleg met hun regiobestuur te plegen. Het ligt bovendien in de bedoeling binnenkort een ad hoc commissie te formeren, die aan jonge afdelingen of plaatselijke kernen adviezen geeft over de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

KORRESPONDENTIE AAN HET HOOFDBESTUUR

Het hoofdbestuur en het landelijk secretariaat worden momenteel overspoeld door een bonte hoeveelheid korrespondentie. Vragen van regio's, subregio's, afdelingen en individuele leden vormen de hoofdmoot. Het is duidelijk dat er een overweldigende behoefte aan veelsoortige informatie is. Helaas bevatten een aantal brieven ook onderwerpen die in de Democraat reeds uitgebreid zijn besproken. Het is bovendien de bedoeling dat de afdelingen zich met allerlei vragen en problemen in eerste instantie wenden tot hun regiobestuur. Wij proberen de stroom korrespondentie bij te benen, maar vragen er begrip voor dat sommige, niet urgente brieven even moeten wachten of telefonisch worden afgedaan.

Frans Rogier
secretaris-organisatie

BALANS PER 31 DECEMBER 1976

ACTIVA	per 31-12-1976	per 31-12-1975	PASSIVA	per 31-12-1976	per 31-12-1975
Kantoorinrichting en machines	f 4.730	f 900	Schulden en nog te betalen		
Votometer	f -	f -	kosten:		
Voorraad brochures enz.	PM	PM	Crediteuren	f 12.068	f 12.925
Verkiezingsfonds	f 13.212	f -	Vooruitontvangen contributies	f 20.523	f 885
Vorderingen:			Nog te betalen kosten	f 23.000	f 14.662
Contributies 1976, resp.1975	f 1.438	f 2.238	Afdracht afdelingen	f 3.200	f 5.000
Subsidie omroep	f 3.732	f 3.962	Vermogen per 31-12-1975,		
Overige vorderingen	f 5.346	f 15.392	respectievelijk 1974	f 83.703	f 83.332
Stichting Wetenschappelijk			Saldo 1976, resp.1975 volgens		
Bureau D'66	f 37.000	f 59.794	staat van baten en lasten 1976	f -6.491	f 371
Geldmiddelen	f 70.545	f 34.889	Vermogen per 31-12-1976,		
			respectievelijk 1975	f 77.212	f 83.703
TOTAAL	f 136.003	f 117.175	TOTAAL	f 136.003	f 117.175

EXPLOITATIEOVERZICHT VERKIEZINGSFONDS POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66 VAN 1 JANUARI 1977 TOT EN MET 31 AUGUSTUS 1977

INKOMSTEN		UITGAVEN	
Bijdragen leden	f 160.091	Administratieve voorbereidingen campagne	f 14.109
Schenkingen	f 980	Campagnesecretariaat incl. salarissen enz.	f 34.784
Renten	f 600	Verkiezingsprogramma	f 6.711
Bijdrage uit de Partijkas	f 39.660	Campagnemateriaal buiten verk. begroting	f 10.673
Acties en dergelijke	f 2.549	Campagnemateriaal	f 101.716
Verkoop materialen	f 11.226	Verkiezingsboot	f 21.010
Diverse baten	f 5.202	Zaalhuur en diversen	f 713
		Advertentiecampagne	f 30.592
TOTAAL	f 220.308	TOTAAL	f 220.308

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 1976

B A T E N	1976	1975	L A S T E N	1976	1975
Contributies	f 68.958	f 38.976	Verlies op kantoorinrichting en -machines	-	f 280
Ontvangen giften, donaties en bijdragen	f 1.545	f 1.424	Afschrijvingen kantoorinrichting en		
Giften, middels niet te betalen declaraties	f 34.010	f -	-machines	f 1.126	f 300
Bijdragen ter zake van congressen	f 3.273	f 2.771	Huur	f -	f 9.997
Opbrengsten Democraat	f 153	f -	Gas, water en licht	f -	f 1.205
Opbrengsten van drukwerken, rapporten enz.	f 1.402	f -	Schadeclaims huur	f -	f 8.539
Subsidie omroep	f 8.232	f 3.962	Porti	f 6.269	f -
Onderverhuur Langestraat, Amsterdam	f -	f 2.326	Kantoorbehoeften, papier enz.	f 1.619	f -
Opbrengsten verhuur votometer	f 1.784	f -	Kosten boekhouding en administratieve hulp	f -	f 1.600
Advertentieopbrengsten Democraat	f 400	f -	Diverse algemene kosten	f 587	f 1.536
Bank- en postgirorente:			Zaalhuur, vergader- en overige congres-		
Ontvangen	f 1.501	f 784	kosten	f 3.635	f 2.929
Betaald	-	f - 273	Democraat	f 15.218	f -
Ontvangen van afdelingen wegens opheffing	f -	f 684	Radio- en televisiekosten	f 8.730	f 2.114
Overige baten incl. baten voorgaande jaren	f 1.013	f 305	Drukwerk en brochures	f 500	f 1.464
Bijdrage Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66	f -	f 120	Kosten vergaderingen	f 34.010	f -
Rente ontvangen van Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66	f 3.994	f 6.151	Bijdragen aan afdelingen over 1975	f - 2.558	f 5.000
			Bijdragen aan afdelingen over 1976	f 4.500	f -
			Secretariaatskosten	f 6.816	f -
			Accountantskosten	f 5.000	f 4.900
			Administratieve bijstand	f 2.000	f 600
			Overige lasten (inclusief nagekomen kosten voorgaande jaren)	f 12.465	f 395
			Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66:		
			Kwijtschelding vordering 1971 en 1972	f 9.794	
			Verstreckte subsidie 1976, resp. 1975	f 23.000	f 16.000
Totaal baten f 126.265			Totaal lasten f 132.756	f 32.794	
Nadelig resultaat 1976	f 6.491		Voordelig resultaat 1975		f 371
TOTAAL	f 132.756	f 57.230	TOTAAL	f 132.756	f 57.230

Inleiding

De huidige contributieregeling is sedert drie jaar niet meer gewijzigd. Bijstelling in verband met de gestegen kosten maken een contributieverhoging noodzakelijk, mede in het licht van de ontwikkeling van de partij.

Met de contributieregeling van 1978 moet een redelijke verhoging van de inkomsten bereikt kunnen worden, om de partij voor nu en in de nabije toekomst op een behoorlijke wijze te kunnen laten functioneren.

Contributieregeling 1978

Het contributiejaar is gelijk aan het kalenderjaar.

De minimum contributie bedraagt f. 70,- per jaar.

Bruto belastbaar inkomen boven f.40.000,- : f.140,- p.j.

Bruto belastbaar inkomen boven f.60.000,- : f.175,- p.j.

Bruto belastbaar inkomen boven f.80.000,- : f.210,- p.j.

Studenten, 65-plussers, jongeren tot 21 jaar: f.25,- p.j.

Gezinsleden betalen de helft van bovengenoemde bedragen. Studenten en 65-plussers zijn daarvan uitgesloten.

De contributie dient vóór 1 juli 1978 te zijn voldaan.

Gebruik daarvoor uitsluitende de stortingsacceptgirokaart die aan U wordt toegezonden.

Verdeling kosten

Hieronder een globaal overzicht van de verdeling van kosten over deelbegrotingen per lid op basis van 8000 leden met een gemiddelde contributie per lid van f. 87,50 (contributieregeling 1978).

		per lid
Secretariaatskosten	f 190.000,-	f 20,-
Financiële administratiekosten	f 58.000,-	f 7,25
Democraat	f 70.000,-	f 8,75
Publiciteit	f 80.000,-	f 10,-
Hoofdbestuurkosten	f 32.000,-	f 4,-
Kosten VAR	f 18.000,-	f 2,25
Bijdrage verkiezingsfonds	f 50.000,-	f 6,25
Bijdrage regio's	f 80.000,-	f 10,-
Overige uitgaven	f 122.000,-	f 19,-
	<u>f 700.000,-</u>	<u>f 87,50</u>

ABONNEMENT DEMOCRAAT

De abonnementsprijs van de Democraat blijft gehandhaafd op f. 25,- per jaar, ongeacht of dit abonnement aan het begin of aan het eind van een abonnementsjaar wordt genomen.

Leden ontvangen de Democraat gratis.

Erno Maas
penningmeester

KANDIDAATSTELLING BESTUURSTICHTING WETENSCHAPPELIJK BUREAU D'66

Zoals reeds in de vorige Democraat is vermeld dient het bestuur van de SWB te worden aangevuld. Kandidaten kunnen zich melden bij het secretariaat van de SWB D'66, tel. 070-453271; hun wordt dan een vragenlijst toegezonden die vóór dinsdag 15 november a.s. naar het secretariaat, Javastraat 6, Den Haag, moet worden gezonden.

Piet van Baarsel
secretaris SWB D'66

De Financiële Commissie bestond de afgelopen periode uit Hessel van Dijk, Stephen Tattersal (sinds maart) en Rick ten Have. Er is zesmaal vergaderd sinds november 1976, waarmee is voldaan aan art.62 van het huishoudelijk reglement. Hierin is bepaald dat de Financiële Commissie tenminste eens in de twee maanden vergaderd.

De enorme groei van de partij heeft grote gevolgen gehad voor met name de begroting 1977. De penningmeester is in goed overleg en met volledige goedkeuring van de Financiële Commissie gekomen tot het resultaat zoals u elders in de Democraat kunt vinden. De jaarstukken 1976 en de begroting 1978 zijn eveneens in de Financiële Commissie behandeld en van gunstig advies voorzien. Wij adviseren de ALV dan ook de verschillende stukken goed te keuren.

Wij willen hierbij tevens onze waardering uitspreken voor het werk van de individuele HB leden belast met een taak die directe financiële verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Met name dienen te worden genoemd de publiciteits-coördinator, de secretaris-organisatie en de penningmeester, waarbij de samenwerking met de Financiële Commissie uitstekend was te noemen.

Tot slot moet ons echter van het hart dat het collectief verantwoordelijkheidsbesef van het hoofdbestuur inzake de financiën nog niet optimaal is. Dit uit zich met name in het regelmatig verschuiven van ondermeer financiële punten op de agenda's van de hoofdbestuurvergaderingen.

Amsterdam, 13 oktober 1977

Rick ten Have.

NIEUWS VAN DE WERKGROEPEN SWB D'66

1. De werkgroep Vrede en Veiligheid heet sinds kort: werkgroep Buitenland en Defensie.
2. De werkgroep Culturele Minderheden zoekt nog enige leden met belangstelling voor andere dan Molukse problematiek.
3. Er zijn in oprichting enige ad hoc werkgroepen:
 - mobiliteit ambtenaren
 - abortus
 - arbeidsomstandighedenwet
 - euthanasie
4. Werkgroepen Binnenlandse Zaken, Achtergronden D'66, Welzijnsbeleid, Verkeer en Vervoer, Sociale en Economische Zaken begroeten met extra vreugde iedere nieuwe deelnemer.

Data van de eerstvolgende vergadering van de verschillende werkgroepen:

- 7 november: werkgroep Buitenland en Defensie (subgroep Midden-Oosten)
- 9 november: werkgroep Kunsten en Media (subgroep Media)
- 10 november: werkgroep Consumentenzaken
- 15 november: werkgroep Mobiliteit ambtenaren
- 28 november: werkgroep Sociale en Economische Zaken
- 29 november: werkgroep Kunsten en Media (subgroep Media)
- 30 november: werkgroep Onderwijs
- 1 december: bestuursvergadering Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66

Dit zijn de data voorzover bekend. Belangstellenden kunnen bij de S.W.B. vragen waar en hoe laat de bijeenkomsten zijn. Leden van de werkgroepen krijgen een convocatie.

CONGRESSTUK B I

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN STATUTEN EN
HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN D'66

Toelichting

Onderstaande voorstellen van het hoofdbestuur zijn tot stand gekomen na intensief overleg met enkele reglementenkenners en diverse organen binnen de partij. De algemene strekking van deze voorstellen is:

- a. vereenvoudigingen door te voeren, die het functioneren van de partij-organisatie positief beïnvloeden;
- b. in overeenstemming met onze democratische beginselen diverse organen meer bevoegdheden te geven om zelf hun regels te bepalen.

Onderstaand zijn slechts de voorstellen tot wijziging opgenomen met een korte toelichting. Op de congresbalie wordt het congresboek ter beschikking gesteld, waarin zowel de oude als de nieuwe tekst van de artikelen naast elkaar is opgenomen.

STATUTEN

Art. 4

D'66 kent leden en donateurs.

Toelichting:

Aanhangers en belangstellenden als een soort beperkt lidmaatschap handhaven is niet noodzakelijk en maakt de organisatie te ingewikkeld.

Art. 5

Iedere Nederlander of inwoner van Nederland van 16 jaar en ouder, die redelijkerwijs geacht kan worden in te stemmen met de grondgedachten van D'66 en die geen lid is van enige andere politieke partij, wordt als lid van D'66 toegelaten.

Toelichting

1. Tot op heden konden alleen Nederlanders lid worden. Dit houdt in dat buitenlanders die in Nederland woonachtig zijn geen lid zouden kunnen worden. Het HB is van mening dat deze beperking niet zinvol is en zelfs in het licht van de Europese samenwerking ongewenst is.
2. Een lid van D'66 kan momenteel ook lid zijn van een andere partij. Zoals reeds eerder betoogd, acht het HB het ongewenst deze mogelijkheid om van meerdere landelijke partijen lid te zijn te handhaven. Onze onafhankelijke opstelling en een duidelijk gezicht van D'66 worden hierdoor bevorderd.

Art. 10 lid 2

Voorts kent D'66 regio's, subregio's en afdelingen, alsmede de volgende bijzondere organen:

- a. de rapportagecommissie,
- b. de programma-commissie,
- c. de geschillencommissie,
- d. de financiële commissie,
- e. commissies ad hoc,
- f. werkgroepen.

Toelichting

1. Zoals reeds eerder gemotiveerd, wil het HB de (grote) regio's, die daaraan behoefte voelen, de mogelijkheid bieden zich op te splitsen in enkele subregio's.
2. De landelijke werkgroepen zijn als bijzondere organen opgenomen i.v.m. de wijziging van art.22.
3. De financiële commissie stond in de Statuten nog abusievelijk vermeld als kascommissie.

Art. 12 lid 3

Overige incompatibiliteiten met betrekking tot het lidmaatschap van vertegenwoordigende organen en bestuursfuncties binnen de partij worden bij huishoudelijk reglement gewijzigd.

Toelichting

Dit artikel biedt door toevoeging van "en bestuursfuncties" nu ook de mogelijkheid om het onverenigbaar zijn van bestuursfuncties in het HR te regelen.

Art. 20

De ALV verleent, de financiële commissie gehoord, enz.

Toelichting

'Kascommissie' vervangen door 'financiële commissie'.

Art. 22

1. Werkgroepen functioneren onder auspiciën van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66, die haar taken in haar statuten regelt. Deze statuten komen tot stand na advies van het HB en na goedkeuring door de ALV van D'66.
2. Het HB kan het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 verzoeken voor een bepaald onderwerp een werkgroep in te stellen.

Toelichting

De afgelopen periode is de praktijk gegroeid dat werkgroepen - mede uit het oogpunt van subsidiemogelijkheden - ressorteren onder de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66. Teneinde de ALV op dit terrein niet uit te schakelen is opgenomen dat de statuten van de SWB D'66 door de ALV moeten worden goedgekeurd. (Zie overigens wijziging art.65 en 66 HR.)

Art. 23

1. Een afdeling verenigt alle leden wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied, dat in beginsel één of meer gemeenten omvat.
2. Een subregio verenigt alle leden, wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied.
3. Een regio verenigt alle leden, wonende in een door het hoofdbestuur vastgesteld gebied.
4. Het huishoudelijk reglement stelt de grondregelen voor afdelingen, subregio's en regio's.
5. Afdelingen, subregio's en regio's zijn bevoegd eigen reglementen vast te stellen, mits deze geen bepalingen bevatten die in strijd zijn met statuten en huishoudelijk reglement van D'66.

Toelichting

1. Ook in dit artikel is de subregio ingevoerd.
2. De gebiedsbepaling is v.w.b. de subregio's en de afdelingen gedelegeerd aan het regiobestuur.

Art. 24 lid 2

Commissies ad hoc kunnen door de ALV en de ledenvergadering van afdelingen, subregio's en regio's worden ingesteld ter uitvoering van door deze vergadering nader omschreven opdrachten.

Toelichting

Ook hierin is de subregio ingevoegd.

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Art. 1

Aanmelding voor het lidmaatschap geschiedt bij het landelijk secretariaat. Het lidmaatschap wordt geacht in te gaan op de datum van ontvangst van de aanmelding.

Toelichting

Momenteel is schriftelijke aanmelding voorgeschreven. Dit vereist echter extra administratie en komt bovendien zeer bureaucratisch over. De ontvangstdatum wordt vermeld op de aanmelding en geldt als zodanig.

Nieuw art. 1a

Het hoofdbestuur beslist over de toelating als lid. Een besluit tot niet toelating kan slechts genomen worden op gronden ontleend aan artikel 5 van de Statuten. Van een besluit tot niet toelating staat beroep open op de geschillencommissie.

Toelichting

Dit nieuwe artikel is nodig wil er ooit enige toetsing kunnen geschieden en biedt dan tevens een beroepsrecht.

Art. 3 nieuw lid 1

De contributie voor enig jaar dient te zijn voldaan op 1 juli van dat jaar.

Art. 3 leden 1, 2 en 3

Hernummeren tot lid 2, 3 en 4.

Art. 3 lid 4

Schrappen.

Toelichting

De datum waarop de contributie moet zijn voldaan was nergens vastgelegd. Dit is echter wel gewenst teneinde tijdig te kunnen vaststellen of aan de contributieverplichtingen wordt voldaan. De bevoegdheid om afdelingscontributies vast te stellen, zoals vermeld in lid 4 hoort niet in dit algemene deel van het HR thuis.

Art. 5, 6, 7 en 8

Deze artikelen laten vervallen.

Toelichting

In aansluiting op de statutenwijziging kunnen deze artikelen over aanhangers en belangstellenden vervallen.

Art. 13

Voorts wordt de ALV ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeengeroepen op verzoek van:

- een van de kamerfrakties van D'66
- de adviesraad
- tenminste twee algemene regiovergaderingen.

Toelichting

Het huidige artikel laat nog twee zeer ingewikkelde mogelijkheden open voor leden en afdelingen, die echter praktisch onuitvoerbaar en zeker nauwelijks controleerbaar zijn. Naar de mening van het HB zijn bovengenoemde mogelijkheden om een extra ALV te eisen ruimschoots voldoende.

Art. 16 lid 1

De concept-agenda van de ALV enz.

Toelichting

De huidige tekst suggereert dat de agenda dan al vaststaat.

Art. 16 lid 2

Tot vier weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, voor de aanvang van de ALV kunnen onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd op verzoek van:

- een van de kamerfrakties van D'66
- de adviesraad
- tenminste één algemene regiovergadering.

Toelichting

Evenals bij art. 13 een vereenvoudiging, die de mogelijkheden nauwelijks beperkt.

Art. 16 lid 5

Dispensatie van lid 1 tot en met 4 van artikel 16 kan worden verleend door het HB na overleg met de kamerfrakties en de voorzitter van de adviesraad.

Toelichting

In de huidige tekst wordt overleg met de regiovoorzitters voorgeschreven. Dit is praktisch onuitvoerbaar en ook niet noodzakelijk. Het is logischer in zo'n geval overleg te plegen met de voorzitter van de adviesraad.

Art. 17 lid 1

Tijdens de ALV kunnen moties en amendementen worden ingediend die zijn goedgekeurd door tenminste één algemene regiovergadering, met dien verstande dat ieder lid tijdens de ALV moties en amendementen kan indienen die betrekking hebben op de agendapunten die volgens lid 2 en 5 van artikel 16 aan de agenda zijn toegevoegd.

Toelichting

De tweede mogelijkheid van dit artikel was beperkt tot moties, terwijl in zo'n geval amendementen vaak van groter nut kunnen zijn.

Art. 20

Behoudens het in Statuten en HR bepaalde neemt de ALV besluiten met absolute meerderheid van stemmen. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de ALV bij acclamatie een besluit nemen.

Toelichting

Het huidige artikel schrijft voor dat het verschil tussen voor- en tegenstemmers minstens vijf procent dient te bedragen. De noodzaak hiertoe was aanwezig toen de votometer werd gebruikt. Tevens biedt dit artikel de mogelijkheid, dat de ALV besluit over een bepaald besluit met tweederde meerderheid van stemmen te besluiten. Dit vereist twee besluiten, waarvan de eerste echter met absolute meerderheid van stemmen wordt genomen en dus in de praktijk geen verschil in besluitvorming geeft.

Art. 25 lid 1

Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen voor het dagelijks bestuur.

Toelichting

De mogelijkheid een ander lid kandidaat te stellen was beperkt tot leden uit de eigen regio. Deze beperking heeft geen nut.

Art. 30 sub a

a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van afdelingen, subregio's en regio's.

Toelichting

Subregio's ingevoegd en landelijke werkgroepen geschrapt, i.v.m. wijziging van art. 22 van de Statuten.

Art. 30 sub c

Schrappen.

Toelichting

Tussentijds openbaar overleg geschiedt momenteel in de adviesraad en dientengevolge bestaat geen behoefte aan afzonderlijk overleg.

Art. 36 lid 2

De regio's, subregio's, afdelingen, bijzondere organen en de besturen van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 en het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut van D'66 zijn verplicht alle ontvangsten schenken aan het hoofdbestuur te melden. De betrokken penningmeester stuurt de schenker een ontvangstbevestiging. Hij is verplicht de afschriften van de verzonden ontvangstbevestiging doorlopend te nummeren en ter beschikking te houden van de financiële commissie.

Toelichting

Subregio's en betrokken besturen toegevoegd en landelijke werkgroepen geschrapt. Secretaris gewijzigd in penningmeester en kascommissie in financiële commissie.

Art. 37

De begroting bevat een regeling voor de financiële bijdrage uit de contributiegelden aan de regio's.

Toelichting

In dit artikel is de afdracht aan de afdelingen gewijzigd in een bijdrage aan de regio's. Het HB is van mening, dat deze wijziging past in het beleid de regio's meer bevoegdheden te geven hun eigen regels te bepalen.

Art. 39

D'66 kent drie soorten bijzondere organen, te weten vaste commissies, commissies ad hoc en werkgroepen. vaste commissies zijn:

- a. de rapportagecommissie
- b. de programma commissie
- c. de geschillencommissie
- d. de financiële commissie.

Toelichting

Werkgroepen zijn toegevoegd als bijzondere organen (zie toelichting art. 10, lid 2 van de Statuten). Kascommissie gewijzigd in financiële commissie.

Art. 42

1. Tot de taak van de rapportagecommissie behoort het geven van objectieve voorlichting aan de ALV telkens wanneer een of meer leden van D'66 de wens daartoe te kennen geven.
2. De commissie heeft het recht alle door haar nodig geachte inlichtingen te vragen aan het hoofdbestuur, de kamerfrakties, de programma commissie, de financiële commissie en de werkgroepen, welke gehouden zijn de gevraagde gegevens te verstrekken voor zover dit mogelijk is.

Toelichting

In het huidige artikel wordt nog de steekproefvergadering genoemd, die inmiddels is afgeschaft. In het tweede lid zijn de landelijke werkgroepen vervangen door werkgroepen.

Art. 44

1. De programma commissie bestaat uit zeven leden, waarvan telkens vier leden voor de tijd van twee jaar worden gekozen.
2. Het hoofdbestuur en de kamerfrakties wijzen uit hun midden gezamenlijk drie leden van de commissie aan.
3. De commissie kiest zelf haar voorzitter.

Toelichting

De huidige omvang van dertien leden, waarvan vier uit het hoofdbestuur en twee uit de frakties is zeer groot en belemmert een doelmatige taakuitvoering.

Art. 51 nieuw lid d

Het beslissen in beroep bij niet toelating als lid van de partij.

Toelichting

Deze nieuwe taak is het gevolg van het nieuwe art. 1a HR.

Art. 52 lid 3

Een kamer bestaat uit:

- a. drie leden voor geschillen als bedoeld in art. 51 sub a.
- b. vijf leden voor zaken als bedoeld in art. 51, sub b, c en d.

Toelichting

Toevoeging van art. 51 sub d maakt het nodig ook dit artikel aan te passen. Bovendien lid 1/leden 2 en 3 vervangen door sub a/ sub b, c en d.

Art. 56

Art. 51 lid 3 vervangen door "art. 51 sub c en d".

Art. 58

Art. 51 lid 2 vervangen door "art. 51 sub b".

Art. 59

Art. 51 lid 1 vervangen door "art. 51 sub a"
art. 51 lid 2 vervangen door "art. 52 sub b"

Toelichting

Zie toelichting bij art. 52 lid 3.

Art. 63

1. Geen van de hoofdbestuursleden met uitzondering van de penningmeester zal medewerken aan het aangaan van enige verbintenis ten laste van de partij of aan het doen van uitgaven waarvan het beloop of het belang een waarde van vijfhonderd gulden te boven gaat dan na verkregen toestemming van de financiële commissie.
2. De penningmeester zal niet medewerken aan het aangaan van enige verbintenis ten laste van de partij of aan het doen van uitgaven waarvan het beloop of het belang een jaarlijks door de ALV. vast te stellen bedrag te boven gaat dan na verkregen toestemming van de financiële commissie.
3. Indien de gevraagde goedkeuring enz.

Toelichting

Het huidige artikel maakt geen verschil tussen de penningmeester en andere HB-leden, terwijl het bedrag van f. 500,- voor de penningmeester zeer laag is. Op deze wijze kan dit bedrag jaarlijks worden aangepast.

Art. 65

1. De werkgroepen treden nimmer zelfstandig naar buiten op. Meningingen, opvattingen en publicaties vallen onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66, die toetsing aan het partijstandpunt verzorgt.
2. Het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 treedt niet naar buiten op dan na overleg met het hoofdbestuur.

Art. 66 tot en met 75

Schrappen.

Art. 76

1. Een werkgroep kan met goedkeuring van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 en van het hoofdbestuur onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur een deelcongres organiseren over wijzigingen en/of aanvullingen van het politiek programma.
2. Een dergelijk deelcongres wordt beschouwd als een sektievergadering als bedoeld in artikel 18 lid 2.
3. De artikelen 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 en 22 zijn op zo'n voorcongres van overeenkomstige toepassing.

Toelichting

Bovengenoemde voorstellen beogen de verantwoordelijkheden van het bestuur van de SWB D'66 en het hoofdbestuur ten aanzien van de werkgroepen vast te

leggen, zonder het SWB-bestuur en de werkgroepen te verhinderen om hun eigen orde te regelen. Zie tevens toelichting op art. 22 van de Statuten.

Art. 77 tot en met 83.1 over de ADVIESRAAD

Algemene toelichting

De voorlopige adviesraad heeft een voorstel ontwikkeld voor herziening van dit gedeelte van het HR. Het hoofdbestuur is van mening, dat dit voorstel in het algemeen aanvaardbaar is en nauwelijks nadere toelichting vereist. Op twee punten wijkt het onderstaand voorstel duidelijk af van het voorstel van de VAR.

De beide afwijkingen betreffen:

art. 83 d, waarin de VAR had opgenomen, dat de leden verplicht waren hun regio te raadplegen. Het hoofdbestuur wil deze term niet gebruiken teneinde alle schijn te vermijden, dat een lid van de raad spreekt met "last en ruggespraak";

art. 83 h, waarin de VAR de mogelijkheid had uitgesloten om in uitzonderingsgevallen te besluiten een gedeelte van de vergadering achter gesloten deuren te houden. Meerdere leden van het hoofdbestuur vinden dat de adviesraad zichzelf hiermede een mogelijkheid onthoudt die in de toekomst toch wellicht van nut kan zijn. Het hoofdbestuur vindt dit punt echter niet van principiële aard en laat het aan de VAR over dit voorstel al of niet over te nemen.

Voor het overige heeft het HB gemeend in eerste instantie het overigens redactioneel aangepaste voorstel van de VAR te moeten publiceren, doch behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om alsnog amendementen op deze artikelen voor te stellen.

De voorgestelde tekst luidt:

77. 1. De adviesraad, in dit hoofdstuk verder te noemen de raad, is een door middel van regionale verkiezingen samengesteld orgaan, dat gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt aan het hoofdbestuur en de 1ste en 2de kamerfrakties inzake de vorming van de landelijke politiek en inzake de organisatiestructuur en procedures van de partij.
2. De raad kan gevraagd of ongevraagd advies uitbrengen aan het hoofdbestuur over de rapporten van de werkgroepen als bedoeld in artikel 22 van de statuten van D'66.
78. 1. De raad kan besluiten het hoofdbestuur te verzoeken een algemene ledenvergadering bijeen te roepen over één of meer bij dat besluit aan te geven onderwerpen.
2. Een besluit als in lid 1 bedoeld kan slechts worden genomen met absolute meerderheid van stemmen.
79. Het orgaan waaraan door de raad een advies is uitgebracht deelt de raad gemotiveerd mede of, in hoeverre en op welke wijze gevolg is gegeven aan het advies.
80. 1. De raad kan besluiten tot de instelling van tijdelijke commissies van bepaalde in het instellingsbesluit aan te geven werkzaamheden of onderwerpen.
2. Uitsluitend leden en plaatsvervangende leden kunnen lid zijn van een commissie als bedoeld in lid 1 van dit artikel.
81. De raad en commissies kunnen, indien dat voor de vervulling van de taak noodzakelijk is, werkgroepen van de Stichting Wetenschappelijk Bureau van D'66, het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut en andere deskundigen raadplegen.
82. 1. De raad bestaat uit vijftig leden.
2. Elke regio als bedoeld in artikel 23, lid 3 van de statuten heeft tenminste één zetel in de adviesraad.
3. De overige zetels worden toegedeeld aan de regio's naar evenredigheid van het aantal leden van die regio's.

4. Tweejaarlijks stelt het hoofdbestuur in de maand januari een verdeelsleutel vast voor de toedeling van zetels in de raad als bedoeld in lid 3.
5. De in lid 4 bedoelde verdeelsleutel vindt toepassing met ingang van de direkt daarop volgende verkiezing.
83. 1. De leden van de raad worden gekozen door de leden van D'66 binnen iedere regio door middel van poststemming volgens de methode van bijlage C van dit reglement.
2. Een algemene regiovergadering kan besluiten de verkiezing te doen plaatsvinden tijdens een mede daartoe uitgeschreven algemene regiovergadering, waarbij eveneens de methode van bijlage C van dit reglement wordt toegepast.
3. De verkiezingen vinden plaats vóór 1 april van het jaar.
- 83a 1. Iedere regio kiest op overeenkomstige wijze als bepaald in artikel 83 een aantal plaatsvervangende leden van de raad gelijk aan het aantal door die regio te kiezen leden.
2. Bij verhindering van een lid van de raad treedt in zijn plaats het plaatsvervangende lid dat bij de in lid 1 bedoelde stemming het hoogste aantal stemmen behaalde. Indien ook dit plv.lid is verhinderd treedt in diens plaats het plv. lid dat bij de in lid 1 bedoelde stemming het op één na hoogste aantal stemmen behaalde en zo vervolgens.
3. Bij tussentijds aftreden van een lid van de raad wordt dit voor de resterende periode van zijn zittingsduur opgevolgd door het eerste plaatsvervangende lid overeenkomstig lid 2.
- 83b 1. Leden en plv. leden worden gekozen voor een periode van twee jaar. Zij zijn éénmaal als zodanig herkiesbaar.
2. Voor de toepassing van lid 1 wordt de termijn gedurende welke iemand op grond van art. 83a lid 3 lid is geweest van de raad buiten beschouwing gelaten.
- 83c 1. Het lidmaatschap van de raad is onverenigbaar met:
 - a. het ambt van minister of staatssecretaris;
 - b. het lidmaatschap van één der kamers der Staten-Generaal;
 - c. het lidmaatschap van het hoofdbestuur.
2. De in lid 1 bedoelde functionarissen zijn gerechtigd deel te nemen aan de beraadslagingen van de raad. Zij hebben alsdan een adviserende stem.
- 83d De leden van de raad zijn gehouden de algemene regiovergadering van hun regio, alsmede zoveel mogelijk ook de subregio's en afdelingen binnen hun regio, te informeren over de werkzaamheden van de raad.
- 83e 1. De raad kiest uit zijn midden een voorzitter en twee vice-voorzitters volgens de methode van bijlage D van dit reglement.
2. Zij worden verkozen voor een periode van twee jaar en zijn éénmaal als zodanig herkiesbaar.
- 83f In het secretariaat van de raad wordt voorzien door het hoofdbestuur.
- 83g 1. De raad vergadert tenminste 4x per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter noodzakelijk acht.
2. De voorzitter roept een vergadering bijeen indien daartoe een verzoek wordt gedaan door:
 - a. het hoofdbestuur,
 - b. één der kamerfrakties,
 - c. 10 leden van de raad,
 - d. één algemene regiovergadering.
3. In een verzoek als bedoeld in lid 2 dient te zijn aangegeven over welk(e) onderwerp(en) het oordeel van de raad wordt gevraagd.
- 83h 1. De vergaderingen van de raad zijn openbaar.
2. De raad kan besluiten in beslotenheid te ver-

gaderen indien de aard van één te behandelen onderwerp dat naar zijn oordeel noodzakelijk maakt.

3. Een besluit als bedoeld in lid 2 dient te worden genomen met absolute meerderheid van stemmen.

- 83i
1. De raad stelt zijn eigen agenda vast.
 2. De voorzitter stelt de ontwerp-agenda op. Deze bevat in geval van een vergadering bijeengeroepen op grond van artikel 83g lid 2 in elk geval de punten bedoeld in artikel 83g lid 3.
 3. De agenda en daarop betrekking hebbende stukken worden, bijzondere omstandigheden voorbehouden, tenminste acht dagen voor de vergadering bekend gemaakt aan de leden en plv. leden van de raad, aan de in artikel 83c genoemde functionarissen, aan de regiobesturen en aan eventuele andere betrokkenen.

- 83j
1. Adviezen en besluiten van de raad komen, voor zover in dit reglement niet anders is bepaald, tot stand met enkelvoudige meerderheid van stemmen.
 2. Een advies of besluit van de raad komt niet tot stand indien niet tenminste de helft plus één van het aantal leden van de raad aan de stemming heeft deelgenomen.
 3. In geval van adviezen wordt het standpunt van eventuele minderheden in het advies vermeld, indien die minderheden dat wensen.

- 83k
- De raad regelt voor het overige haar eigen orde en kan daartoe reglementen vaststellen, mits deze niet in strijd zijn met de statuten of het huiselijk reglement van D'66.

83 l. Overgangsbepaling

Van de voorzitter, de vice-voorzitters, de leden en plv. leden die op het moment van het van kracht worden van de artikelen 77 t/m 83k van dit reglement fungeren als voorzitter en vice-voorzitter van, dan wel zitting hebben in de voorlopige adviesraad, wordt de duur van hun fungeren als zodanig voor de toepassing van artikel 83b buiten beschouwing gelaten.

Overige voorstellen

Het hoofdbestuur heeft helaas geen gelegenheid gehad over de volgende voorstellen uitgebreid te discussieren en behoudt zich dan ook het recht voor om alsnog amendementen op deze artikelen in te dienen.

Art. 84 Schrappen

Toelichting

De omschrijving van een afdeling is opgenomen in artikel 23, lid 1 van de statuten. Aanvullende bepalingen over minimum aantal leden zijn niet nodig. De regio besturen kunnen zelf over deze punten beslissen en zonedig door de ARV ter verantwoording worden geroepen.

Art. 86

1. De afdeling heeft een afdelingsbestuur van tenminste drie leden, dat direkt gekozen wordt in een schriftelijke stemming in de afdelingsvergadering volgens methode D van dit reglement.
2. Het afdelingsbestuur wijst uit zijn midden een vertegenwoordiger in de (sub)regioraad aan.

Toelichting

In lid 1 van het huidige artikel is niet aangegeven welke stemmethode moet worden gehanteerd. Lid 2 laat het aan het afdelingsbestuur over een vertegenwoordiger aan te wijzen i.p.v. een rechtstreekse verkiezing door de vergadering.

Art. 87

Het afdelingsbestuur wordt gekozen voor de tijd van ten hoogste twee jaar en de leden zijn slechts

éénmaal voor twee jaar herkiesbaar.

Toelichting

Het huidige artikel geeft het hoofdbestuur een dispensatiemogelijkheid voor de zittingstermijn. Dit is niet in overeenstemming met de algemene beperking van termijnen zoals elders in dit reglement opgenomen en in strijd met de beginselen vastgelegd in art. 11 van de statuten.

Art. 89

Ieder lid van de afdeling kan zichzelf of een ander lid van de afdeling, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen en wel tot 2 x 24 uur voor de aanvang van de afdelingsvergadering.

Toelichting

De huidige tekst bood de mogelijkheid dat ook leden van buiten de afdeling zich kandidaat stelden. Boven dien is om praktische redenen de kandidaatstellings-termijn beperkt.

Art. 91 sub c

c. het bevorderen van de communicatie tussen leden en kiezers in de afdeling en de fracties in vertegenwoordigende lichamen.

Toelichting

In het huidige artikel is ook de communicatie met het hoofdbestuur opgenomen. Dit is geen functie van een afdelingsbestuur en leidt tot de praktische onmogelijkheid, dat het HB voortdurend met alle afdelingen moet communiceren.

Art. 91 sub d

d. ledenwerving

Toelichting

De politieke vorming, die onder d was opgenomen is een taak die expliciet aan het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut is opgedragen.

Art. 92 lid 1 sub a

a. Bijdragen van de penningmeester van het regiobestuur.

Toelichting

Zie toelichting bij art. 37.

Nieuw art. 92a

1. Een subregio verenigt alle leden wonend in een door het regiobestuur vastgesteld gebied.
2. Een subregio kan wanneer de ARV dit heeft bepaald, in de plaats treden van een regio, voorzover dit niet in dit reglement is verboden.
3. Het hoogste orgaan in de subregio is de ledenvergadering, verder te noemen subregiovergadering.

Nieuw art. 92b

Indien een subregio geen afdelingen heeft of gebieden kent die niet tot een afdeling behoren vervult de subregio de functies van de afdeling zoals vermeld in art. 91.

Nieuw art. 92c

De subregio heeft een subregiobestuur. De bepalingen van art. 86 tot en met 89 zijn overeenkomstig van toepassing.

Toelichting

Bovenstaande artikelen beogen de subregio's als een mengvorm van regio's en afdelingen mogelijk te maken, wanneer een ARV dit wenselijk acht.

Art. 93 lid 4

De ARV komt tenminste eenmaal per jaar bijeen. Tijdig voor een ALV komt de ARV bijeen ter voorbereiding ervan. Indien in de regio subregio's zijn ingesteld, dient de ARV toch eenmaal per jaar bijeen te komen.

Toelichting

Terwille van een goede ondersteuning van de Provinciale Staten en verkiezing van regiobesturen etc. is het noodzakelijk, dat eenmaal per jaar de volledige ARV bijeenkomt.

Art. 93 lid 5 sub b

b. van tenminste drie afdelingen of een subregio.

Toelichting

Ook een subregio moet het recht krijgen een ARV bijeen te laten roepen.

Art. 93 lid 7

De ARV kiest

- a. het regiobestuur
- b. het regiohoofdbestuurslid en diens plaatsvervanger volgens de methode van bijlage D van dit reglement
- c. het aan de regio toegewezen aantal leden en plv. leden van de adviesraad volgens de methode van bijlage C van dit reglement.

Toelichting

Dit artikel onder b aangevuld met het plv. regiohoofdbestuurslid en in lid c de term van regiovertegenwoordigers vervangen, omdat leden van de adviesraad geen vertegenwoordigers zijn.

Art. 94

1. Het regiobestuur bestaat uit tenminste vijf leden, die rechtstreeks door de ARV worden gekozen en het regio-hoofdbestuurslid, dat slechts een adviserende stem heeft.
2. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie gekozen volgens de methode van bijlage D van het HR. De overige leden worden gekozen volgens de methode van bijlage C van het HR.
3. Een lid van de regio kan zich zelf of een ander lid van de regio, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen als regiobestuurslid.
4. Het regiobestuur heeft tot taak de organisatie van regionale activiteiten, de communicatie met hoofdbestuur en met de subregio's en afdelingen te onderhouden, de activiteiten van subregio's en afdelingen te coördineren en de organisatie van algemene regiovergaderingen.

Toelichting

Dit artikel is opnieuw geredigeerd. Bovendien is in lid 1 toegevoegd, dat het regio-hoofdbestuurslid als adviserend lid deel uitmaakt van het regiobestuur teneinde de communicatie tussen HB en RB te bevorderen.

Nieuw artikel 94a

1. Indien de ARV dit wenst kan een regionaad worden gevormd, die bestaat uit vertegenwoordigers van de afdelingsbesturen, subregiobesturen en het regiobestuur.
2. De regionaad is een overlegorgaan, dat een goede communicatie en coördinatie binnen de regio moet bevorderen en het regiobestuur adviseert over vraagstukken van regionaal politieke en organisatorische aard.

Toelichting

Dit artikel vervangt het oude art. 94 lid 4. De regionaad wordt nu fakultatief gesteld en de taken zijn meer adviserend gesteld.

Art. 95 lid 1 en 2

1. De kandidaatstelling voor regiobestuurslid, regiohoofdbestuurslid en lid van de adviesraad kan geschieden tot 2 x 24 uur voor de aanvang van de ARV, waarin de verkiezing plaatsvindt.
2. Het lidmaatschap van het regiobestuur is onverenigbaar met het lidmaatschap van Provinciale Staten.

Toelichting

De onverenigbaarheid van het lidmaatschap van Provinciale Staten en regiobestuur is nu expliciet opgenomen, terwijl de kandidaatstellingstermijn om praktische redenen is beperkt.

Artikelen 97 tot en met 122

Hoewel het HB van mening is, dat bovenstaande artikelen over de kandidaatstelling voor de 2e en 1e Kamer op een aantal punten dienen te worden gewijzigd, heeft het afgezien van het indienen van wijzigingsvoorstellen. Deze materie vereist zeer grondige studie voordat voorstellen kunnen worden geformuleerd. Aan de SWB D'66 is verzocht hiertoe een onderzoek in te stellen en aan het HB te rapporteren. Het ligt in de bedoeling om eind 1978 hierover nadere voorstellen in te dienen.

Art. 123 tot en met 137 en bijlage A tot en met D

Deze artikelen inzake de kandidaatstelling voor Provinciale Staten, Gemeenteraden en overige vertegenwoordigende lichamen zouden op enkele punten aangepast moeten worden. Het HB heeft hierover advies gevraagd en zal zich hieromtrent nader beraden en zonnig een aanvullend voorstel indienen, dat via de congresbalie ter beschikking wordt gesteld.

SWB	SWB	SWB
-----	-----	-----

Oprichting ad hoc werkgroep Mobiliteit Ambtenaren

Tijdens de laatstgehouden D'66 werkgroep Buitenland en Defensie is gesproken over de oprichting van een ad hoc werkgroep over de op handen zijnde integratie binnen Buitenlandse Zaken van departementsambtenaren en buitenlandse dienst. Ter vergadering bleek een voorkeur te bestaan om dit probleem niet geïsoleerd te bezien, maar om een ruimere invalshoek te kiezen. In dit verband werd gesuggereerd om het gehele vraagstuk van de mobiliteit van ambtenaren tot het werkkterrein van de nieuwe werkgroep te maken. Wel werd onderstreept dat de integratieproblematiek zo mogelijk met voorrang moest worden behandeld gezien de wens van de fractie daarover met het oog op de begrotingsbehandeling op korte termijn advies te kunnen ontvangen.

De eerste bijeenkomst zal worden gehouden op dinsdag 15 november a.s. om 20.00 uur in de fractiekamer van D'66, op het Binnenhof 5 te Den Haag.

S. van Hoogstraten
coördinator

